

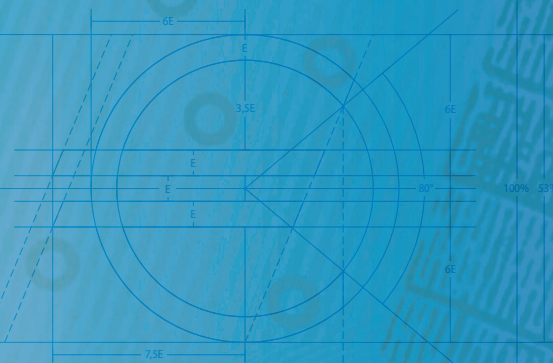

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

Tautsaimniecības Biļetens

2/2016

Saturs

Tautsaimniecības un monetārās norises

Kopskats	3
1. Ārējā vide	7
2. Finanšu norises	13
3. Saimnieciskā darbība	16
4. Cenas un izmaksas	21
5. Nauda un kredītu atlikumi	25
6. Fiskālās norises	30

Ielikumi

1. ASV darba ražīguma kāpuma palēninājums – vispārīgi fakti un ekonomiskā ietekme	34
2. kaut kas par naftu	38
3. Likviditāte un monetārās politikas operācijas (2015. gada 28. oktobris–2016. gada 26. janvāris)	40
4. Faktori, kas nosaka samērā spēcīgo aktivitāti euro zonas pakalpojumu sektorā	45
5. Naftas cenu krituma ietekme uz euro zonas tekošā konta pārpalikumu	49
6. Naftas cenas un euro zonas enerģijas patēriņa cenas	51
7. SPCI inflācija un SPCI inflācija (neietverot enerģiju un pārtiku)	54
8. 2016. gada makroekonomiskās nelīdzsvarotības novēršanas procedūra un konkrētai valstij adresētu ieteikumu īstenošana 2015. gadā	57

Raksti

- 1 *Transmission of output shocks – the role of cross-border production chains* (Izlaides šoku transmisija: pārrobežu ražošanas ķēžu nozīme)¹
- 2 *Public investment in Europe* (Valsts investīcijas Eiropā)¹

Statistika

S1

1 Raksts pieejams šā izdevuma angļu valodas versijā ECB interneta vietnē.

Tautsaimniecības un monetārās norises

Kopskats

Pamatojoties uz regulāro tautsaimniecības un monetāro analīzi, Padome 2016. gada 10. marta sanāsmē veica rūpīgu monetārās politikas nostājas pārskatīšanu, ņemot vērā arī jaunās ECB speciālistu makroekonomiskās iespēju aplēses periodam līdz 2018. gadam. Tādējādi Padome, lai sasniegtu cenu stabilitātes mērķi, pieņēma lēmumu par pasākumu kopumu. Šī visaptverošā pakete izmantos dažādu instrumentu sinerģiju, un pasākumu apjoms pielāgots, lai vēl vairāk atvieglotu finansēšanas nosacījumus, veicinātu jaunu kredītu izsniegšanu un tādējādi pastiprinātu euro zonas ekonomiskās atveseļošanās tempu un paātrinātu inflācijas atgriešanos līmenī, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam.

Tautsaimniecības un monetārais novērtējums Padomes 2016. gada 10. marta sanāsmes laikā

Globālās aktivitātes temps gadu mijā kļuva mērenāks, un gaidāms, ka tā turpināsies lēnām palielināties. Attīstīto valstu perspektīvu atbalsta zemas procentu likmes, uzlabojumi darba tirgos un konfidences kāpums. Savukārt jauno tirgus ekonomikas valstu vidējā termiņa perspektīva joprojām ir neskaidrāka. Paredzams, ka ekonomiskā aktivitāte Ķīnā turpinās samazināties, negatīvi ietekmējot citas jaunās tirgus ekonomikas valstis, īpaši Āzijā, bet izejvielas eksportējošajām valstīm jāturpina pielāgoties zemākām izejvielu cenām. Šādos apstākļos euro efektīvais kurss pēdējos mēnešos būtiski paaugstinājies.

Finanšu tirgos pēdējos mēnešos vērojams paaugstināts svārstīgums. Sākumā bažas par pasaules tautsaimniecības izaugsmi veicināja riskantāku finanšu aktīvu cenu kritumu no 2015. gada decembra sākuma līdz 2016. gada februāra vidum. Tomēr pēdējā laikā šis kritums tika daļēji kompensēts, jo investoru bažas mazinājās naftas cenu pieaugums, labāki, nekā gaidīts, ASV tautsaimniecības dati un gaidas par turpmāku monetārās politikas stimulu piemērošanu euro zonā. Pēdējos trijos mēnešos valdības obligāciju peļņas likmes valstīs ar augstāku reitingu turpinājušas sarukt.

Euro zonas tautsaimniecības atveseļošanās turpinās, lai gan šā gada sākumā vājākas ārējās vides ietekmē izaugsme bija mazāka, nekā gaidīts. Reālais IKP 2015. gada 4. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni palielinājās par 0.3%. To veicināja iekšzemes pieprasījums, savukārt samazinoša ietekme bija neto eksporta negatīvajam devumam. Jaunāko apsekojumu dati liecina, ka izaugsmes temps šā gada sākumā bija vājāks, nekā gaidīts.

Paredzams, ka nākotnē tautsaimniecības atveseļošanās turpināsies mērenā tempā. Domājams, ka iekšzemes pieprasījumu arī turpmāk veicinās ECB monetārās politikas pasākumi un to labvēlīgā ietekme uz finansēšanas nosacījumiem, kā arī iepriekš veikto strukturālo reformu nodrošinātie uzlabojumi nodarbinātības jomā. Turklāt zemajām naftas cenām vajadzētu nodrošināt papildu atbalstu mājsaimniecību reāli rīcībā esošo ienākumu un privātā patēriņa kāpumam, kā arī uzņēmumu peļņitspējas un ieguldījumu pieaugumam. Papildus jāmin, ka euro zonas fiskālā nostāja ir nedaudz ekspansīva, daļēji atspoguļojot bēgļu atbalsta pasākumus. Tomēr tautsaimniecības atveseļošanās euro zonā joprojām kavē ierobežotas izaugsmes perspektīvas jaunajās tirgus ekonomikas valstīs, svārstīgi finanšu tirgi, vairākos sektoros nepieciešamās bilances korekcijas un lēnais strukturālo reformu īstenošanas temps.

ECB speciālistu 2016. gada marta makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai 2016. gadā paredz reālā IKP gada pieaugumu par 1.4%, 2017. gadā – par 1.7% un 2018. gadā – par 1.8%. Salīdzinājumā ar Eurosistēmas speciālistu 2015. gada decembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm reālā IKP kāpuma perspektīva nedaudz pazemināta, galvenokārt atspoguļojot pasaules ekonomiskās izaugsmes izredžu pavājināšanos. Padomes vērtējumā euro zonas izaugsmes perspektīvas riski joprojām ir lejuvērsti un īpaši saistīti ar paaugstināto nenoteiktību attiecībā uz pasaules ekonomiskajām norisēm, kā arī plašākiem ģeopolitiskajiem riskiem.

Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi euro zonas SPCI gada inflācija 2016. gada februārī bija –0.2% (janvārī – 0.3%). Šo sarukumu veicināja visas galvenās SPCI sastāvdaļas. Vēlāk 2016. gadā inflācijai vajadzētu atjaunoties un pēc tam turpināt augt ECB monetārās politikas pasākumu un gaidāmās ekonomiskās atveseļošanās ietekmē.

ECB speciālistu 2016. gada marta makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai paredz, ka SPCI gada inflācija 2016. gadā būs 0.1%, 2017. gadā – 1.3% un 2018. gadā – 1.6%. Salīdzinājumā ar Eurosistēmas speciālistu 2015. gada decembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm SPCI inflācijas perspektīva pazemināta, galvenokārt atspoguļojot naftas cenu sarukumu pēdējos mēnešos. Padome rūpīgi vēros cenu noteikšanas praksi un algu dinamiku euro zonā, pievēršot īpašu uzmanību tam, lai nodrošinātu, ka pašreizējā zemās inflācijas vide neizraisa otrreizējo ietekmi uz algām un cenu noteikšanu.

ECB monetārās politikas pasākumi joprojām tiek atspoguļoti kredītu nosacījumos un turpina veicināt plašās naudas un kredītu atlikuma dinamiku. Naudas apjoma pieauguma temps joprojām ir stabils, savukārt aizdevumu atlikuma kāpuma temps turpina kopš 2014. gada sākuma vēroto pakāpeniskās atjaunošanās tendenci. Iekšzemes naudas piedāvājuma kāpināšanas avoti joprojām ir plašās naudas pieauguma noteicošais faktors. Zemas procentu likmes, kā arī ECB ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperāciju (ITRMO) un paplašinātās aktīvu iegādes programmas (PAIP) ietekme veicinājusi naudas un kredītu atlikumu dinamikas uzlabošanu. Banku finansējuma izmaksas stabilizējušās tuvu vēsturiski zemākajam līmenim. Neraugoties uz būtiskām atšķirībām dažādās valstīs, bankas

atspoguļojušas tām labvēlīgos finansēšanas nosacījumus zemākās aizdevumu procentu likmēs. Atviegloti kredītu nosacījumi joprojām veicinājuši aizdevumu atlikuma kāpuma tempa atjaunošanos. Tiek lēsts, ka nefinanšu sabiedrību ārējā finansējuma kopējā gada ieplūde 2015. gada 4. ceturksnī pēc stabilizēšanās iepriekšējos divos ceturkšņos turpinājusi augt. Kopumā kopš 2014. gada jūnija veiktie monetārās politikas pasākumi būtiski uzlabojuši uzņēmumu un mājsaimniecību aizņemšanās nosacījumus.

Monetārās politikas lēmumi

Padome novērtēja, ka tautsaimniecības analīzes rezultātu salīdzinājums ar monetārās analīzes sniegtajiem signāliem apliecina turpmāku monetāro stimulu nepieciešamību, lai bez nevajadzīgas kavēšanās nodrošinātu inflācijas atgriešanos līmenī, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam. Ekonomiskie un finansiālie apstākļi kopš Padomes pēdējās sanāksmes janvārī turpinājuši pasliktināties, un Padomes vidējā termiņa cenu stabilitātes mērķi apdraudošie riski nepārprotami palielinājušies – par to liecina arī inflācijas un izaugsmes rādītāju lejupvērstās korekcijas ECB speciālistu 2016. gada marta makroekonomiskajās iespēju aplēsēs. Tādējādi Padome, lai sasniegtu cenu stabilitātes mērķi, pieņēma lēmumu par pasākumu kopumu.

- Pirmkārt, attiecībā uz galvenajām ECB procentu likmēm Padome nolēma pazemināt Eurosistēmas galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi par 5 bāzes punktiem (uz 0.00%) un aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi par 5 bāzes punktiem (uz 0.25%). Noguldījumu iespējas uz nakti procentu likme tika pazemināta par 10 bāzes punktiem (uz -0.40%).
- Otrkārt, Padome nolēma palielināt mēneša iegāžu apjomu PAIP ietvaros no 60 mljrd. euro līdz 80 mljrd. euro. Tās paredzēts veikt līdz 2017. gada marta beigām vai – nepieciešamības gadījumā – ilgāk, bet jebkurā gadījumā līdz brīdim, kad Padome būs pārliecinājusies, ka vērojama noturīga inflācijas līmeņa tuvināšanās mērķim vidējā termiņā sasniegt inflāciju zemāku par 2%, bet tuvu tam. Lai nodrošinātu nepārtrauktu raitas aktīvu iegādes īstenošanu, Padome arī nolēma palielināt emitenta un emisijas daļas limitus tādu vērtspapīru iegādēm, kurus emitējušas atbilstošas starptautiskās organizācijas un daudzpusējās attīstības bankas, no 33% līdz 50%.
- Treškārt, Padome nolēma iekļaut euro zonā dibinātu nebanku sabiedrību emitētas euro denominētas investīciju kategorijas obligācijas to aktīvu sarakstā, kuri atbilst regulārās iegādes nosacījumiem jaunās uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programmas ietvaros. Tas vēl vairāk pastiprinās Eurosistēmas veikto aktīvu iegāžu ietekmes atspoguļošanu reālās tautsaimniecības finansēšanas nosacījumos. Iegādes jaunās programmas ietvaros sāksies tuvāk šā gada 2. ceturkšņa beigām.

- Ceturtkārt, Padome nolēma sākt jaunu četru ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperāciju (ITRMO II) sēriju ar 2016. gada jūniju. Katras operācijas termiņš ir četri gadi. Šīs jaunās operācijas stiprinās ECB stimulējošo monetārās politikas nostāju un monetārās politikas transmisiju, nodrošinot papildu stimulus bankām veikt reālās tautsaimniecības kreditēšanu. Darījuma partneri varēs aizņemties līdz pat 30% no atbilstošo aizdevumu atlikuma 2016. gada 31. janvārī. ITRMO II procentu likme katras operācijas termiņa laikā būs fiksēta atbilstoši Eurosistēmas galveno refinansēšanas operāciju procentu likmei tās uzsākšanas laikā. Tām bankām, kuru neto aizdevumu atlikums pārsniedz etalonvērtību, ITRMO II piemērotā procentu likme būs zemāka, un tā var būt tikpat zema kā operācijas uzsākšanas laikā dominējošā noguldījumu iespējas procentu likme. ITRMO II ietvaros nebūs noteikta prasība attiecībā uz obligātu pirmstermiņa atmaksu, un būs atļauta pāreja no ITRMO I.

Nemot vērā pašreizējo cenu stabilitātes perspektīvu, nākotnē Padome paredz, ka galvenās ECB procentu likmes ilgāku laiku un krietni ilgāk par neto aktīvu iegāžu periodu saglabāsies tagadējā līmenī vai būs zemākas. Papildinot kopš 2014. gada jūnija apstiprinātos pasākumus, 2016. gada martā pieņemtā visaptverošā monetārās politikas lēmumu pakete nodrošina būtisku stimulu pretdarboties ECB cenu stabilitātes mērķi apdraudošajiem paaugstinātajiem riskiem. Dažos nākamajos mēnešos nav iespējams izvairīties no ļoti zemas vai pat negatīvas inflācijas, ko nosaka naftas cenu dinamika, tomēr svarīgi izvairīties no otrreizējās ietekmes, bez nevajadzīgas kavēšanās nodrošinot inflācijas atgriešanos līmenī, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam. Nākamajā periodā Padome turpinās ļoti cieši sekot līdzi cenu stabilitāti apdraudošo risku perspektīvas attīstībai.

1. Ārējā vide

Pasaules ekonomiskā aktivitāte gadumijā pierima, tomēr gaidāms, ka tā turpinās pakāpeniski palielināties. Zemas procentu likmes, darba tirgus situācijas uzlabošanās un konfidences pieaugums labvēlīgi ietekmēs attīstīto valstu tautsaimniecības perspektīvu. Turpretī vidēja termiņa perspektīva jaunajām tirgus ekonomikas valstīm joprojām nav tik skaidra. Ķīnas izaugsme turpina palēnināties, nelabvēlīgi ietekmējot citas, īpaši Āzijas, jaunās tirgus ekonomikas valstis, un izejvielu eksportētājvalstīm joprojām jāpielāgojas zemākām izejvielu cenām.

Pasaules ekonomiskā aktivitāte un tirdzniecība

Gan attīstīto valstu, gan jauno tirgus ekonomikas valstu tautsaimniecības norises 2015. gada beigās izrādījās vājākas, nekā gaidīts.

Gaidāms, ka atveseļošanās notiks lēnāk, nekā iepriekš paredzēts, apstiprinot, ka izaugsmes dinamika joprojām ir trausla. Pēc 2015. gada 3. ceturksnī vērotās ASV tautsaimniecības stabilās izaugsmes 2015. gada 4. ceturksnī tā būtiski palēninājās. Arī Japānas tautsaimniecības izaugsmes temps kļuva lēnāks un turpināja sarukt arī 4. ceturksnī. Aplūkojot lielākās attīstītās valstis (neietverot euro zonas valstis), šķiet, pagājušā gada 2. pusgadā tikai Apvienotā Karaliste spējusi saglabāt noturīgu un stabilu tautsaimniecības izaugsmi. 2015. gada pēdējā ceturksnī tautsaimniecības izaugsmes temps turpināja sarukt arī jaunajās tirgus ekonomikas valstīs. Šo lejupslīdi noteica arī Āzijas jaunās tirgus ekonomikas valstis daļēji saistībā ar Ķīnā notiekošo līdzsvara maiņu. Ekonomiskā aktivitāte Latīņamerikā 2015. gada nogalē palēninājās, un to galvenokārt noteica dziļa recesija Brazīlijā un, plašākā kontekstā, zemo izejvielu cenu nelabvēlīgā ietekme uz reģiona izejvielu ražotājvalstīm.

Globālās aktivitātes rādītāji apstiprina, ka pasaules ekonomiskās izaugsmes temps gadumijā nedaudz palēninājies.

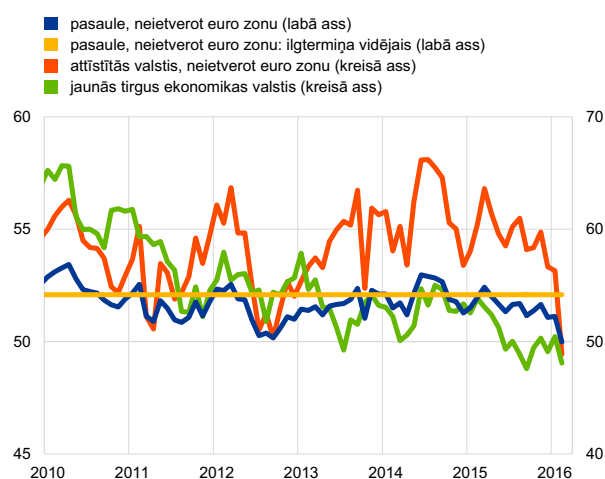
Globālais apvienotais produkcijas izlaides IVI (neietverot euro) februārī visai strauji saruka līdz līmenim, kas tikai nedaudz pārsniedza izaugsmes robežvērtību (sk. 1.att.). Lejupslīde bija plaši vērojama gan attīstīto valstu, gan jauno tirgus ekonomikas valstu tautsaimniecībā. To noteica ne vien joprojām ierobežotā pasaules apstrādes rūpniecības dinamika, bet arī būtisks aktivitātes sarukums pakalpojumu jomā. Tas, iespējams, liecina, ka pastāvīgais vājums pasaules apstrādes rūpniecībā varētu negatīvi ietekmēt arī pakalpojumu nozari, kas līdz šim bijusi noturīgāka. Vienlaikus OECD apvienotie apsteidzošie rādītāji liecina par pazīmēm, ka tautsaimniecības izaugsme OECD valstīs kopumā palēninās.

Globālo perspektīvu noteikuši trīs galvenie faktori: stingrāki finansēšanas nosacījumi jaunajās tirgus ekonomikas valstīs, nenoteiktība attiecībā uz

1. attēls

Globālais apvienotais produkcijas izlaides IVI

(difūzijas indekss)

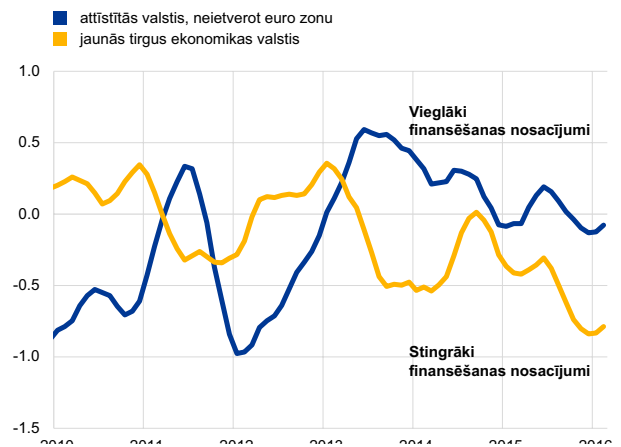
Avoti: Markit un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākais novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada februārī.

2. attēls

Finanšu nosacījumu rādītāji

(standartnovirze; nulles vidējais; mēneša dati)

Avoti: Haver Analytics un ECB speciālistu aprēķini.

Piezīmes. Jaunākais novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada februārī. Jaunās tirgus ekonomikas valstis ir Ķīna, Krievija, Brazīlija, Indija un Turcija. Attīstītās valstis ir ASV, Apvienotā Karaliste un Japāna.

Ķīnas perspektīvu un joprojām zemās izejvielu cenas.

Par stingrākiem finansēšanas nosacījumiem jaunajās tirgus ekonomikas valstīs (sk. 2. att.) liecina valdības obligāciju peļņas likmju kāpums, būtiskas lejupvērsta kapitāla vērtspapīru cenu korekcijas un neto kapitāla aizplūdes no šīm valstīm pastiprināta globālā tirgus svārstīguma apstākļos. Svārstīgums bija daļēji saistīts ar augošo nenoteiktību attiecībā uz Ķīnas tautsaimniecības attīstības izredzēm. Visbeidzot, pastāvīgi zemās izejvielu cenas (īpaši naftas cenas) arvien biežāk tiek interpretētas kā pasaules ekonomiskā vājuma pazīme.

Saistībā ar pastiprinātām globālā ekonomiskā vājuma pazīmēm tirgi ir atmetuši gaidas par monetārās politikas normalizēšanos ASV un apvienotajā Karalistē.

Kopš ASV monetārās politikas procentu likmes paaugstināšanas 2015. gada decembrī Federālo rezervju sistēmas fondu biržā tirgoto nākotnes līgumu cenu līkne būtiski pazeminājusies. Tas liecina,

ka nākotnē, iespējams, gaidāma vēl stingrākas ASV monetārās politikas īstenošana. Dažas jaunās tirgus ekonomikas valstis, īpaši valstis, kurām ir cieši tirdzniecības sakari ar ASV (piemēram, Latīņamerikas valstis), un valstis, kuru valūta piesaistīta ASV dolāram, ieviesušas stingrāku monetāro politiku, reaģējot uz ASV bāzes likmes paaugstināšanu.

Lai gan izejvielu cenu sarukums 2015. gadā galvenokārt tika saistīts ar strauju piedāvājuma kāpumu, skaidrojot neseno lejupvērsto spiedienu uz naftas cenām, lielāka uzmanība pievērsta pieprasījuma faktoru nozīmei.

Naftas cenu radītā šoka raksturs var ļoti dažādi ietekmēt pasaules tautsaimniecību (sk. arī 2. ielikumu). 2014. gada 2. pusgadā un 2015. gada sākumā pieredzētais naftas cenu kritums, ko galvenokārt noteica piedāvājums, neto pozitīvi ietekmēja globālo IKP galvenokārt pa diviem kanāliem: 1) ienākumu pārdale no naftas ražotājvalstīm naftas patērētājvalstīm, kurām attiecīgi bija lielākas marginālās patēriņa vajadzības; un 2) peļņitspējas pieaugums, ko radīja zemākas enerģijas izejvielu izmaksas, kuras veicināja ieguldījumus un tādējādi kopējo piedāvājumu neto naftas importētājvalstīs. Tomēr pakāpeniskā pāreja uz naftas cenu kritumu, ko vairāk nosaka pieprasījums, 2015. gada 2. pusgadā norāda uz piesardzīgākas interpretācijas nepieciešamību. Lai gan reālo ienākumu kāpuma rezultātā zemas naftas cenas joprojām varētu pozitīvi ietekmēt izejvielas importējošās valstis, gaidāms, ka vājāks ārējais pieprasījums kopumā kompensēs sarūkošo naftas cenu pozitīvo ietekmi uz aktivitāti. Turklāt papildu cenu krituma negatīvā ietekme uz naftas eksportētājvalstīm bijusi spēcīgāka, nekā gaidīts. Dažām valstīm tikt galā ar fiskālās nesabalansētības kāpumu naftas cenu krituma ietekmes mazināšanai varētu būt problemātiski un iekšzemes un ārējais pieprasījums varētu samazināties daudz vairāk, nekā gaidīts.

Raugoties nākotnē, pasaules ekonomiskajai aktivitātei vajadzētu pakāpeniski palielināties. To veicinās vēl arvien stabilās izaugsmes perspektīvas lielākajās attīstītajās valstīs un gaidāmā pastāvīgā dziļās recesijas mazināšanās dažās lielajās jaunajās tirgus ekonomikas valstīs. Attīstīto valstu perspektīvu nosaka joprojām zemās procentu likmes, uzlabojumi darba tirgos un patērētāju konfidences kāpums. Turpretī jauno tirgus ekonomikas valstu perspektīva vidējā termiņā vēl arvien ir neskaidra. Ķīnas tautsaimniecības izaugsmes temps turpina palēnināties, negatīvi ietekmējot citas jaunās tirgus ekonomikas valstis, īpaši Āzijā, savukārt izejvielas eksportējošajām valstīm jāveic turpmākas korekcijas, pazeminot izejvielu cenas. Tomēr dziļās recesijas pakāpeniskas pavājināšanās procesiem Krievijā un Brazīlijā vajadzētu veicināt globālo izaugsmi.

ASV iekšzemes pamatrādītāji joprojām ir labvēlīgi. Gaidāms, ka izaugsme paātrināsies, jo darba tirgus atveseļošanās pakāpeniski izpaudīsies nominālās darba samaksas kāpumā, kas vienlaikus ar joprojām zemām naftas cenām veicinās reāli rīcībā esošo ienākumu un patēriņa palielināšanos. Notiekošajam mājokļu tirgus atveseļošanās procesam un nedaudz ekspansīvajai fiskālajai nostājai arī vajadzētu veicināt iekšzemes pieprasījumu, kas, gaidāms, joprojām būs galvenais ASV izaugsmes virzītājspēks. Vienlaikus kredītu un finansēšanas nosacījumi, neraugoties uz zemām procentu likmēm, kļuvuši mazliet stingrāki, savukārt zemākas naftas cenas nedaudz mazina privātās investīcijas. Gaidāms, ka neto eksports joprojām kavēs aktivitāti saistībā ar ASV dolāra kursa kāpumu un ārējā pieprasījuma nelielo pieaugumu. Šajā kontekstā 1. ielikumā aplūkoti faktori, kas nosaka ASV darba ražīguma kāpuma lejupslīdi un tās ietekmi uz tautsaimniecību.

Apvienotās Karalistes ekonomiskā aktivitāte turpina mēreni palielināties.

Izaugsmi galvenokārt nosaka patēriņš, jo zemas enerģijas cenas turpina palielināt reāli rīcībā esošos ienākumus. Ieguldījumu pieaugums joprojām ir pozitīvs, lai gan salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem tas samazinās, un to veicina kredītu nosacījumu atvieglošana. Tomēr izaugsmi potenciāli varētu ierobežot nenoteiktība attiecībā uz 2016. gada jūnijā paredzēto referendumu par Apvienotās Karalistes dalību Eiropas Savienībā. 2015. gada pēdējos divos ceturkšņos neto eksports kavēja izaugsmi.

Japānas tautsaimniecības atveseļošanās joprojām ir vāja. Pēc neilgas izaugsmes atjaunošanās 2015. gada 3. ceturksnī tautsaimniecība gada pēdējā ceturksnī atkal sašaurinājās globālā pieprasījuma samazināšanās un vāja privātā patēriņa apstākļos. Raugoties nākotnē, izaugsmei 2016. gadā atkal vajadzētu kļūt pozitīvai, jo darba samaksas paaugstināšanas un zemāku naftas cenu noteiktu augstāku reālo ienākumu dēļ gaidāms privātā patēriņa kāpums. Paredzams, ka ārējā pieprasījuma pakāpeniskas atjaunošanās ietekmē pieaug arī eksports.

Ķīnas tautsaimniecības līdzsvarošana pārvēršas pakāpeniskā lejupslīdē, lielākiem patērētāju izdevumiem pilnībā nekompensējot investīciju sarukumu.

Gaidāms, ka zemas naftas cenas un spēcīgs patēriņš tuvākajā laikā mazliet veicinās tautsaimniecības attīstību. Lai gan pārāk augsta akciju cenu novērtējuma nesēnā mazināšanās pastiprinājusi nenoteiktību, netiek uzskatīts, ka šāda norise būtiski tieši ietekmējusi perspektīvu. Nesen pazeminātajām monetārās politikas procentu likmēm, mērenajiem centrālās valdības fiskālajiem stimuliem un centieniem mazināt vietējo valdību finanšu ierobežojumus vajadzētu pozitīvi ietekmēt pieprasījuma kāpumu. Tomēr vidējā termiņā arvien lielāks uzsvars uz smagās rūpniecības jaudu pārpalikuma mazināšanu un attiecīgo ienākumus nenesošo aizdevumu atlikuma samazināšanu – galvenokārt ar ieguldījumiem – varētu palēnināt attīstības tempu.

Gaidāms, ka Centrālajā Eiropā un Austrumeiropā (CAE) saglabāsies stabila, bet dažādās valstīs atšķirīga reālā ekonomiskā aktivitāte. Galvenie reģiona attīstību veicinošie faktori joprojām ir dinamisks privātais patēriņš saistībā ar lielākiem reāli rīcībā esošajiem ienākumiem zemās inflācijas un ES strukturālo fondu atbalstīta spēcīga investīciju kāpuma apstākļos.

Turpretī izejvielas eksportējošajās valstīs vēl arvien jūtamas izejvielu cenu būtiskas samazināšanās sekas. Krievijā, kas joprojām atrodas dziļā recesijā, saglabājas augstas finansējuma izmaksas, lai gan 2015. gadā tika atviegloti finansēšanas nosacījumi. Turpmāks naftas cenu samazinājums palielinājis spiedienu

uz Krievijas rubļa kursa kritumu, potenciāli izraisot augstāku inflāciju. Nenoteiktība ir liela un uzņēmēju konfidence – zema, bet mazāki ieņēmumi par naftu turpina ierobežot valsts izdevumus. Kas attiecas uz Latīņameriku, Brazīlijā krasi saasinājusies ekonomiskā lejupslīde. Ekonomisko aktivitāti negatīvi ietekmē politiskā nenoteiktība, tirdzniecības nosacījumu pasliktināšanās izejvielu cenu sarukuma apstākļos, kā arī stingrākas monetārās politikas un finansēšanas nosacījumu ieviešana. Tomēr paredzams, ka nākotnē, stabilizējoties Brazīlijas un Krievijas valūtas kursam un izejvielu cenām, nopietnā recesija šajās valstīs mazināsies.

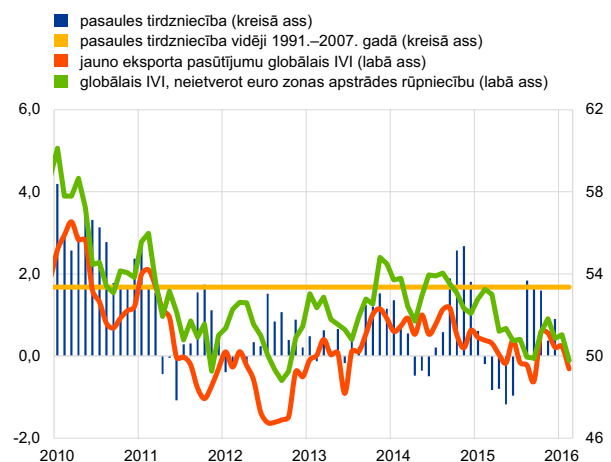
Pasaules tirdzniecības izaugsme pēc pozitīva pieauguma atsākšanās 2015. gada 2. pusgadā, šķiet, gadumijā atkal mazinājusies. Preču un pakalpojumu imports pasaulē (neietverot euro zonu) pēc 2. ceturksnī vērojama samazinājuma (0.9%) 3. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni pieauga par 0.7% (sk. 3. att.). Kāpums daļēji atspoguļo

dažās attīstītajās valstīs un jaunajās tirgus ekonomikas valstīs, piemēram, Apvienotajā Karalistē, Japānā un Ķīnā, reģistrēto zemo rādītāju korekciju, kas galvenokārt bija saistīta ar datu svārstīgumu. Vienlaikus tas nosaka nedaudz mazāku lejupslīdi Brazīlijā un Krievijā, valstīs, kurās krasais importa apjoma sarukums galvenokārt skaidrojams ar iekšzemes pieprasījuma sarukumu un valūtas

3. attēls

Pasaules preču tirdzniecība

(kreisā ass: pārmaiņas trijos mēnešos salīdzinājumā ar iepriekšējiem trim mēnešiem; %; labā ass: difūzijas indekss)

Avoti: *Markit*, CPB un ECB aprēķini.
Piezīme. Jaunākais IVI novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada februārī un pasaules tirdzniecībai – 2015. gada decembrī.

kursa pazemināšanos. Tomēr sākotnējie tirdzniecības dati un apsekojumi par 4. ceturksni liecina, ka pasaules tirdzniecības izaugsme atkal mazinās. Pasaules preču importa pieaugums novembrī saruka līdz 0.7% (trijos mēnešos salīdzinājumā ar iepriekšējiem trim mēnešiem; oktobrī – 1.7%). Saistībā ar krasi samazinājumu Āzijas attīstības valstīs (kā arī Tuvajos Austrumos un Āfrikā) importa kāpuma temps jaunajās tirgus ekonomikas valstīs atkal kļuva negatīvs. Turpretī attīstītajās valstīs importa pieaugums joprojām bija stabils, lai gan oktobrī tas arī nedaudz samazinājās. Turklāt jaunie eksporta pasūtījumi pasaulē februārī saruka līdz 49.4 (iepriekšējā mēnesī – 50.4), liecinot, ka gadumijā atsākusies pasaules tirdzniecības izaugsmes palēnināšanās.

Kopumā globālās izaugsmes perspektīva joprojām ir pakāpeniska un nevienmērīga atvēršanās. Saskaņā ar ECB speciālistu 2016. gada marta makroekonomiskajām iespēju aplēsēm gaidāms pasaules (neietverot euro zonu) reālā IKP gada kāpuma tempa ļoti pakāpenisks paātrinājums no 3.1% 2015. gadā līdz 3.2% 2016. gadā, 3.8% 2017. gadā un 3.9% 2018. gadā. Gaidāms, ka ārējais pieprasījums euro zonā pieaugs no 0.4% 2015. gadā līdz 2.2% 2016. gadā, 3.8% 2017. gadā un 4.1% 2018. gadā. Salīdzinājumā ar 2015. gada decembra iespēju aplēsēm tas nozīmē pasaules izaugsmes lejupvērstu korekciju, atspoguļojot sliktāku, nekā gaidīts, perspektīvu gan attīstītajās valstīs, gan jaunajās tirgus ekonomikas valstīs. Euro zonas ārējā pieprasījuma korekcijas pamatā atbilst pasaules izaugsmes korekcijām.

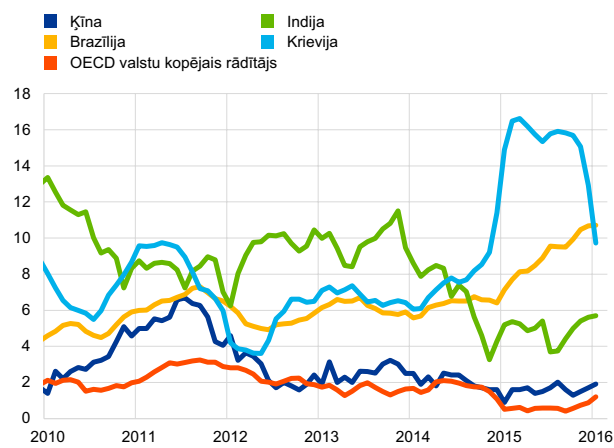
Riski globālās aktivitātes perspektīvai, īpaši jaunajās tirgus ekonomikas valstīs, joprojām ir lejupvērsti. Galvenais lejupvērstais risks ir spēcīgāka lejupslīde jaunajās tirgus ekonomikas valstīs, t.sk. Ķīnā. Iespējams, ka stingrāki finansēšanas nosacījumi un lielāka politiskā nenoteiktība pastiprinās esošo makroekonomisko nelīdzsvarotību, graus konfidenci un kavēs izaugsmi vairāk, nekā gaidīts. Politiskā nenoteiktība par ekonomisko pāreju Ķīnā var izraisīt globālo finanšu tirgu nestabilitātes pieaugumu. Arī ģeopolitiskie riski turpina ietekmēt attīstības

perspektīvu. Visbeidzot, ilgstoši zemās naftas cenas vairo fiskālo nelīdzsvarotību un rada finanšu stabilitātes problēmas dažās lielajās naftu eksportējošajās valstīs.

4. attēls

Patēriņa cenu inflācija

(gada pārmaiņas; %)

Avoti: valstu avoti un OECD.

Piezīme. Jaunākais novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada janvārī.

Pasaules cenu norises

Pasaules inflācija pēdējos mēnešos palielinājusies, tomēr kopumā joprojām ir zema. Patēriņa cenu gada inflācija OECD valstīs janvārī turpināja paaugstināties, sasniedzot 1.2% (decembrī – 0.9%). To galvenokārt noteica mazāk negatīvs enerģijas cenu devums (sk. 4. att.). Lai gan inflācija ir zema, tā būtiski palielinājusies salīdzinājumā ar 2015. gada pēdējo ceturksni, kad tās vidējais līmenis bija 0.7%. OECD valstu gada inflācija, neietverot pārtiku un enerģiju, salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi saglabājās nemainīga (1.9%), bet salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni, kad tās vidējais līmenis bija 1.8%, palielinājās

tikai mazliet. Enerģijas cenas janvārī turpināja sarukt 17. mēnesi pēc kārtas (–5.3% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu), tomēr lēnākā tempā, bet pārtikas cenu inflācija kopumā nemainījās. Atsevišķu valstu skatījumā kopējā inflācija palielinājās Kanādā, Apvienotajā Karalistē un ASV, bet Japānā tā kļuva negatīva. No lielākajām ārpus OECD esošajām valstīm kopējā inflācija pieauga Ķīnā, bet Indijā un Krievijā samazinājās, turpretī Brazīlijā gada inflācija nemainījās un joprojām bija rakstāma ar divciparu skaitļiem.

Pēc samazinājuma, janvāra beigās sasniedzot 12 gadu zemāko līmeni, naftas cenas nedaudz palielinājušās.

No 2015. gada oktobra vidus līdz 2016. gada janvāra beigām naftas cenas atkal saruka naftas tirgus piedāvājuma pārbagātības apstākļos un mazinoties naftas pieprasījumam. Piedāvājuma pusē lejuvērsto dinamiku veicināja OPEC decembra lēmums saglabāt esošo rekordaugsto ražošanas līmeni un noturīgā ārpus OPEC esošo valstu produkcijas izlaide. Pēdējā laikā nelielu atveseļošanos veicināja diskusijas par OPEC un ārpus OPEC esošo valstu vienošanos iesaldēt ražošanas apjomu janvāra līmenī un piegādes pārtraukumi Irākā un Nigērijā. Paaugstināta svārstīguma apstākļos naftas cenas februārī un marta sākumā palielinājās. Pasaules naftas tirgū joprojām ir pārprodukcija, ko nosaka: 1) zemā varbūtība, ka OPEC un ārpus OPEC esošās valstis varētu saskaņoti samazināt ražošanu; 2) Irānas atgriešanās pasaules naftas tirgos; un 3) naftas pieprasījuma vājināšanās. OPEC dalībvalstis turpina naftas ražošanu gandrīz rekordlielā apjomā, un arī ārpus OPEC esošo valstu ražošanas apjoms ir liels – Krievijā tas ir rekordaugsts, lai gan ASV slānekļa naftas ražošanā vērojamas krasa krituma pazīmes. OECD naftas krājumi turpināja pieaugt un 2015. gada 4. ceturkšņa beigās sasniedza rekordaugstu līmeni. Augstāku metāla cenu ietekmē nenaftas izejvielu cenas kopš janvāra beigām ir nedaudz palielinājušās.

Kopumā paredzams, ka pasaules inflācija vidējā termiņā joprojām būs zema.

No vienas puses, zemām naftas un citu izejvielu cenām vajadzētu vēl vairāk mazināt inflācijas spiedienu īstermiņā. Vienlaikus ražošanas apjoma starpība attīstītajās valstīs lēnām samazinās, bet vairākās jaunajās tirgus ekonomikas valstīs palielinās, vēl arvien liecinot par lielu neizmanto tu ražošanas jaudu apjomu globālā līmenī, kas vidējā termiņā varētu joprojām mazināt globālo pamatinflāciju. No otras puses, augšupvērsta biržā tirgoto naftas nākotnes līgumu līkne liecina par ievērojamu naftas cenu kāpumu vidējā termiņā.

2. Finanšu norises

Pēdējos mēnešus raksturojis augsts finanšu tirgus svārstīgums. Bažas par pasaules tautsaimniecības izaugsmi un turpmāks naftas cenu kritums veicināja riskantāku finanšu aktīvu cenu sarukumu no 2015. gada decembra sākuma līdz 2016. gada februāra vidum. Pēc tam šis kritums tika daļēji kompensēts, jo investoru bažas mazināja naftas cenu pieaugums, labāki, nekā gaidīts, ekonomiskie dati ASV un gaidas par turpmāku monetārās politikas stimulu piemērošanu euro zonā. Euro zonas kapitāla vērtspapīru cenas aplūkojamā periodā, t.i., no 2015. gada 2. decembra līdz 2016. gada 9. martam, kopumā saruka aptuveni par 12% (februāra vidū īslaicīgi vairāk par 20%). Vienlaikus, ieguldītājiem meklējot drošākus aktīvus, augstāka reitinga valdības obligāciju peļņas likmes samazinājās.

No 2015. gada decembra sākuma līdz 2016. gada februāra vidum bažas par pasaules tautsaimniecības izaugsmi un turpmāks naftas cenu kritums veicināja riskantu aktīvu cenu krasu sarukumu, kas pēc tam daļēji tika kompensēts. Ķīnas kapitāla vērtspapīru cenu un naftas cenu krasa krituma apstākļos bažas par pasaules tautsaimniecības izaugsmi 2016. gada sākumā pastiprinājās. Šīs bažas veicināja arī negatīvie ekonomiskie rādītāji euro zonā un ASV, kas izraisīja finanšu aktīvu lejupvērstu pārcenošanu. No februāra vidus līdz marta sākumam naftas cenu pieaugums, labāki, nekā gaidīts, ekonomiskie rādītāji ASV un gaidas par turpmāku monetārās politikas stimulu piemērošanu euro zonā veicināja riskantāku aktīvu cenu kāpuma daļēju atjaunošanos. Lielas svārstības bija vērojamas arī kapitāla vērtspapīru tirgus svārstīguma rādītājos, kas līdz februāra vidum būtiski palielinājās, bet pēc tam, tuvojoties aplūkojamā perioda beigām, nedaudz mazinājās.

Pēc Padomes lēmuma 2015. gada decembrī pazemināt noguldījumu iespējas procentu likmi par 0.10% (uz -0.30%) EONIA aplūkojamā periodā samazinājās. Nedēļā, pirms kuras stājās spēkā 2015. gada decembrī noteiktais

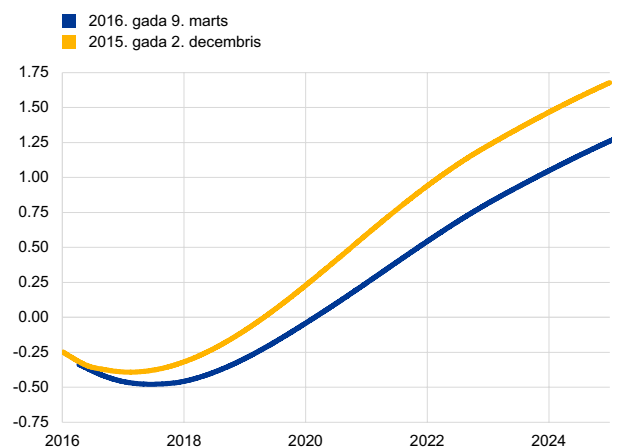
procentu likmju samazinājums, EONIA bija robežās no -13 bāzes punktiem līdz -15 bāzes punktiem, bet pēc tam saglabājās robežās no -22 bāzes punktiem līdz -25 bāzes punktiem, izņemot īslaicīgu kāpumu 2015. gada nogalē, ko noteica lielāks likviditātes pieprasījums. EONIA kritums notika likviditātes pārpalikuma pieauguma apstākļos saistībā ar paplašinātās aktīvu iegādes programmas ietvaros veiktajām iegādēm. Sīkāka informācija par euro zonas likviditātes apstākļiem un monetārās politikas operācijām sniegta 3. ielikumā.

EONIA nākotnes procentu likmju līkne kļuva ievērojami lēzenāka, jo globālā nenoteiktība un monetārās politikas gaidas noteica peļņas likmju samazināšanos visos līknes termiņos. Ilgāka termiņa EONIA nākotnes procentu likmes aplūkojamā periodā saruka aptuveni par 50 bāzes punktiem,

5. attēls

EONIA nākotnes procentu likmes

(gadā; %)

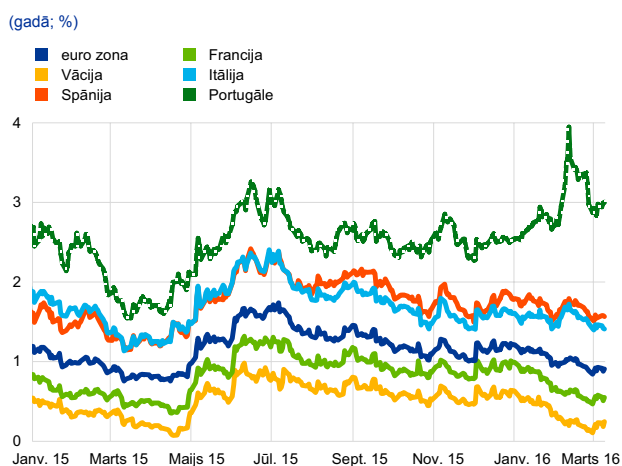
Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

samazinoties nedaudz mazāk līknes īsāko termiņu galā. Šis kritums noteica to, ka līkne kļuva vēl lēzenāka (sk. 5. att.). 9. martā līknes zemākais punkts bija aptuveni –50 bāzes punktu, liecinot par tirgus gaidām pirms Padomes 10. marta sanāksmes attiecībā uz to, ka noguldījumu iespējas procentu likme tiks vēl vairāk pazemināta. EONIA nākotnes procentu likmju kraso kritumu daļēji iespējams skaidrot ar gaidām par to, ka ECB ieviešīs turpmākus monetārās politikas stimulus, un šo sarukumu pastiprināja globālās nenoteiktības palielināšanās, kas izraisīja drošāku aktīvu (t.sk. tādu aktīvu, kuri cieši piesaistīti EONIA procentu likmēm) pieprasījuma pārmaiņas.

Euro zonas valstu valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmju vidējais ar IKP svērtais rādītājs no 2015. gada decembra sākuma līdz 2016. gada 9. martam samazinājās par 11 bāzes punktiem (sk. 6. att.).

6. attēls

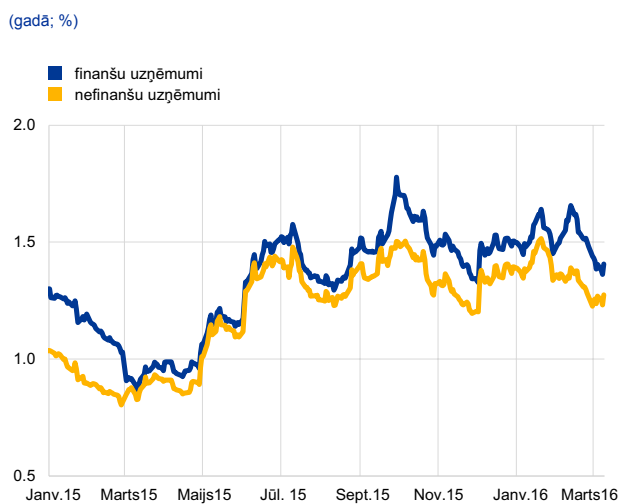
Atsevišķu euro zonas valstu valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmes

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.
Piezīmes. Postenī "euro zona" uzrādīts valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmju vidējais ar IKP svērtais rādītājs. Jaunākais novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada 9. martā.

7. attēls

Euro zonas uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmes

Avoti: iBoxx un ECB.
Piezīme. Jaunākais novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada 9. martā.

Vispirms pēc decembra sākumā notikušās ECB Padomes sanāksmes euro zonas valstu valdības obligāciju peļņas likmes palielinājās. No 2016. gada janvāra sākuma globālās nenoteiktības kāpumam un tirgus gaidu pieaugumam attiecībā uz turpmāku monetārās politikas stimulu ieviešanu euro zonā bija leņķpārsta ietekme uz euro zonas valstu valdības obligāciju peļņas likmēm, un tā vairāk nekā kompensēja decembrī vēroto pieaugumu. Kopumā euro zonas valstu valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmju vidējais ar IKP svērtais rādītājs no 2015. gada decembra sākuma līdz 2016. gada marta vidum samazinājās par 11 bāzes punktiem (9. martā – 0.9%).

Valdības obligāciju peļņas likmes dažādās valstīs bija nedaudz atšķirīgas – valstīs ar augstāku reitingu sarukums bija būtiskāks.

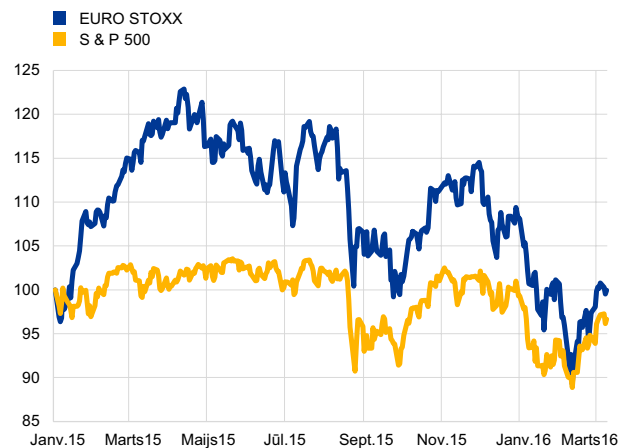
Turpretī vairākumā zemāka reitinga valstu aplūkojamā periodā peļņas likmes nemainījās vai nedaudz palielinājās. Portugālē valdības obligāciju peļņas likmes nozīmīgi svārstījās, atspoguļojot tirgus bažas par valsts budžetu un jaunievēlētās valdības pieņemtajiem reformu jautājumiem.

Globālā mērogā vērotā riskantu aktīvu pārdošana skāra arī uzņēmumu obligācijas, zemāka reitinga obligāciju procentu likmju starpībām palielinoties straujāk par augstāka reitinga obligāciju procentu likmju starpībām. Lai gan uzņēmumu obligāciju procentu likmju starpības palielinājās, gan finanšu, gan nefinanšu uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmes bija svārstīgas, tomēr aplūkojamā periodā vairāk vai mazāk nemainījās (sk. 7. att.), jo kredītu procentu likmju starpību palielināšanos vidēji kompensēja bezriskā darījumu procentu likmju kritums. Gan finanšu, gan nefinanšu uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmes ilgāka termiņa skatījumā joprojām ir ļoti zemas.

8. attēls

Euro zonas un ASV kapitāla vērtspapīru cenu indeksi

(2015. gada 1. janvāris = 100)

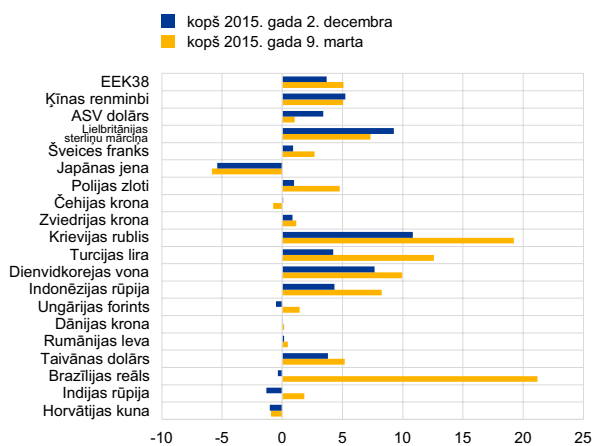
Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākais novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada 9. martā.

9. attēls

Euro kursa pārmaiņas attiecībā pret atsevišķām valūtām

(%)

Avoti: ECB.

Piezīmes. Pārmaiņas (%) salīdzinājumā ar 2016. gada 9. martu. EEK38 ir euro nominālais efektīvais kurss attiecībā pret euro zonas 38 nozīmīgāko tirdzniecības partnervalstu valūtām.

Tuvojoties aplūkojamā perioda beigām, pēc būtiskā sarukuma, kas bija vērojams no 2015. gada decembra sākuma līdz 2016. gada februāra vidum, euro zonas kapitāla vērtspapīru tirgos atjaunojās cenu kāpums. Euro zonas kapitāla vērtspapīru cenas,

ko mēra ar *EURO STOXX broad* indeksu, no decembra sākuma līdz 11. februārim, pieaugot globālajai nenoteiktībai, samazinājās aptuveni par 21% (sk. 8. att.). No 11. februāra līdz 9. martam kapitāla vērtspapīru cenas atkal palielinājās, tādējādi kopumā tās aplūkojamā periodā samazinājās par 12%. Pirms kapitāla vērtspapīru cenu kāpuma atjaunošanās banku kapitāla vērtspapīru cenas euro zonā saruka daudz vairāk nekā tirgū kopumā, jo parādījās bažas par banku sektora kopējo peļņitspēju, kā arī saistībā ar dažiem konkrētām valstīm un bankām raksturīgiem notikumiem. Konkrētāk, *EURO STOXX* banku kapitāla vērtspapīru cenu indekss no decembra sākuma līdz februāra vidum saruka par 35%. Pēc tam, tuvojoties aplūkojamā perioda beigām, tas mazliet pieauga, kopējām samazinājumam tādējādi sasniedzot aptuveni 22%. Akciju tirgi ASV piedzīvoja līdzīgas svārstības, tomēr tās bija mazākas – *S & P 500* indeksa kopējais kritums bija tikai 4%.

Euro efektīvais kurss trijos aplūkojamā perioda mēnešos būtiski palielinājās.

No 2015. gada decembra sākuma līdz 2016. gada februāra vidum euro efektīvais kurss globālās nenoteiktības pieauguma apstākļos nozīmīgi palielinājās. Pēc tam euro efektīvais kurss un tā kurss attiecībā pret ASV dolāru nedaudz samazinājies, pieaugot ASV un euro zonas ilgtermiņa obligāciju peļņas likmju starpībām, kā arī gaidām par to, ka ECB ievieš turpmākus monetārās politikas stimulus. Kopumā aplūkojamā periodā euro kurss ar tirdzniecības apjomu svērtā izteiksmē palielinājās par 3.7% (sk. 9. att.). Divpusējā izteiksmē euro kurss attiecībā pret ASV dolāru tajā pašā periodā pieauga

par 3.4%. Paaugstinātā nenoteiktība attiecībā uz Apvienotās Karalistes referendumu par dalību ES samazināja Lielbritānijas sterliņu mārciņas kursu, nosakot euro kursa palielināšanos par 9.3%. Euro kurss nozīmīgi paaugstinājās arī attiecībā pret Krievijas rubli, Ķīnas renminbi, kā arī jauno tirgus ekonomikas valstu un izejvielu eksportētājvalstu valūtām. Lielāks svārstīgums un vēlmes riskēt samazināšanās balstīja Japānas jenas kursu, tādējādi euro kurss attiecībā pret Japānas valūtu saruka par 5.4%.

3. Saimnieciskā darbība

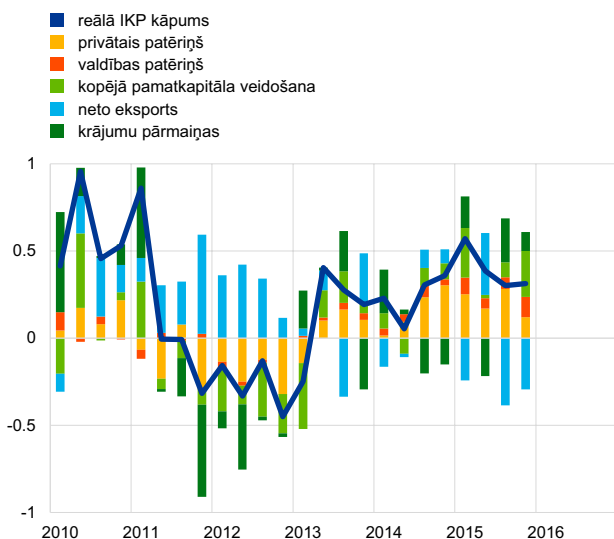
Euro zonas tautsaimniecības atveseļošanās turpinās, lai gan vājākas ārējās vides ietekmē šā gada sākumā izaugsme bija mērenāka. Reālais IKP 2015. gada 4. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni palielinājās par 0.3%, tāpat kā iepriekšējā ceturksnī. Jaunākie apsekojumu rādītāji liecina, ka izaugsmes temps 2016. gada sākumā bija vājāks, nekā gaidīts. Paredzams, ka nākotnē tautsaimniecības atveseļošanās turpināsies mērenā tempā. Domājams, ka iekšzemes pieprasījumu arī turpmāk veicinās ECB monetārās politikas pasākumi un to labvēlīgā ietekme uz finansēšanas nosacījumiem, nedaudz ekspansīvā fiskālā nostāja un agrāk veikto strukturālo reformu labvēlīgā ietekme uz nodarbinātību. Zemo naftas cenu ietekmē mājsaimniecību reāli rīcībā esošajiem ienākumiem un uzņēmumu peļņaspējai, privātajam patēriņam un ieguldījumiem vajadzētu vēl vairāk palielināties. Tomēr tautsaimniecības atveseļošanās joprojām kavē ierobežotas izaugsmes perspektīvas jaunajās tirgus ekonomikas valstīs, nestabili finanšu tirgi, vairākos sektoros nepieciešamās bilances korekcijas un lēnais strukturālo reformu īstenošanas temps. ECB speciālistu 2016. gada marta makroekonomiskajās iespēju aplēsēs reālā IKP kāpums euro zonā 2016. gadā prognozēts nedaudz mazāks – 1.4% (samazināts no 1.7%), 2017. gadā – 1.7% (samazināts no 1.9%) un 2018. gadā – 1.8%.

Euro zonas tautsaimniecības atveseļošanās turpinās, bet globālās norises negatīvi ietekmē īstermiņa perspektīvu. Reālais IKP 2015. gada 4. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni palielinājās par 0.3%, tāpat kā iepriekšējā

10. attēls

Euro zonas reālais IKP un tā struktūra

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; %; devums salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; procentu punktos)

Avots: Eurostat.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2015. gada 4. ceturksnī.

ceturksnī. To veicināja privātā patēriņa pastāvīgs pozitīvs devums, kas gan bija mazāks nekā iepriekšējā ceturksnī, ieguldījumu kāpums un nepārtraukti augošais valdības patēriņš (sk. 10. att.).¹ Tādējādi produkcijas izlaide pārsniedza neseno zemāko līmeni aptuveni par 3% un bija tikai par 0.2% zemāka salīdzinājumā ar pirmskrīzes augstāko līmeni 2008. gada 1. ceturksnī. 2015. gadā kopumā reālais IKP pieauga par 1.6%, sasniedzot lielāko kāpumu kopš 2011. gada.

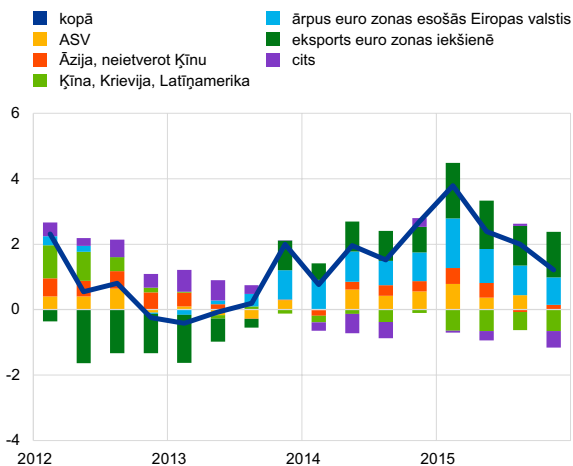
Jauno tirgus ekonomikas valstu izaugsmes palēnināšanās 2015. gadā negatīvi ietekmēja euro zonas eksporta kāpumu, un grūtības pēdējā ceturksnī palielinājās. Ekonomiskā lejupslīde Ķīnā, zems Krievijas pieprasījums un recesija Brazīlijā joprojām kavēja euro zonas preču eksportu (sk. 11. att.). Tas 2015. gada pēdējā ceturksnī noteica negatīvu neto eksporta devumu (0.3 procentu punkti) reālā IKP kāpumā. Lai gan pieprasījuma kritumam dažās lielajās jaunajās tirgus ekonomikas valstīs, piemēram, Ķīnā, bija nelabvēlīga ietekme uz euro

¹ Eurostat euro zonas nacionālo kontu datu otrajā publikācijā reālā IKP kāpums tika koriģēts un paaugstināts par 0.1 procentu punktu gan 2015. gada 1., gan 2. ceturksnī.

11. attēls

Kopējais euro zonas preču eksports

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; ieguldījums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; procentu punktos)

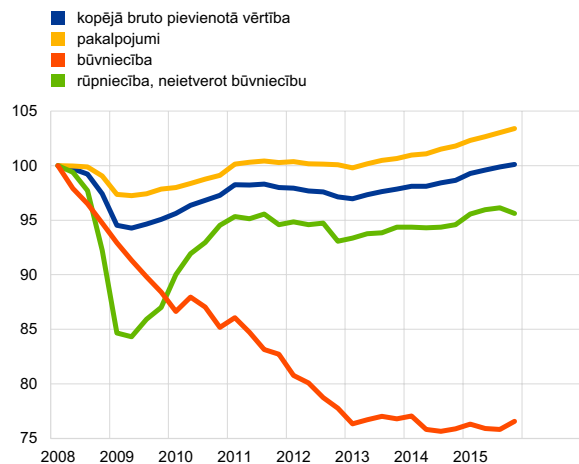
Avots: Eurostat.

Piezīmes. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2015. gada 4. ceturksnī. Attiecībā uz ES valstīm 4. ceturksņa dati pamatojas uz oktobra un novembra datiem.

12. attēls

Euro zonas reālā bruto pievienotā vērtība saimnieciskās darbības veidu dalījumā

(indekss: 2008. g. 1. cet. = 100)

Avots: Eurostat.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2015. gada 4. ceturksnī.

nozārē nedaudz atjaunojās. Vienlaikus pievienotā vērtība rūpniecībā (neietverot būvniecību) samazinājās.

Līdz februārim pieejamie apsekojumu dati liecina par mērenu kāpumu šā gada sākumā. Gan Eiropas Komisijas ekonomiskā noskaņojuma rādītājs (ENR), gan

zonas aktivitāti, situācijas tirdzniecības jomā ietekme, visticamāk, nebūs tik liela, kā to parasti atspoguļo tradicionālie bruto tirdzniecības rādītāji.² Izaugsmes vājināšanos jaunajās tirgus ekonomikas valstīs 2015. gadā daļēji kompensēja euro zonas iekšzemes pieprasījuma noturība, kas veicināja euro zonas iekšējo tirdzniecību. Turklāt citu attīstīto valstu (īpaši Eiropas valstu) pieprasījums arī bija samērā spēcīgs. Apvienojumā ar labvēlīgām valūtas kursu norisēm, kas vērojamas kopš 2014. gada vidus, tas veicināja euro zonas eksporta kāpumu, tādējādi ievērojami palielinot euro zonas eksportētāju eksporta tirgus daļas.

Gan eksporta pasūtījumi, gan noskaņojuma rādītāji liecina par diezgan vāju pasaules tirdzniecības dinamiku tuvākajā laikā. Turklāt euro efektīvais kurss 2016. gada pirmajos mēnešos pieauga. Turpmāk tas mazinās šīs valūtas kursa iepriekšējās pazemināšanās (2014. un 2015. gadā) labvēlīgo ietekmi. Tomēr globālajai aktivitātei pakāpeniski palielinoties, paredzams, ka euro zonas eksporta kāpums augs un kļūs straujāks atbilstoši ārējam pieprasījumam.

Nozaru līmenī pakalpojumu pievienotā vērtība pārsniegusi pirmskrīzes līmeni, savukārt rūpniecībā un būvniecībā tas vēl nav noticis (sk. 12. att.).

Notiekošo tautsaimniecības atveseļošanas galvenokārt noteicis privātais patēriņš, pozitīvi ietekmējot pakalpojumu nozari, kurā pievienotā vērtība pašlaik par 3% pārsniedz pirmskrīzes augstāko līmeni.³ Attiecībā uz rūpniecību (neietverot būvniecību) pievienotās vērtības kāpumu 2015. gadā kavēja nelabvēlīgā ārējā vide, un pašlaik tā ir zemāka par pirmskrīzes augstāko līmeni. Būvniecība, kas pēc 2008. un 2009. gada krīzes vairāku valstu mājokļu tirgos veikto lielo korekciju dēļ ievērojami saruka, stabilizējusies zemā līmenī. Pievienotās vērtības pieaugums pakalpojumu nozarē 2015. gada 4. ceturksnī turpināja palielināties un, valdot samērā maigiem laikapstākļiem, kas dažās euro zonas valstīs veicināja būvniecības aktivitāti, būvniecības

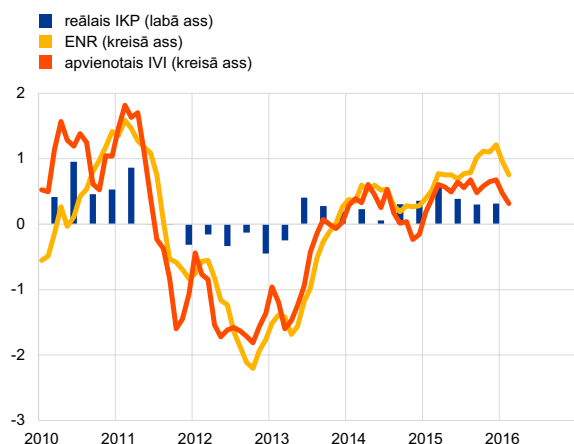
² Sk. šajā "Tautsaimniecības Bijetena" numūrā publicēto rakstu *Transmission of output shocks – the role of cross-border production chains* ("Izlaides šoku transmisija: pārrobežu ražošanas ķēžu nozīme").

³ Sk. arī šā "Tautsaimniecības Bijetena" ielikumā "Faktori, kas nosaka samērā spēcīgo aktivitāti euro zonas pakalpojumu sektorā".

13. attēls

Euro zonas reālais IKP, ekonomiskā noskaņojuma rādītājs un apvienotais produkcijas izlaides iepirkumu vadītāju indekss

(kreisā ass: difūzijas indekss un procentu starpības; labā ass: ceturkšņa pieauguma temps)

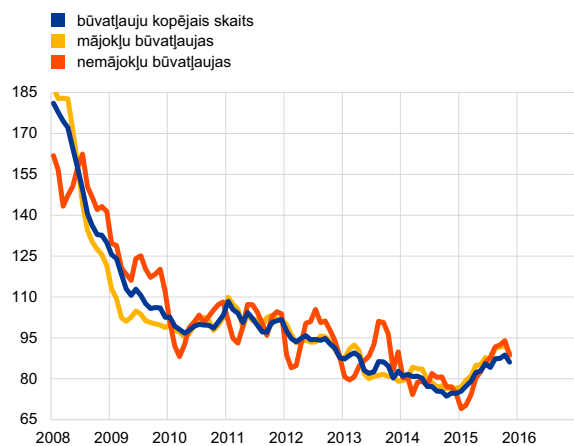

Avoti: *Markit*, Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts un *Eurostat*. Piezīmes. Jaunākie dati par IKP atbilst stāvoklim 2015. gada 4. ceturksnī, par ENR – stāvoklim 2016. gada janvārī un par IVI – stāvoklim 2016. gada februārī. ENR un IVI ir normalizēti.

14. attēls

Būvatļaujas

(indekss: 2010. g. = 100; triju mēnešu mainīgais vidējais)

Avoti: *Eurostat* un ECB aprēķini. Piezīme. Dati ir sezonāli izlīdzināti, izņemot datus par nemājokļu būvatļaujām.

apvienotais produkcijas izlaides iepirkumu vadītāju indekss (IVI) 2016. gada pirmajos divos mēnešos samazinājās (sk. 13. att.), bet joprojām ir augstāks par attiecīgo ilgtermiņa vidējo līmeni. Noskaņojuma kritums samērā plaši vērojams uzņēmējdarbības nozarēs un mājsaimniecībās un saistīts ar gaidām attiecībā uz pieprasījumu un ražošanu, kā arī ar mājsaimniecību veikto savas esošās ekonomiskās situācijas novērtējumu.

Ieguldījumu kāpums 4. ceturksnī kļuva straujāks, un to, visticamāk, noteica ieguldījumi gan būvniecībā, gan ar būvniecību nesaistītās iekārtās.

Pēc neliela ieguldījumu pieauguma 2015. gada 2. un 3. ceturksnī to kāpuma palielināšanās 4. ceturksnī bija visai plaši vērojama visās euro zonas valstīs. Raugoties nākotnē, gaidāms, ka ar būvniecību nesaistīti ieguldījumi augs apstākļos, kad pieprasījums pakāpeniski nostiprināsies, peļņas maržas uzlabosies un brīvās ražošanas jaudas turpinās samazināties. Finansēšanas nosacījumi arī uzlabojas, un euro zonas uzņēmumiem vajadzētu būt pieejamam lielam skaidrās naudas daudzumam investīciju veikšanai. Tāpat ļoti labvēlīgiem finansēšanas nosacījumiem, zemām hipotēku kredītu procentu likmēm un mājsaimniecību rīcībā esošo ienākumu pieaugumam turpmākajā periodā vajadzētu palielināt mājokļu pieprasījumu un veicināt ieguldījumus būvniecībā. To tiešām apstiprina mājokļu tirgu nostiprināšanās pazīmes un pieteikumu būvatļauju saņemšanai skaita pieaugums dažās valstīs (sk. 14. att.). Turklāt ar būvniecību saistīta apsekojuma rādītāji 2016. gada sākumā liecina par ieguldījumu būvniecībā kāpuma pamattempa nostiprināšanos. Tomēr turpmāka nepieciešamība samazināt uzņēmumu aizņemto līdzekļu apjomu dažās valstīs, nesensais finanšu tirgus svārstīgums, vājākas izaugsmes perspektīvas jaunajās tirgus ekonomikas valstīs un sarukušās investoru ilgtermiņa izaugsmes gaidas var palēnināt ieguldījumu atjaunošanos.

Privātais patēriņš, kas ir bijis galvenais notiekošās

atveseļošanās virzītājspēks, 2015. gada beigās samazinājās. Tas daļēji atspoguļoja mazinošu ietekmi uz apģērba sezonas izpārdošanu un enerģijas patēriņu, ko noteica samērā maigie laikapstākļi un teroristu uzbrukumi Parīzē novembrī. Janvāra dati par mazumtirdzniecību un reģistrēto jauno vieglo automobiļu skaitu liecina par patēriņa izdevumu atjaunošanos un apstiprina 2015. gada pēdējā ceturksnī novērotā privātā patēriņa kāpuma palēnināšanās īslaicīgumu. Plašākā skatījumā patēriņa izdevumus veicinājusi mājsaimniecību reāli rīcībā esošo ienākumu palielināšanās, kas atspoguļo galvenokārt nodarbinātības pieaugumu,

zemākas naftas cenas un diezgan stabilu uzkrājumu rādītāju. Turklāt majsaimniecību bilances pakāpeniski kļuvušas mazāk ierobežotas un patērētāju konfidence bezdarba līmeņa samazināšanās dēļ saglabājusies samērā spēcīga.

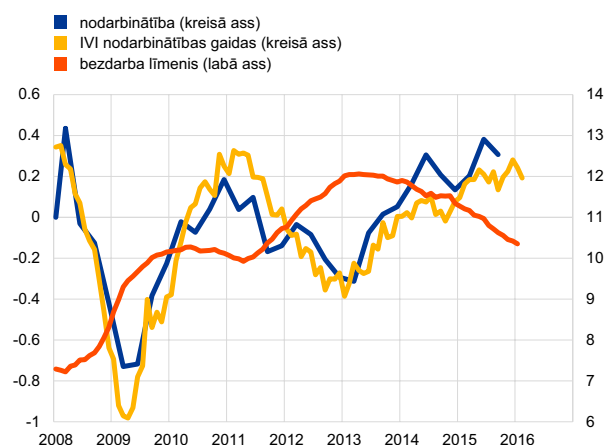
Euro zonas bezdarba līmenis turpinājies samazināties, bet joprojām ir augsts.

2016. gada janvārī bezdarbs bija 10.3% (zemākais līmenis kopš 2011. gada vidus; sk. 15. att.). Nodarbinātība kopš 2013. gada stabili palielinājusies, un 2015. gada

15. attēls

Nodarbinātība, nodarbinātības gaidas un bezdarba līmenis

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; %; difūzijas indekss; darbaspēks; %)

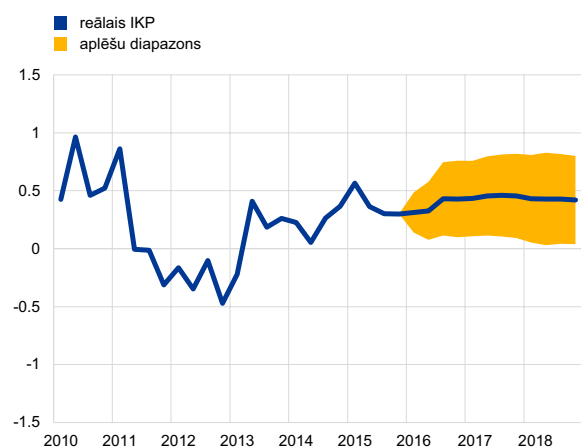

Avoti: Eurostat, Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts un ECB aprēķini. Piezīme. Jaunākie dati par nodarbinātību atbilst stāvoklim 2015. gada 3. ceturksnī, par bezdarba līmeni – stāvoklim 2016. gada janvārī un par IVI nodarbinātības gaidām – stāvoklim 2016. gada februārī.

16. attēls

Euro zonas reālais IKP (t.sk. aplēses)

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; %)

Avoti: Eurostat un raksts "Eurosistēmas speciālistu 2016. gada marta makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai", kas 2016. gada 10. martā publicēts ECB interneta vietnē.

3. ceturksnī kopējais euro zonas nodarbināto skaits pieauga vairāk nekā par diviem miljoniem. Tomēr kopš krīzes pastāvējusi atšķirība starp nodarbināto skaitu un kopējo nostrādāto stundu skaitu, ko galvenokārt noteicis pilna darba laika darbinieku nostrādāto stundu cikliskais samazinājums un nepilnu darba laiku strādājošo izmantošanas kāpums galvenokārt pakalpojumu nozarē. Plašāki darba tirgus atslābuma rādītāji, kuros ņemtas vērā iedzīvotāju grupas, kas spiestas strādāt nepilnu darba laiku vai pamest darba tirgu, joprojām ir augsti. Pašlaik aptuveni septiņi miljoni cilvēku (5% darbaspēka) spiesti strādāt nepilnu darba laiku, jo trūkst pilnas slodzes darba, un vīlušos darba ņēmēju (kuri atmetuši cerības atrast darbu un pametuši darba tirgu) skaits pārsniedz sešus miljonus. Šo iemeslu dēļ euro zonas darba tirgus, iespējams, ir ievērojami vājāks, nekā par to liecina tikai bezdarba līmenis.

Paredzams, ka tautsaimniecības atveseļošanās nostiprināsies, lai gan to kavēs vājāks, nekā gaidīts, ārējais pieprasījums.

Īstermiņā euro zonas aktivitāti negatīvi ietekmēs vājākas izaugsmes izraisītas grūtības jaunajās tirgus ekonomikas valstīs, euro efektīvā kursa kāpums, noskaņojuma pasliktināšanās un finanšu tirgu svārstīguma palielināšanās. Turpmāk iekšzemes atveseļošanās joprojām vajadzētu veicināt ECB monetārās politikas pasākumu ietekmes transmisijai reālajā tautsaimniecībā, par ko liecina tālāka kredītu nosacījumu atvieglošana. Domājams, ka iekšzemes pieprasījumu arī turpmāk veicinās uzlabojumi darba tirgos, zemākas naftas cenas, nedaudz ekspansīvā fiskālā nostāja un iespējamais euro zonas ārējais pieprasījuma kāpums. Vienlaikus euro zonas tautsaimniecības atveseļošanās joprojām kavēs ierobežotas izaugsmes perspektīvas jaunajās tirgus ekonomikas valstīs un lēnas strukturālo reformu īstenošanas temps.⁴

ECB speciālistu marta iespēju aplēsēs paredzēts, ka reālā IKP gada kāpums 2016. gadā būs 1.4%,

⁴ Sk. šā "Tautsaimniecības Biļetena" ielikumu "2016. gada makroekonomiskās nelīdzsvarotības novēršanas procedūra un konkrētai valstij adresētu ieteikumu īstenošana 2015. gadā".

2017. gadā – 1.7% un 2018. gadā – 1.8% (sk. 16. att.). Reālā IKP pieauguma lejupvērstā pārskatīšana salīdzinājumā ar decembra iespēju aplēsēm galvenokārt atspoguļo zemāka euro zonas ārējā pieprasījuma un spēcīgāka euro efektīvā kursa kopējo nelabvēlīgo ietekmi uz eksporta kāpumu, kā arī ievērojamo finanšu tirgu svārstību un vājāku noskaņojuma rādītāju negatīvo ietekmi. Euro zonas izaugsmes perspektīvas riski joprojām ir lejupvērsti, īpaši atspoguļojot paaugstināto nenoteiktību attiecībā uz norisēm jaunajās tirgus ekonomikas valstīs un plašākus ģeopolitiskos riskus.

4. Cenas un izmaksas

Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi euro zonas SPCI gada inflācija 2016. gada februārī bija -0.2% (janvārī -0.3%). Kritumu veicināja visi galvenie SPCI komponenti. Gaidāms, ka nākamajos mēnešos, pamatojoties uz pašreizējām biržā tirgto nākotnes līgumu cenām enerģijai, inflācija joprojām būs ar mīnusa zīmi, bet vēlāk 2016. gadā pieaugs. Pēc tam inflācijas turpmāku kāpumu varētu veicināt ECB monetārās politikas pasākumi un paredzamā tautsaimniecības atveseļošanās. ECB

speciālistu 2016. gada marta makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai arī atspoguļota šī vispārējā tendence, paredzot, ka SPCI gada inflācija 2016. gadā būs 0.1% , 2017. gadā -1.3% un 2018. gadā -1.6% . Salīdzinājumā ar Eurosistēmas speciālistu 2015. gada decembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm euro zonai SPCI inflācijas prognoze koriģēta un pazemināta, galvenokārt atspoguļojot naftas cenu sarukumu pēdējos mēnešos.

Kopējā inflācija februārī atkal kļuva negatīva.

Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi kopējās inflācijas kritumu (janvārī -0.3%) līdz -0.2% noteica visi galvenie SPCI komponenti (sk. 17. un 18. att.). Nesenā turpmākā naftas cenu samazināšanās vēl vairāk pazemināja negatīvo enerģijas cenu inflācijas gada līmeni. Vienlaikus mazinājās arī pārtikas cenu inflācijas un SPCI inflācijas (neietverot pārtiku un enerģiju) nelielais pieaugums.

Enerģijas cenu inflācijas tendence turpina noteikt kopējās inflācijas pārmaiņas.

SPCI enerģijas cenu gada inflācija pēc 2015. gada septembrī sasniegtā zemā līmeņa (-8.9%) 2016. gada janvārī pieauga līdz -5.4% galvenokārt augšupvērsto bāzes efektu dēļ. Šī norise lielākoties noteica kopējās SPCI inflācijas kāpumu 2016. gada janvārī līdz 0.3% (2015. gada septembrī -0.1%). Tomēr naftas cenu krituma atsākšanās 2015. gada decembrī un 2016. gada janvārī veicināja SPCI enerģijas cenu inflācijas sarukumu februārī līdz gada līmenim (-8.0%), tādējādi nosakot aptuveni pusi kopējās SPCI inflācijas krituma (sk. 18. att.). Naftas cenas visspēcīgāk ietekmēja enerģijas cenu inflācijas komponentu – degvielas cenas (sk. 6. ielikumu).

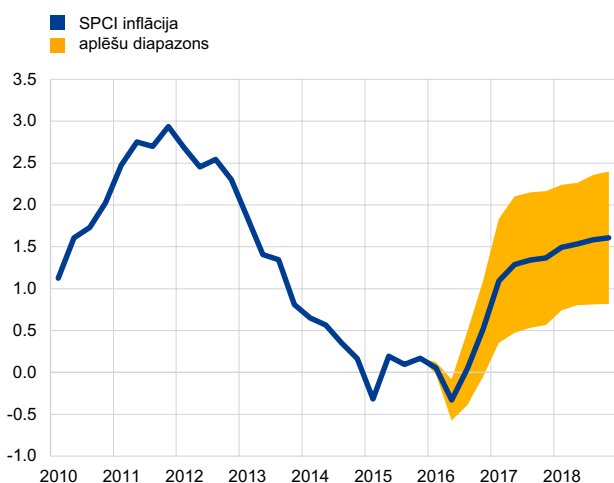
Pārtikas cenu inflācijas kāpums pēdējos mēnešos turpināja mazināties.

Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi pēc augšupvērstās tendences 2015. gada lielākajā daļā pārtikas cenu inflācija 3. ceturksnī sāka kristies,

17. attēls

Euro zonas SPCI inflācija (t.sk. aplēses)

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

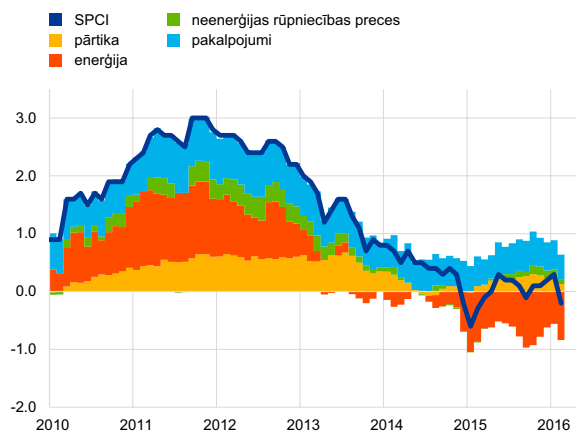

Avoti: Eurostat, ECB speciālistu 2016. gada marta makroekonomiskās iespēju aplēses un ECB aprēķini.
Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2015. gada 4. ceturksnī (faktiskie dati) un stāvoklim 2018. gada 4. ceturksnī (aplēses).

18. attēls

Komponentu devums euro zonas kopējā SPCI inflācijā

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos)

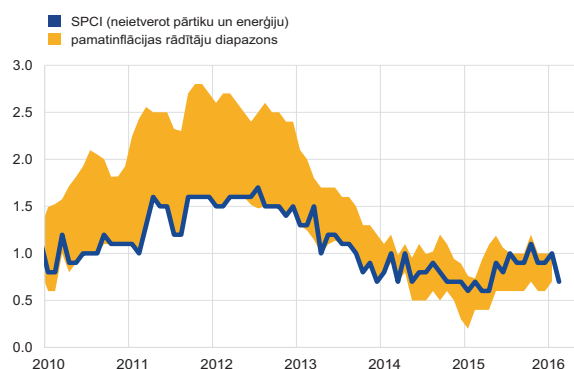
Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.
Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada februārī (ātrā aplēse).

2015. gada oktobrī sarūkot no gada līmeņa (1.6%) līdz 0.7% 2016. gada februārī. Šo kritumu gandrīz pilnībā noteica neapstrādātās pārtikas cenas, tāpēc ka atjaunojās pagājušās vasaras neparasti karsto laikapstākļu augšupvērstā ietekme uz dārzeņu un pārtikas cenām. Turpretī apstrādātās pārtikas cenu inflācija šajā periodā turpināja augt. Tomēr kopumā pārtikas cenu inflācija vēsturiskā skatījumā joprojām ir samērā zema.¹

19. attēls

Pamatinflācijas rādītāji

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, %)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīmes. Pamatrādītāju diapazonā ņemti vērā šādi rādītāji: SPCI (neietverot enerģiju), SPCI (neietverot neapstrādāto pārtiku un enerģiju), SPCI (neietverot pārtiku un enerģiju), skaitļu kopas vidējais, aprēķinā neietverot lielākās un mazākās vērtības (*trimmed mean*; 10%), skaitļu kopas vidējais, aprēķinā neietverot lielākās un mazākās vērtības (30%), SPCI mediāna; un uz dinamiskā faktora modeli balstīts rādītājs. Jaunākie dati par SPCI (neietverot pārtiku un enerģiju; ātrā aplēse) atbilst stāvoklim 2016. gada februārī un dati par visiem citiem rādītājiem – stāvoklim 2016. gada janvārī.

Pamatinflācijas rādītāji neliecina par nepārprotamu augšupvērstu tendenci.

Pēc 2015. gada 1. pusgadā novērotās augšupvērstās tendences SPCI inflācija (neietverot pārtiku un enerģiju) no 2015. gada jūlija līdz 2016. gada janvārim svārstījās gada līmenī (0.9–1.1% diapazonā) un tāpēc bijusi daudz stabilāka nekā kopējā inflācija (sk. 7. ielikumu). Citi pamatinflācijas rādītāji šajā periodā arī joprojām bija samērā stabili (sk. 19. att.). SPCI gada inflācija (neietverot pārtiku un enerģiju) februārī saruka līdz viszemākajam kopš 2015. gada aprīļa novērotajam līmenim (0.7%). Kritumu noteica gan mazāks pakalpojumu cenu gada pieaugums (1.0%; janvārī – 1.2%), gan zemāks neenerģijas rūpniecības preču cenu gada kāpums (0.3%; janvārī – 0.7%). Interpretējot jaunākos SPCI inflācijas (neietverot pārtiku un enerģiju) datus, jāņem vērā, ka pakalpojumu un neenerģijas rūpniecības preču cenu gada pārmaiņu temps mēneša dalījumā var būt ļoti svārstīgs. Šo svārstīgumu, piemēram, var noteikt apģērba un apavu sezonas beigu izpārdošanu atšķirīgais laiks un apjoms vai kalendārā ietekme uz cenām, kas saistītas ar ceļošanu. Tomēr pamatinflācijas norises var ietekmēt citi fundamentālāki

faktori, piemēram, pēdējā laikā vērojamā turpmāka naftas cenu sarūkuma netiešā lejupvērstā ietekme (īpaši uz dažām ar transporta pakalpojumiem saistītām cenām). Turklāt euro efektīvā kursa nesensais pieaugums varētu liecināt, ka iepriekšējā euro kursa krituma dēļ gaidītais kāpums (īpaši ilglietojuma preču cenu pieaugums) varētu pilnībā neīstenoties.

Importa cenu kāpums pēdējā laikā bijis mazāks, bet tās joprojām ir galvenais ar naftas piegādi saistītā augšupvērstā spiediena avots.

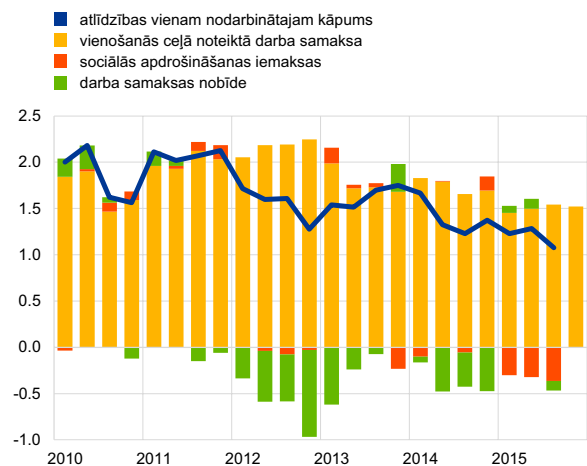
Patēriņa preču (neietverot pārtiku un enerģiju) importa cenu inflācija 2015. gadā bija liela, minētā gada aprīlī sasniedzot rekordaugstu līmeni (5.6%). Euro efektīvā kursa nesensais pieaugums un arī zemāku naftas cenu izraisītā globālā inflāciju pazeminošā spiediena ietekmes dēļ patēriņa preču (neietverot pārtiku un enerģiju) importa cenu inflācija kopš tā laika samazinājusies, 2016. gada janvārī sasniedzot 1.6%. Tomēr, ņemot vērā to, ka iekšzemes avotu veicinātais ar naftas piegādi saistītais spiediens kopumā bija ierobežotāks, tā joprojām bija galvenais inflācijas spiediena avots. Jāatzīmē, ka nepārtikas patēriņa preču iekšzemes ražotāju cenu inflācija

¹ Detalizētāku diskusiju sk. ECB 2015. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 6 ielikumā "Nesenā euro zonas pārtikas cenu dinamika".

20. attēls

Euro zonas darba samaksas norises

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; procentu punktos)

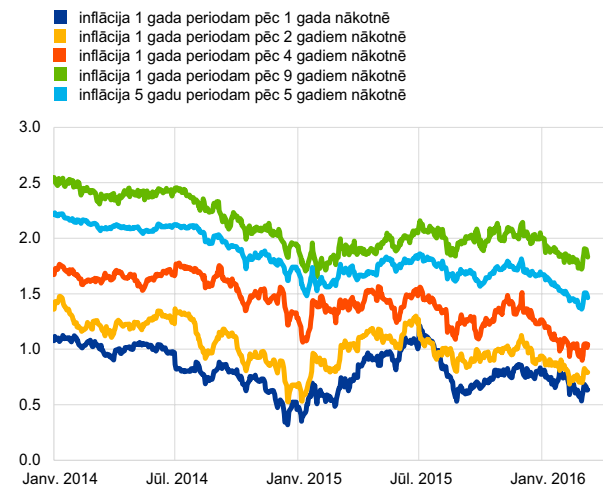
Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati par vienošanās ceļā noteikto darba samaksu atbilst stāvoklim 2015. gada 4. ceturksnī un par visiem citiem rādītājiem – stāvoklim 2015. gada 3. ceturksnī.

21. attēls

Uz tirgus instrumentiem balstītie inflācijas gaidu rādītāji

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada 9. martā.

sešus mēnešus pēc kārtas (līdz 2016. gada janvārim) joprojām bija stabila (0.2%). Apsekojuma dati par ražošanas izmaksām un ražotāju cenām līdz 2016. gada februārim arī liecina par turpmāku mērenu iekšzemes cenu spiedienu ražotāju līmenī.

Darba samaksas pieaugums joprojām ir neliels.

Atļidzības vienam nodarbinātajam kāpums (vidēji gadā par 1.2%) 2015. gada pirmajos trijos ceturkšņos bija zemāks nekā 2014. gadā (1.4%). To noteica vājāks vienošanās ceļā noteiktās darba samaksas pieaugums (2015. gadā – 1.5%; 2014. gadā – 1.7%) un sociālās apdrošināšanas iemaksu likmju samazināšanās galvenokārt saistībā ar kādai valstij specifiskiem faktoriem (sk. 20. att.). Darba samaksas pieaugumu, iespējams, kavē vairāki faktori, t.sk. joprojām liels darba tirgus atslābums, zema inflācija un iepriekšējos gados ieviestās darba tirgus reformas ilgstoša ietekme vairākās euro zonas valstīs. Neliels darba samaksas kāpums arī atspoguļo samērā vāju ražīguma pieaugumu, ko var daļēji skaidrot ar to, ka nesena straujais nodarbinātības kāpums galvenokārt vērojams pakalpojumu nozarē, kur bijis samērā zems ražīguma un darba samaksas līmenis.

Svārstīga tirgus apstākļos uz tirgus instrumentiem balstītie ilgtermiņa inflācijas gaidu rādītāji kopš janvāra vidus mazinājušies, bet rādītāji, kuru pamatā ir apsekojumi, joprojām ir stabilāki.

Īstermiņa un ilgtermiņa uz tirgus instrumentiem balstītie inflācijas gaidu rādītāji joprojām ir ļoti zemi, 5 gadu nākotnes inflācijai piesaistīto mijmaiņas darījumu procentu likmēm pēc 5 gadiem nākotnē februārī sasniedzot jaunu vēsturiski zemāko rādītāju. Šis ārkārtīgi zems līmenis daļēji atspoguļo samērā vāju tirgus vēlmi turēt finanšu instrumentus ar inflācijai piesaistītām naudas plūsmām. Tas liecina par tirgus dalībnieku viedokli, ka inflācijas pieaugums drīzumā ir ļoti maz ticams. Vienlaikus uz tirgus instrumentiem balstītie inflācijas gaidu rādītāji pašlaik, atjaunojoties

satricinājumiem tirgū un ieguldot likvidākos aktīvos, var būt nedaudz izkropļoti. Konkrētāk, 5 gadu inflācijai piesaistīto mijmaiņas darījumu procentu likme, kas aprēķināta pēc 5 gadiem nākotnē, no 2016. gada 18. janvāra līdz 9. martam saruka no 1.58% līdz 1.46% (sk. 21. att.). Neraugoties uz zemo inflāciju un uz tirgus instrumentiem balstīto inflācijas rādītāju mazināšanos, deflācijas risks, ko tirgus iekļauj cenās, joprojām ir ļoti ierobežots. Pretstatā uz tirgus instrumentiem balstītajiem inflācijas rādītājiem ilgtermiņa inflācijas gaidu rādītāji, kuru pamatā ir apsekojumi, piemēram, ECB *Survey of Professional Forecasters* (SPF) un *Consensus Economics* apsekojumos ietvertie rādītāji, ir stabilāki un noturīgāki pret

Īstermiņa gaidu lejupvērstu korekciju. Jaunākā SPF rezultāti liecināja, ka vidējā inflācijas prognoze konkrētā laikā pēc 5 gadiem nākotnē būs 1.8%.

Tālākā perspektīvā prognozēts, ka 2016. gadā euro zonas SPCI inflācija saglabāsies zema, bet 2017. un 2018. gadā pieaugs.

Pamatojoties uz marta vidū pieejamo informāciju, ECB speciālistu 2016. gada marta makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai prognozēts, ka SPCI inflācija 2016. gadā joprojām būs ļoti zema (0.1%) un 2017. un 2018. gadā palielināsies attiecīgi līdz 1.3% un 1.6% (sk. 17. att.).² Gaidāms, ka enerģijas cenu inflācijas norisēm būs galvenā nozīme, aplēšu periodā veidojot SPCI inflācijas prognozi. Prognozēts, ka enerģijas cenu inflācijas devums 2016. gadā būs negatīvs, bet 2017. gadā naftas cenu kāpuma (atbilstoši biržā tirgoto naftas nākotnes līgumu cenām) un spēcīgu augšupvērstu bāzes efektu dēļ kļūs pozitīvs. Gaidāms, ka nākamajos gados pakāpeniski pieaugs pamatinflācija, ko nosaka pēc SPCI inflācijas (neietverot pārtiku un enerģiju), jo darba tirgus nosacījumu uzlabojumus un tautsaimniecības aktivitātes atslābuma mazināšanos atspoguļo darba samaksas un peļņas maržu kāpums. Šo pieaugumu veicinās ECB veikto monetārās politikas pasākumu un euro efektīvā kursa iepriekšējā krituma ietekmes turpināšanās. Salīdzinājumā ar Eurosistēmas speciālistu 2015. gada decembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm euro zonai SPCI inflācijas prognoze koriģēta un pazemināta galvenokārt mazākas enerģijas cenu inflācijas dēļ.

² Sk. rakstu "ECB speciālistu 2016. gada marta makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai", kas 2016. gada 10. martā publicēts ECB interneta vietnē.

5. Nauda un kredītu atlikumi

Naudas apjoma pieauguma temps joprojām ir stabils, savukārt aizdevumu atlikuma kāpuma temps atjaunojas tikai pakāpeniski. Iekšzemes naudas piedāvājuma kāpināšanas avoti vēl arvien ir plašās naudas pieauguma noteicošais faktors. Zemas procentu likmes, ECB ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperāciju (ITRMO) un paplašinātās aktīvu iegādes programmas (PAIP) ietekme veicināja naudas un kredītu atlikumu dinamikas uzlabošanu. Banku finansējuma izmaksas stabilizējušās tuvu vēsturiski zemākajam līmenim. Neraugoties uz būtiskām atšķirībām dažādās valstīs, banku labvēlīgie finansēšanas nosacījumi atspoguļojušies zemākās aizdevumu procentu likmēs. Labvēlīgi kredītu nosacījumi joprojām veicināja aizdevumu atlikuma kāpuma tempa atjaunošanu. Tiek lēsts, ka ārējā finansējuma kopējā gada plūsma nefinanšu sabiedrībām (NFS) 2015. gada 4. ceturksnī pēc stabilizēšanās iepriekšējos divos ceturkšņos turpināja palielināties.

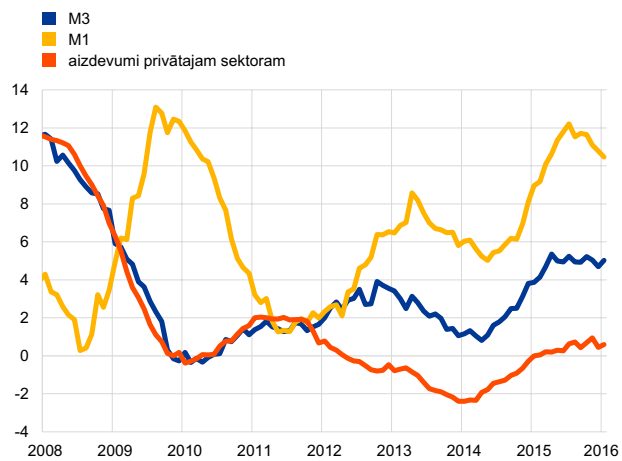
Plašās naudas pieaugums joprojām bija stabils. M3 gada kāpuma temps 2016. gada janvārī saglabājās spēcīgs (5.0%; tāds pats kā 2015. gada 4. ceturksnī; sk. 22. att.). Naudas apjoma pieauguma tempu atkal veicināja plašās naudas rādītāja M3 likvidākās sastāvdaļas. M1 gada kāpuma temps 2016. gada janvārī saruka, taču saglabājās augsts. Kopumā šaurās naudas nesēnā dinamika liecina, ka euro zonas tautsaimniecības atveseļošanās turpinās.

M3 pieaugumu joprojām veicināja noguldījumi uz nakti, kas veido M1 nozīmīgu daļu (sk. 23. att.). Ļoti zemo procentu likmju vide naudas līdzekļu turētājiem ir stimuls, lai turētu līdzekļus likvidākajās M3 sastāvdaļās. Šī norise atspoguļo arī ieplūdes, kas saistītas ar naudas līdzekļu turētāju veikto valsts sektora obligāciju, nodrošināto obligāciju un ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru pārdošanu PAIP ietvaros. Turpretī īstermiņa noguldījumu (izņemot noguldījumus uz nakti, t.i., M2 – M1) atlikums turpināja sarukt, lai gan mazāk nekā iepriekšējos mēnešos. Tirgojamo finanšu instrumentu (t.i., M3 – M2), kuru īpatsvars M3 ir neliels, kāpuma

22. attēls

M3, M1 un aizdevumi privātajam sektoram

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; sezonāli un ar kalendāro ietekmi izlīdzināti dati)

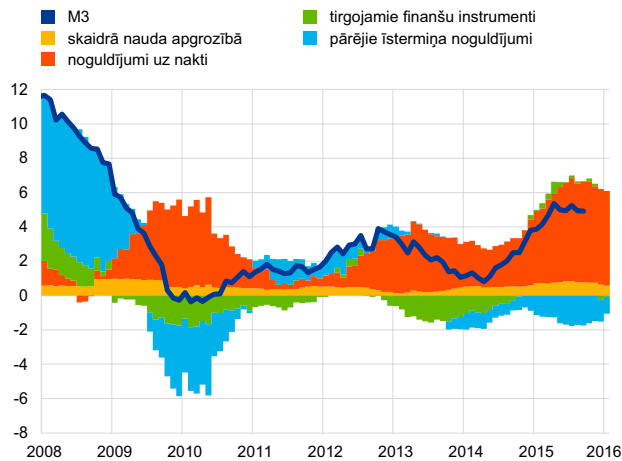
Avots: ECB.

Piezīme. Jaunākais novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada janvārī.

23. attēls

M3 un tā sastāvdaļas

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, devums; procentu punktos; sezonāli un ar kalendāro ietekmi izlīdzināti dati)

Avots: ECB.

Piezīme. Jaunākais novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada janvārī.

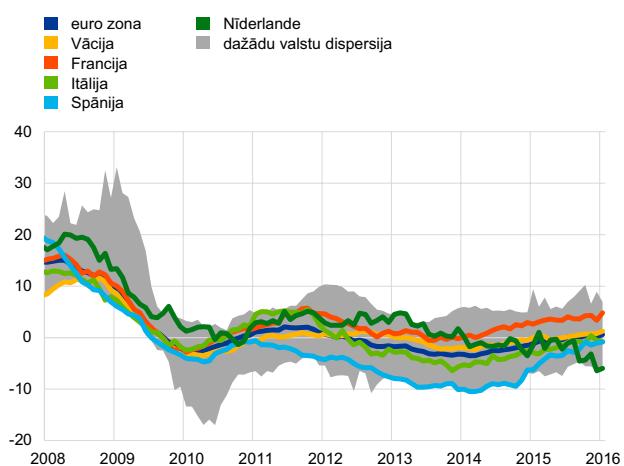
temps gada nogalē bija negatīvs, neraugoties uz kopš 2014. gada vidus vērojamo naudas tirgus fondu akciju un daļu turējumu pieauguma atjaunošanos.

Iekšzemes naudas piedāvājuma kāpināšanas avoti atkal bija plašās naudas pieauguma noteicošais faktors. Šī norise daļēji skaidrojama ar ECB veiktajiem nestandarta monetārās politikas pasākumiem. No M3 sastāvdaļu viedokļa Eurosistēmas veiktā obligāciju iegāde "Valsts sektora aktīvu iegādes programmas" (VSAIP) ietvaros un līdzekļu aizplūde no ilgāka termiņa finanšu saistībām 2016. gada janvārī bija galvenie naudas piedāvājuma kāpināšanas avoti. Būtisku šo aktīvu daļu iegādājās no citām MFI (izņemot Eurosistēmu). MFI ilgāka termiņa finanšu saistību (izņemot kapitālu un rezerves) gada pārmaiņu temps joprojām bija stipri negatīvs, 2016. gada janvārī sasniedzot -6.9% (gandrīz tāds pats kā 2015. gada 4. ceturksnī). Tas atspoguļo ar ECB nestandarta monetārās politikas pasākumiem saistīto lēzeno ienesīguma līkni, kas mazinājusi stimulu turēt ilgāka termiņa bankas aktīvus. Vēl viens skaidrojošais faktors ir ITRMO – alternatīvas ilgtermiņa uz tirgus instrumentiem balstītajam banku finansējumam – pievilcīgums. Turklāt euro zonas privātajam sektoram izsniegto MFI aizdevumu atlikums joprojām veicināja naudas piedāvājuma kāpināšanu. MFI sektora tīro ārējo aktīvu pozīcija atkal kavēja M3 gada kāpuma tempu. Šī norise atspoguļo kapitāla aizplūdes no euro zonas un notiekošo līdzsvara maiņu portfeļos, novirzot līdzekļus uz ārpus euro zonas esošo valstu ieguldījumu instrumentiem (konkrētāk, nerezidentu VSAIP ietvaros pārdotajām euro zonas valdības obligācijām).

24. attēls

MFI aizdevumi NFS atsevišķās euro zonas valstīs

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

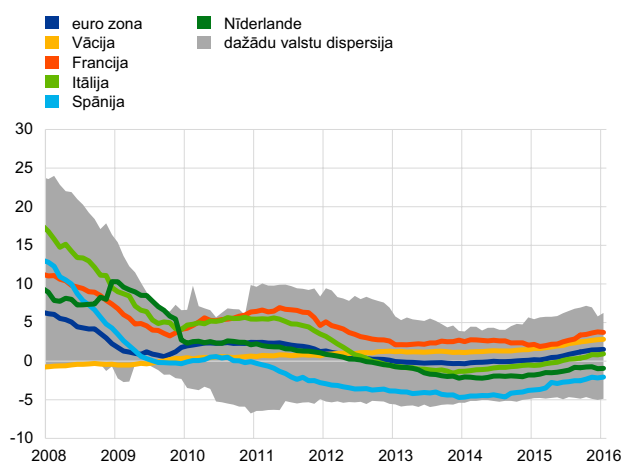
Avots: ECB.

Piezīmes. Koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei. Dažādu valstu dispersiju aprēķina kā fiksētas 12 euro zonas valstu izlases minimālo un maksimālo līmeni. Jaunākais novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada janvārī.

25. attēls

MFI aizdevumi māsaimniecībām atsevišķās euro zonas valstīs

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avots: ECB.

Piezīmes. Koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei. Dažādu valstu dispersiju aprēķina kā fiksētas 12 euro zonas valstu izlases minimālo un maksimālo līmeni. Jaunākais novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada janvārī.

Aizdevumu dinamika pakāpeniski uzlabojās, bet banku veiktā kreditēšana joprojām bija vāja.¹

Privātajam sektoram izsniegto MFI aizdevumu atlikuma gada pieauguma temps 2015. gada 4. ceturksnī un 2016. gada janvārī kopumā bija stabils (sk. 22. att.). Lai gan NFS saņemto aizdevumu atlikuma gada kāpuma temps joprojām bija vājš (sk. 24. att.), tas kopš zemākā punkta sasniegšanas 2014. gada 1. ceturksnī būtiski palielinājies. Šis uzlabojums vienmērīgi sadalīts pa lielākajām valstīm, lai gan aizdevumu atlikuma pieauguma temps dažās jurisdikcijās joprojām bija negatīvs. Līdzīgi 2015. gada 4. ceturksnī un 2016. gada janvārī nedaudz palielinājās majsaimniecībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada kāpuma temps (koriģēts atbilstoši aizņēmumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei; sk. 25. att.). Šīs norises veicināja kopš 2014. gada vasaras euro zonā plaši vērojamā banku aizdevumu procentu likmju būtiskā samazināšanās (īpaši ECB nestandarta monetārās politikas pasākumu īstenošanas rezultātā) un banku aizdevumu piedāvājuma un pieprasījuma uzlabošanās. Tomēr notiekošā banku bilanču konsolidēšana un ienākumus nenesošo aizdevumu atlikuma ilgstoši augstais līmenis dažās valstīs turpina palēnināt aizdevumu atlikuma kāpuma tempu.

Kredītu standartu un aizdevumu pieprasījuma pārmaiņas joprojām veicināja aizdevumu atlikuma pieauguma palielināšanos.

Euro zonas banku veiktās kreditēšanas 2016. gada janvāra apsekojumā konstatēts, ka aizdevumu pieprasījuma kāpumu būtiski veicina procentu likmju zemais vispārējais līmenis, augošas finansējuma vajadzības ieguldījumiem pamatlīdzekļos un mājokļu tirgus

perspektīvas (apsekojumu sk. <https://www.ecb.europa.eu/stats/money/surveys/lend/html/index.en.html>).

Šādā kontekstā PAIP veicināja neto izteiksmē mazāk stingru kredītu standartu un īpaši kredītu noteikumu un nosacījumu piemērošanu. Bankas arī sniedza pārskatu par to, ka PAIP un ITRMO nodrošinātā papildu likviditāte tika izmantota aizdevumu izsniegšanai, kā arī finansējuma no citiem avotiem aizstāšanai. Neraugoties uz šīm pozitīvajām tendencēm, aizdevumu dinamika joprojām bija vāja un turpināja atspoguļot ierobežotas ekonomiskās aktivitātes apstākļus un banku bilanču konsolidāciju. Turklāt atsevišķos euro zonas reģionos aizdevumu piedāvājumu vēl arvien kavē stingrie kredītu nosacījumi.

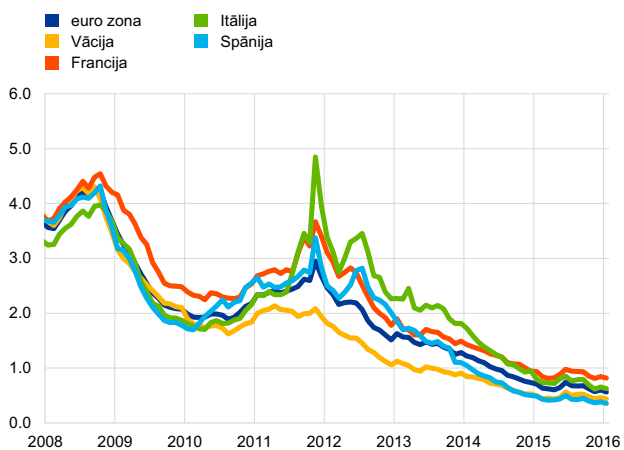
Banku finansējuma izmaksas saglabājās tuvu vēsturiski zemākajam līmenim, neraugoties uz 2016. gada sākumā veikto obligāciju pārcenošanu.

Kopējo banku finansējuma izmaksu samazināšanās tendence vērojama vairākus gadus (sk. 26. att.), vienlaikus notiekot MFI ilgāka termiņa finanšu saistību atmaksai neto izteiksmē. Stimulējošā ECB monetārās

26. attēls

Kopējās banku parāda finansējuma izmaksas

(uz noguldījumiem un uz beznodrošinājuma darījumu tirgu balstītā parāda finansējuma kopējās izmaksas; gadā; %)

Avoti: ECB, Merrill Lynch Global Index un ECB aprēķini.

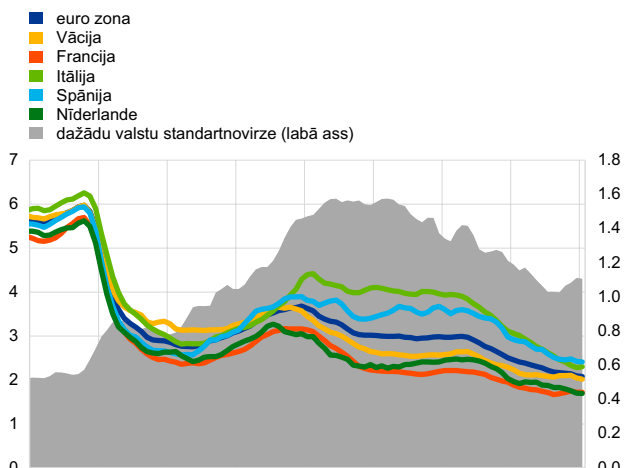
Piezīmes. Noguldījumu kopējās izmaksas aprēķina kā jauno darījumu procentu likmju noguldījumiem uz nakti, noguldījumiem ar noteikto termiņu un noguldījumiem ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu, kas svērti ar to attiecīgo atlikumu, vidējo svērtu rādītāju. Jaunākais novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada janvārī.

¹ ECB 2015. gada 21. septembrī publicēja jaunus datus par aizdevumiem, kas koriģēti atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei, izmantojot paātrināta korekcijas tempa metodi. Sīkāku informāciju sk. ECB 2015. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 7 ielikumā *New data on loans to the private sector adjusted for sales and securitisation* ("Jauni dati par privātajam sektoram izsniegtajiem aizdevumiem, kas koriģēti atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei").

27. attēls

NFS izsniegto aizdevumu kopējās procentu likmes

(gadā; %; triju mēnešu mainīgie vidējie rādītāji)

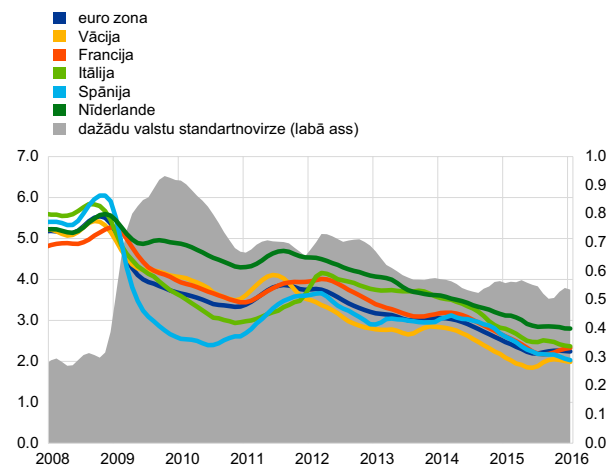
Avots: ECB.

Piezīmes. No bankām saņemto aizdevumu kopējo izmaksu rādītāju aprēķina, nosakot kopējās īstermiņa un ilgtermiņa procentu likmes, izmantojot jauno darījumu apjomu 24 mēnešu mainīgo vidējo rādītāju. Dažādu valstu standartnovirzi aprēķina, izmantojot fiksētu 12 euro zonas valstu izlasi. Jaunākais novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada janvārī.

28. attēls

Mājokļa iegādei izsniegto aizdevumu kopējās procentu likmes

(gadā; %; triju mēnešu mainīgie vidējie rādītāji)

Avots: ECB.

Piezīmes. No bankām saņemto aizdevumu kopējo izmaksu rādītāju aprēķina, nosakot kopējās īstermiņa un ilgtermiņa procentu likmes, izmantojot jauno darījumu apjomu 24 mēnešu mainīgo vidējo rādītāju. Dažādu valstu standartnovirzi aprēķina, izmantojot fiksētu 12 euro zonas valstu izlasi. Jaunākais novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada janvārī.

politikas nostāja, bilances stāvokļa nostiprināšanās un finanšu tirgu sadrumstalotības mazināšanās kopumā veicinājusi banku kopējo finansējuma izmaksu sarukumu. Savukārt, runājot par banku piekļuvi finansējumam, euro zonas banku veiktās kreditēšanas 2016. gada janvāra apsekojums rāda, ka 2015. gada 4. ceturksnī turpmāka uzlabošanās attiecībā uz pārējiem galvenajiem finansējuma instrumentiem (izņemot vērtspapīrošanu) nebija vērojama.

NFS un māsaimniecībām izsniegto banku aizdevumu procentu likmes 2016. gada janvārī bija stabilas, bet pēdējos četros gados tās būtiski saruka (sk. 27. un 28. att.).

Neraugoties uz pēdējā laikā vērojamām stabilizēšanās pazīmēm, NFS un māsaimniecībām izsniegto banku aizdevumu kopējās procentu likmes kopš 2014. gada jūnija sarukušas daudz būtiskāk nekā tirgus darījumu bāzes likmes. Šī norise saistīta arī ar euro zonas finanšu tirgu sadrumstalotības mazināšanos un spēcīgāku monetārās politikas pasākumu ietekmi uz banku aizdevumu procentu likmēm. Turklāt kopējo banku finansējuma izmaksu samazinājums noteica banku aizdevumu kopējo procentu likmju sarukumu. Kopš ECB apstiprinātā kredītu nosacījumu stingrības mazināšanas pasākumu kopuma izziņošanas 2014. gada jūnijā banku finansējuma izmaksu mazināšanās atspoguļojusies zemākās banku aizdevumu procentu likmēs. Euro zonas NFS izsniegto banku aizdevumu kopējās procentu likmes no 2014. gada maija līdz 2016. gada janvārim saruka vairāk nekā par 80 bāzes punktiem (līdz 2.09%). Māsaimniecībām mājokļa iegādei izsniegto aizdevumu kopējās procentu likmes tajā pašā periodā samazinājās vairāk nekā par 60 bāzes punktiem, 2016. gada janvārī sasniedzot 2.23%. Turklāt pavisam neliela apjoma aizdevumu (mazāku par 0.25 milj. euro) un liela apjoma aizdevumu (lielāku par 1 milj. euro) procentu likmju starpība euro zonā kopš kredītu nosacījumu stingrības mazināšanas pasākumu īstenošanas sākuma liecināja par lejupvērstu tendenci. Kopumā tas rāda, ka nesenā aizdevumu

procentu likmju dinamika pozitīvi ietekmē mazos un vidējos uzņēmumus lielākā mērā nekā lielos uzņēmumus.

PAIP un minētais kredītu nosacījumu stingrības mazināšanas pasākumu kopums veicināja dažādu valstu aizņemšanās izmaksu, īpaši NFS aizņemšanās izmaksu, dispersijas būtisku samazināšanos, vērtējot pēc standartnovirzes.

Mazāk aizsargātās euro zonas valstīs bija vērojams īpaši spēcīgs banku aizdevumu procentu likmju sarukums. Tomēr, neraugoties uz dažām iepriecinošām norisēm saistībā ar kredītu piedāvājuma nosacījumiem euro zonā kopumā, kredītu standarti dažādās valstīs un sektoros joprojām nav viendabīgi.

Tiek lēsts, ka ārējā finansējuma kopējā gada plūsma uz euro zonas NFS 2015. gada 4. ceturksnī pēc stabilizēšanās iepriekšējos divos ceturkšņos atkal pieauga. NFS ārējais finansējums pašlaik ir tādā pašā līmenī kā 2011. gada rudenī (pēckrīzes perioda augstākais līmenis) un 2004. gada beigās (pirms pārmērīga kreditēšanas kāpuma perioda sākuma). Kopš 2014. gada sākuma novēroto NFS ārējā finansējuma situācijas uzlabošanu veicināja ekonomiskās aktivitātes nostiprināšanās, turpmākais banku aizdevumu izmaksu sarukums, mazāk stingri banku kredītu nosacījumi un uz tirgus instrumentiem balstītā parāda finansējuma joprojām ļoti zemās izmaksas. Vienlaikus NFS 2015. gada 4. ceturksnī turpināja palielināt savus naudas līdzekļu turējumus, nodrošinot to, ka tie sasniedz jaunu vēsturiski augstāko līmeni – norise saistīta ar zemām izvēles izmaksām un lielāku finanšu tirgu nenoteiktību.

NFS parāda vērtspapīru neto emisija 2016. gada janvārī kļuva negatīva. Šo sarukumu, visticamāk, noteica augstais tirgus svārstīgums un plānotās emisijas atlikšana. Nesadalītās peļņas atlikuma gada pieauguma temps pagājušā gada 3. ceturksnī bija mērāms ar divciparu skaitli. Ļoti ticams, ka vēl arvien straujais nesadalītās peļņas atlikuma kāpums pēdējos mēnešos ierobežojis arī neto emisiju. Parāda vērtspapīru emisijas aktivitāte kopš 2015. gada maija bijusi krietni vājāka nekā pagājušā gada pirmajos mēnešos, kad to veicināja PAIP izsludināšana un īstenošana. NFS kotēto akciju neto emisijas aktivitāte kopš 2015. gada vidus arī saglabājusies zemā līmenī.

Pēc vēsturiski zemākā līmeņa sasniegšanas pagājušajā novembrī euro zonas NFS kopējās ārējā finansējuma nominālās izmaksas kopš 2015. gada decembra nedaudz palielinājušās. Šī tendence galvenokārt atspoguļo kapitāla vērtspapīru finansējuma augstākās izmaksas, ko veicinājusi akciju cenu lejupslīde saistībā ar pasaules tautsaimniecības attīstības perspektīvas un uzņēmumu peļņas lejupvērstu korekciju. Vienlaikus uz tirgus instrumentiem balstītā parāda finansējuma izmaksas palielinājušās tikai nedaudz.

6. Fiskālās norises

Paredzams, ka euro zonas budžeta deficīts iespēju aplēšu periodā kopumā nemainīsies, jo gaidāms, ka nedaudz ekspansīva fiskālās politikas nostāja kompensēs ciklisko apstākļu uzlabošanās un procentu maksājumu sarukuma radīto budžeta deficītu mazinošo ietekmi. Lai gan var uzskatīt, ka pašreizējā kopējā euro zonas fiskālā nostāja ir kopumā atbilstoša, fiskālā nostāja vairākās dalībvalstīs izraisa bažas par Stabilitātes un izaugsmes pakta (SIP) prasību neizpildes riskiem. Īpaši valstīs ar augstu parāda līmeni nepieciešami papildu konsolidācijas pasākumi, lai nodrošinātu valsts parāda rādītāja stabilitu sarukumu, tādējādi uzlabojot noturību pret nelabvēlīgiem šokiem.

Paredzams, ka euro zonas valdības budžeta deficīts iespēju aplēšu periodā kopumā nemainīsies, pārtraucot kopš 2011. gada vērojamo lejupejošo tendenci. Pamatojoties uz ECB speciālistu 2016. gada marta makroekonomiskajām iespēju aplēsēm¹, paredzams, ka euro zonas valdības budžeta deficīta rādītājs līdz 2017. gadam būs 2.1% no IKP, bet 2018. gadā nedaudz (par 0.1 procentu punktu) samazināsies (sk. 1. tabulu). Salīdzinājumā ar 2015. gada decembra iespēju aplēsēm fiskālā perspektīva aplēšu periodā mazliet pasliktinājies, ko *inter alia* nosaka 2015. gada nominālā IKP lejupvērstās pārskatīšanas pārnestā ietekme un nedaudz ekspansīvāki fiskālās politikas pasākumi.

Gaidāms, ka euro zonas fiskālā nostāja² iespēju aplēšu periodā būs nedaudz

1. tabula

Fiskālās norises euro zonā

(% no IKP)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
a. Kopējie ieņēmumi	46.6	46.8	46.6	46.3	46.0	45.9
b. Kopējie izdevumi	49.6	49.4	48.7	48.5	48.1	47.9
t.sk.:						
c. Procentu izdevumi	2.8	2.7	2.4	2.2	2.1	2.1
d. Sākotnējie izdevumi (b – c)	46.8	46.7	46.3	46.2	46.0	45.8
Budžeta bilance (a – b)	-3.0	-2.6	-2.1	-2.1	-2.1	-2.0
Sākotnējā budžeta bilance (a – d)	-0.2	0.1	0.3	0.1	0.0	0.1
Cikliski koriģētā budžeta bilance	-2.3	-1.9	-1.8	-2.1	-2.2	-2.1
Strukturālā budžeta bilance	-2.2	-1.8	-1.7	-2.1	-2.2	-2.1
Bruto parāds	91.1	92.1	91.1	90.8	90.0	89.2
Papildpostenis: reālais IKP (pārmaiņas; %)	-0.2	0.9	1.5	1.4	1.7	1.8

Avoti: Eurostat, ECB un ECB speciālistu 2016. gada marta makroekonomiskās iespēju aplēses.

Piezīmes. Dati attiecas uz visu euro zonas valdības sektoru. Skaitļu noapaļošanas rezultātā summa var atšķirties no kopsummas.

ekspansīva. Nelielu kopējās fiskālās nostājas stingrības mazināšanos var uzskatīt par kopumā atbilstošu, ņemot vērā joprojām trauslo atveseļošanās. Stingrības mazināšanos lielā mērā nosaka izvēle samazināt nodokļus, kā arī valdības izdevumu kāpums saistībā ar bēgļu ieplūšanu, kas, paredzams, pilnībā dzēsīs cikliskā

¹ Sk. ECB speciālistu 2016. gada marta makroekonomiskās iespēju aplēsēs euro zonai (<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/ecbstaffprojections201603.lv.pdf>).

² Fiskālo nostāju mēra kā strukturālās bilances pārmaiņas, t.i., atskaitot no cikliski koriģētās bilances pagaidu pasākumus, piemēram, valdības atbalstu finanšu sektoram.

komponenta labvēlīgo devumu un zemāku procentu maksājumu pozitīvo ietekmi uz nominālo budžeta deficītu. Gaidāms, ka fiskālās nostājas stingrības mazināšanās būs īpaši būtiska Vācijā, Itālijā un Nīderlandē, bet Īrijā un Kiprā gaidāmi atsevišķi turpmāki konsolidācijas pasākumi.

Euro zonas valdības parāds salīdzinājumā ar tā paaugstināto līmeni

samazināsies tikai pakāpeniski. Tiek lēsts, ka euro zonas valdības parāda attiecība pret IKP lēnām saruks salīdzinājumā ar 2014. gadā sasniegto augstāko līmeni (92.1% no IKP), līdz 2018. gada beigām samazinoties līdz 89.2% no IKP. Prognozēto valdības parāda sarukumu, kas ir mazāks, nekā gaidīts 2015. gada decembra iespēju aplēsēs, veicina labvēlīga procentu likmju un izaugsmes starpības dinamika, ņemot vērā paredzamo tautsaimniecības atveseļošanas un pieņēmumu, ka saglabāsies zemas procentu likmes. Turklāt nelieli budžeta sākotnējie pārpalikumi un negatīvas deficīta-parāda korekcijas, t.sk. atspoguļojot privatizācijas ieņēmumus, arī veicinās parāda perspektīvas uzlabošanu. Tomēr paredzams, ka dažās valstīs parāda attiecība pret IKP iespēju aplēšu periodā palielināsies. Līdz 2018. gadam vairākumam euro zonas valstu parāda attiecība pret IKP joprojām būtiski pārsniegs atsauces vērtību 60% no IKP.

Lai nodrošinātu valsts parāda rādītāja stabilu sarukumu, nepieciešami

turpmāki fiskālās konsolidācijas pasākumi. Valstis ar augstu parāda līmeni ir īpaši neaizsargātas gadījumā, ja finanšu tirgus atkal kļūtu nestabils, ņemot vērā joprojām spēcīgo fiskālo un finansiālo saikni. Turklāt to spēja izturēt potenciālus nelabvēlīgus šokus ir samērā ierobežota. Nesen publicētajā Fiskālās ilgtspējas 2015. gada pārskatā³ Eiropas Komisija noteica astoņas euro zonas valstis (Beļģija, Īrija, Spānija, Francija, Itālija, Portugāle, Slovēnija un Somija), kas pakļautas augstam vidējā termiņa fiskālās ilgtspējas riskam, ko galvenokārt izraisa to augstais valdības parāda līmenis un/vai lielas implicētās saistības. Pārskatā parādīts, ka konstatēto risku novēršanai nepieciešama pilnīga SIP paredzēto korekciju prasību īstenošana. Šādos apstākļos 2016. gada 8. martā pieņemtie ECOFIN secinājumi⁴ uzsvēra dalībvalstu nepieciešamību nodrošināt ilgtspējīgas fiskālās pozīcijas un ievērot ES fiskālos noteikumus. Turklāt valstīm stingri ieteikts izmantot pašreizējo zemo procentu likmju vides radīto neparedzēto peļņu, lai veidotu rezerves un uzlabotu noturību pret nākotnes šokiem.

Lai nodrošinātu efektīvāku un ilgstošāku ieguldījumu tautsaimniecības izaugsmē vidējā termiņā, valstīm vajadzētu politikas pasākumus vērst uz to, lai panāktu precīzi plānotu valsts investīciju izlietojumu, vienlaikus neaizmirstot par pieejamām fiskālās elastības iespējām. Lai gan makroekonomisko efektu kvantitatīvais novērtējums neizbēgami saistīts ar lielu nenoteiktību, paredzams, ka valsts investīcijām būs pozitīva ietekme uz pieprasījumu un potenciālā ražošanas apjoma kāpumu, palielinot valsts kapitālu (sk. arī šā "Tautsaimniecības Biljetena" rakstu *Public investment in Europe* ("Valsts ieguldījumi Eiropā")).

Lai gan pašreizējo kopējo euro zonas fiskālo nostāju var uzskatīt par

³ Sk. Eiropas Komisijas Fiskālās ilgtspējas 2015. gada pārskatu (http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/eeip/pdf/ip018_en.pdf).

⁴ Sk. http://www.consilium.europa.eu/press-releases-pdf/2016/3/40802209647_en_63593031360000000.pdf.

atbilstošu, tā slēpj lielas atšķirības starp atsevišķām dalībvalstīm, dažās valstīs, kurās nav fiskālās elastības iespēju, palielinoties SIP prasību neizpildes riskiem.

Valdībām savā fiskālās politikas nostājā jāatrod līdzsvars starp augstā parāda līmeņa samazināšanu un kaitējuma nenodarīšanu atvēršanās procesam, vienlaikus pilnībā ievērojot SIP prasības. Ir atbalstāmi, ka valstis, kurām ir fiskālās elastības iespējas, piemēram, Vācija, kurai jāsedz bēgļu ieplūdes būtiskā ietekme uz budžetu, tās izmanto. Savukārt valstīm, kurām nav fiskālās elastības iespēju, jāturpina nepieciešamie pasākumi, lai nodrošinātu pilnīgu atbilstību SIP prasībām, tādējādi novēršot parāda atmaksājamības riskus un palielinot noturību pret nākotnes šokiem. Savā 2016. gada 7. marta paziņojumā⁵ Eurogrupa vēlreiz atkārtoja – pastāv paaugstināts risks, ka atsevišķās valstīs 2016. gada budžets neatbildīs saistībām saskaņā ar SIP un ka iepriekš izteiktās apņemšanās vēl nepieciešams pārvērst konkrētā rīcībā. Salīdzinājumā ar 2015. gada novembrī veikto budžeta plāna projektu pārbaudi to valstu skaitu, kurās saskaņā ar novērtējumu pastāvēja neizpildes risks, vēl vairāk palielinājies. Papildus četrām euro zonas valstīm, kas jau novembrī novērtētas kā neizpildes riskam pakļautās valstis (t.i., Itālija, Spānija, Austrija un Lietuva), Eurogrupa tagad saskata neizpildes risku arī attiecībā uz Portugāli, pamatojoties uz tās jauno budžeta plāna projektu, kā arī Beļģiju un Slovēniju, ņemot vērā abu valstu riska novērtējuma pasliktināšanos salīdzinājumā ar novembri. Turklāt sešās valstīs (Francija, Nīderlande, Latvija, Malta, Somija un Īrija) noteikti vismaz atsevišķi riski, ka tās varētu novirzīties no SIP prasību izpildes. Lai gan gaidāms, ka Francija 2015. un 2016. gadā nodrošinās kopējā budžeta deficīta mērķrādītāju izpildi, pastāv būtiska strukturālo pasākumu nepietiekamība periodā līdz paredzētajam pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras (PDP) galatermiņam 2017. gadā, tādējādi apdraudot pārmērīgā budžeta deficīta savlaicīgu novēršanu. Novērtēts, ka Nīderlande izpilda izdevumu kritēriju, tomēr paredzams, ka strukturālais deficīts 2015. un 2016. gadā būtiski pasliktināsies, izraisot novirzi no vidējā termiņa budžeta mērķa (VTM) 1.1 procentu punkta apmērā no IKP.⁶ Kopumā būtiski, lai pilnīgi un konsekventi tiktu izmantoti nostiprinātajā fiskālajā regulējumā ieviestie agrīnās brīdināšanas un koriģējošie instrumenti.

Tālāk sniegts īss pārskats par tām septiņām euro zonas valstīm, kurās saskaņā ar novērtējumu pastāv SIP prasību neizpildes riski. Galvenā uzmanība pievērsta to paredzamajai fiskālajai pozīcijai, kopš 2015. gada novembra veiktajiem turpmākajiem pasākumiem un attiecīgā gadījumā arī Eurogrupas paziņojumā martā izteiktajai apņēmībai samazināt konsolidācijas pasākumu nepietiekamību.

Sākot ar korektīvajai daļai pakļautajām valstīm, Eurogrupa martā vēlreiz atkārtoja savu aicinājumu Spānijai īstenot papildu pasākumus, lai nodrošinātu tās pārmērīgā budžeta deficīta koriģēšanu 2016. gadā. Tas rāda, ka kopš novembra nav veikti nekādi būtiski pasākumi. Saskaņā ar Komisijas ziemas prognozi Spānija neizpildīs savas saistības atbilstoši PDP. Prognozēts, ka PDP noteiktais 2016. gada

⁵ Sk. http://www.consilium.europa.eu/press-releases-pdf/2016/3/40802209632_en_635929785000000000.pdf.

⁶ Saskaņā ar Eiropas Komisijas novērtējumu SIP prasībām pilnībā atbilda četru valstu (Vācijas, Igaunijas, Luksemburgas un Slovākijas) 2016. gada budžeti.

kopējā budžeta deficīta rādītājs netiks izpildīts par 0.8% no IKP, bet strukturālo pasākumu apjoms PDP periodā no 2013. gada līdz 2016. gadam būs būtiski mazāks par nepieciešamo. Šajā sakarā Komisija 2016. gada 9. martā publicēja atsevišķu rekomendāciju, norādot, ka, pamatojoties uz aprīlī publicētiem *Eurostat* apstiprinātiem datiem, tā pavasarī pārvērtēs, vai nepieciešams pastiprināt PDP.

Netiek prognozēts, ka Portugāle būs novērsusi savu pārmērīgo budžeta deficītu līdz 2015. gada termiņam. Saskaņā ar Komisijas ziemas prognozi kopējais budžeta deficīts 2015. gadā sasniedzis 4.2% no IKP, ietverot būtiskas fiskālās izmaksas saistībā ar kādas bankas neregulējumu. Ņemot vērā ievērojamo strukturālo pasākumu nepietiekamību, nav pierādījumu, kas liecinātu par efektīvu rīcību, kura būtu priekšnoteikums PDP termiņa pagarināšanai bez procedūras pastiprināšanas. Pavasarī Komisija pārvērtēs situāciju attiecībā uz PDP, pamatojoties uz *Eurostat* apstiprinātiem 2015. gada budžeta izpildes rezultātiem. Turklāt Komisija savā 2016. gada 5. februāra atzinumā novērtēja 2016. gada budžeta plāna projektu, ko Portugāles iestādes iesniedza janvārī un grozīja 5. februārī, konstatējot, ka pastāv SIP prasību neizpildes risks. Eurogrupa savos 11. februāra un 7. marta paziņojumos aicināja Portugāles iestādes sagatavot papildu pasākumus, kas nepieciešamības gadījumā īstenojami, lai nodrošinātu 2016. gada budžeta atbilstību SIP prasībām.

Pievēršoties valstīm, uz kurām attiecas preventīvā daļa, Komisijas ziemas prognoze norāda, ka Itālijā 2016. gadā paredzama rādītāja neizpilde 0.8 procentu punktu apmērā no IKP salīdzinājumā ar VTM sasniegšanai nepieciešamajām korekcijām. Neizpilde ir lielāka par 2015. gada rudenī prognozēto, atspoguļojot 2016. gada Stabilitātes likumā paredzētos papildu tēriņus, kas palielināja deficīta mērķrādītāju par 0.2 procentu punktiem no IKP (līdz 2.4% no IKP). Pamatojoties uz pašlaik pieejamo informāciju, pastāv risks, ka 2016. gadā notiks būtiska novirzīšanās no preventīvajā daļā paredzēto prasību izpildes pat tad, ja Itālijai pavasarī tiktu garantētas papildu elastības iespējas. Tiek lēsts, ka Itālija 2015. un 2016. gadā pārkāps arī parāda noteikumu. Šādos apstākļos Eurogrupa atkārtoti aicinājumu īstenot nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu 2016. gada budžeta atbilstību SIP noteikumiem. Komisija 9. martā paziņoja Itālijas varas iestādēm par savām bažām un norādīja, ka pavasarī tā vērtēs, vai nepieciešams uzsākt PDP saistībā ar parādu.

Pamatojoties uz Komisijas ziemas prognozi, tiek lēsts, ka arī Beļģija 2015. un 2016. gadā pārkāps parāda noteikumu. Tāpēc Eurogrupa marta paziņojumā aicināja atbildīgās iestādes apstiprināt nepieciešamos strukturālos pasākumus, lai nodrošinātu pilnīgu atbilstību SIP – to Komisija atkārtoti norādīja arī Beļģijas varas iestādēm adresētajā 9. marta vēstulē. Pavasarī Komisija vērtēs, vai nepieciešams uzsākt PDP saistībā ar parādu.

Pārējās trīs valstis, uz kurām attiecas preventīvā daļa un kuras Eurogrupa martā vērtēja kā valstis, kurās pastāv SIP prasību neizpildes risks, ir Slovēnija, Austrija un Lietuva. Pamatojoties uz Komisijas ziemas prognozi, tiek lēsts, ka Slovēnijā pārmērīgais budžeta deficīts līdz 2015. gada galatermiņam ilgtspējīgi novērsts, bet 2016. gadam prognozētie strukturālie pasākumi nav pietiekami, lai izpildītu preventīvās daļas prasības. Tiek lēsts, ka Austrijas strukturālā bilance 2016. gadā

novirzīsies no VTM vairāk nekā par 0.5% no IKP, lai gan, ņemot vērā ar bēgļiem saistītās izmaksas, šo novirzi var vērtēt kā nenozīmīgu. Prognozēts, ka attiecībā uz izdevumu rādītāju Lietuva būtiski novirzīsies no preventīvās daļas prasību izpildes.

1. ielikums

ASV darba ražīguma kāpuma palēninājums – vispārīgi fakti un ekonomiskā ietekme

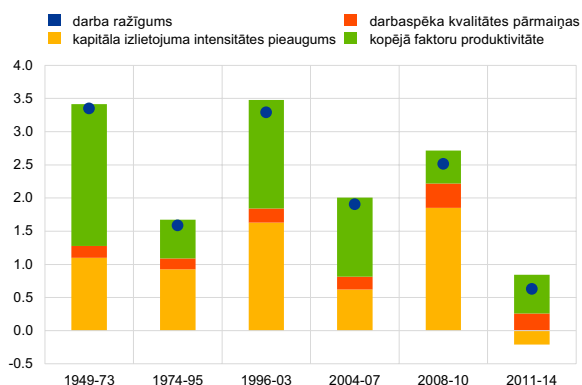
ASV tautsaimniecības ilgtermiņa izaugsmes izredzes ir ļoti nozīmīgas euro zonas ekonomiskās attīstības perspektīvai, jo ASV ir svarīgs globālās aktivitātes dzinējspēks. ASV darba ražīguma kāpums – svarīgs ilgtermiņa izaugsmes virzītājs – pēdējos gados bijis pārsteidzoši lēns. Tas novērots arī daudzās attīstītajās valstīs un jaunajās tirgus ekonomikas valstīs.¹ Tādējādi izpratne par neseno izaugsmes palēnināšanos ir svarīga, lai novērtētu ASV tautsaimniecības un līdz ar to arī euro zonas ekonomiskās izaugsmes iespējas.

Vispārīgi fakti un iespējamie skaidrojumi

A attēls

Darba ražīguma kāpuma dekompozīcija

(devums gada vidējās procentuālajās pārmaiņās; procentu punktos)

Avots: ASV Darba statistikas birojs.

Piezīme. Darba ražīgumu definē kā produkcijas izlaides apjomu darba stundā.

ASV darba ražīguma (ko definē kā produkcijas izlaides apjomu nostrādātajā stundā) pieaugums uzņēmējdarbības sektorā vēsturiski bijis ļoti atšķirīgs (sk. A att.). Spēcīgajam pieauguma tempam (3.3%) 1949.–1973. gadā sekoja krass palēninājums (līdz 1.6%) nākamajos 20 gados. Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) straujā attīstība 1996.–2003. gadā veicināja "ražīguma brīnumu", darba ražīguma pieaugumam divkāršojoties. Tā kā IKT uzplaukuma radītie ieguvumi lielā mērā jau bija izmantoti, ražīguma kāpums pirmskrīzes periodā (2004.–2007. gadā) saruka līdz 1.9%. Lai gan pēc lielās recesijas 2008.–2010. gadā notika cikliska uzlabošanās, to pavadošais darba ražīguma pieaugums neattaisnoja cerības. Salīdzinājumā ar ilgtermiņa kāpuma tempu (2.5%) ASV darba ražīgums kopš 2011. gada vidēji gadā palielinājies tikai par 0.5%.

ASV darba ražīguma kāpuma dekompozīcija² liecina, ka lielāko daļu palēninājuma var skaidrot ar

¹ Sk. *The future of productivity, OECD, 2015 un Productivity Brief 2015, The Conference Board, 2015.*

² Saskaņā ar neoklasisko izaugsmes uzskaites modeli var veikt darba ražīguma pieauguma dekompozīciju kapitāla izlietojuma intensitātes pieauguma, darbaspēka kvalitātes un KFP devuma dalījumā. Kapitāla izlietojuma intensitātes pieaugumu definē kā kapitāla pakalpojumus, izmantojot fiziskos un intelektuālā īpašuma aktīvus, ko daļa ar nostrādāto stundu skaitu. Darbaspēka kvalitāte (jeb sastāvs) parāda, kāda ir darbaspēka vecuma, izglītības un dzimuma pārmaiņu ietekme uz nostrādāto stundu efektivitāti. KFP pieaugumu aprēķina kā Solova atlikumu, un tas rāda efektivitātes kāpumu (īpaši ražošanas procesā izlieto to ražošanas resursu efektivitātes un intensitātes kāpumu), ko nosaka citi faktori, piemēram, jaunas tehnoloģijas, efektīvāki ražošanas procesi un organizācijas uzlabojumi.

kapitāla izlietojuma intensitātes pieauguma devuma samazināšanos un mazāk ar kopējās faktoru produktivitātes (KFP) lēnāku kāpumu. KFP kāpums palēninājās jau pirms globālās finanšu krīzes 2008. gadā daļēji tāpēc, ka samazinājās iepriekš IKT veicinātais straujais KFP pieaugums³, bet sarukumu pastiprināja pēc tam sekojošā recesija. Turpretī kapitāla izlietojuma intensitātes pieauguma devums sākotnēji recesijas laikā palielinājās, jo kopējā nostrādāto stundu skaita būtiskās samazināšanās dēļ stundā izlietotā kapitāla apjoms strauji palielinājās. Pēc tam 2011.–2014. gadā rādītāji krasi kļuva negatīvi. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadu desmitiem darba ražīguma trešās sastāvdaļas – darbaspēka kvalitātes – ietekme pēdējos gados ir pieaugusi, iespējams, tāpēc, ka recesija visvairāk ietekmēja mazkvalificēto darbaspēku, tādējādi paaugstinot joprojām nodarbināto kopējo efektivitāti.

Kapitāla izlietojuma intensitātes pieaugums bijis vislēnākais 60 gadu laikā galvenokārt tāpēc, ka vienlaikus krasi saruka un pēc tam lēni atjaunojās uzņēmumu ieguldījumi un cikliski palielinājās nostrādāto stundu skaits. Šķiet, ka kapitāla uzkrāšanas tempa palēnināšanās galvenais izskaidrojums ir ekonomiskās aktivitātes sliktā perspektīva un neskaidrība par to, vai izaugsmes atgriešanās pirmsrecesijas līmenī būs ilglaicīga. Turklāt neprecīzi aprēķināti rādītāji (galvenokārt IKT deflatori) arī varētu daļēji noteikt nelielo investīciju apjomu nesēnās ekspansijas laikā, radot pārāk zemu reālā IKP un darba ražīguma kāpuma novērtējumu.⁴

KFP pieaugumu nosaka daudzi faktori. Tie ietver par inovācijām izlietos resursus, to, kāda ir inovāciju pārnese uz pārējo tautsaimniecību un komercializācija tajā, uzņēmumu un darba tirgus dinamismu (kas nosaka, cik ātri inovācijas tiek pieņemtas, cik ilgi pastāv neefektīvi strādājoši uzņēmumi un cik vienkārša ir darbaspēka pāreja uz tā visproduktīvāko izmantošanu) un potenciāli neefektīvu resursu izlietojumu pārmērīga aktīvu un kredītu pieauguma situācijās.

KFP kāpuma samazināšanos var saistīt ar uzņēmumu dinamisma sarukumu, kas, iespējams, palēninājis inovāciju pārneses tempu un samazinājis to apjomu tautsaimniecībā. Tā kā izdevumi pētniecībai un attīstībai un patentu pieteikumu skaits pēdējos gados bijis pietiekami liels, maz ticams, ka inovācijām izlietoto resursu sarukums ir viens no KFP pieauguma palēnināšanās galvenajiem skaidrojumiem. To apstiprina augošais tehnoloģisko sasniegumu skaits tādās zinātnes jomās kā robotika un 3D druka. Turpretī, lai gan ASV tautsaimniecība guvusi atzinību par dinamismu gan uzņēmumu veidošanas, gan darbības izbeigšanas vienkāršības ziņā un sakarā ar darba tirgus elastību, ir dažas liecības par to, ka šis dinamisms pēdējos gados vājinājies. Iepriekšējās recesijas laikā īpaši strauji saruka un līdz šim vēl nav atjaunojies jaunu uzņēmumu veidošanas temps (sk. B att.). To daļēji var saistīt ar stingrākiem kreditēšanas ierobežojumiem maziem uzņēmumiem un mazāku vēlēšanos riskēt. Arī uzņēmumu neveiksmju un bankrota gadījumu skaits ir sarucis. Lēnāks

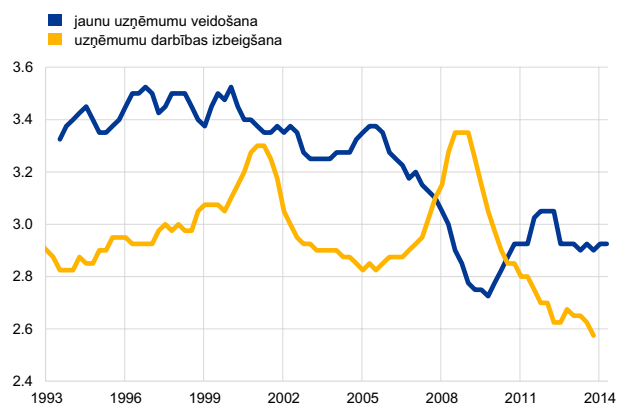
³ Sk. Fernald, J. *Productivity and Potential Output before, during and after the Great Recession*, Federal Reserve Bank of San Francisco. Pētījumu sērija, Nr. 2012-18, 2012.

⁴ Galvenie iespējamo mērījumu kļūdu iemesli ietver pāreju no ieguldījumiem iekšzēmē ražotajās datortehnoloģijās uz importētu produkciju apvienojumā ar mazāk efektīviem centieniem pamatot importa produkcijas augstāku kvalitāti, un ietekmi, kādu radīja korporācijas *Intel* stratēģijas maiņa attiecībā uz mikroprocesoru daļu cenām, veidojoties novirzēm saskaņoto modeļu metodoloģijā. Sk. Byrne, D. and Pinto, E. *The recent slowdown in high-tech equipment price declines and some implications for business investment and labor productivity*. FEDS Notes, 2015 un Hatzius, J. and Dawsey, K. *Doing the Sums on Productivity Paradox 2.0*. Goldman Sachs US Economics Analyst, Issue 15/30, 2015.

B attēls

Ekonomiskais dinamisms uzņēmumu veidošanas un darbības izbeigšanas tempa izteiksmē

(uzņēmumu vidējais skaits iepriekšējā un kārtējā gadā; %, četru gadu mainīgais vidējais)

Avots: ASV Darba statistikas birojs.

uzņēmumu veidošanas un darbības izbeigšanas temps var būt signāls, ka tiek likti šķēršļi visproduktīvākajam resursu izlietojumam.

Turklāt iespējams, ka pārmērīgais mājsaimniecību parāda pieaugums mājokļu tirgus uzplaukuma laikā pirms finanšu krīzes kavēja KFP kāpumu atvēršanās periodā neefektīvas resursu piešķiršanas dēļ.

Mājsaimniecību parāds ASV bija pārmērīgi augsts lielākajā perioda daļā pēc 2003. gada, ietilgstot mājsaimniecību aizņemto līdzekļu samazināšanas laikam.⁵ Iespējams, ka šajā mājsaimniecību milzīgo parādsaistību laikā mājokļu sektors piesaistīja ļoti lielus resursus un samazināja KFP izaugsmi.

Ietekme uz potenciālo produkcijas izlaides un darba samaksas kāpumu

Lai gan prognozētāji vairākkārt samazinājuši darba ražīguma pieauguma aplēses turpmākajiem 10 gadiem, tās ir augstākas par pašreizējo ļoti zemo līmeni, norādot uz zināmu kāpuma atjaunošanos.

Profesionālo prognozētāju veiktajos apsekojumos reālā

IKP un darba ražīguma ilgtermiņa izaugsmes mediānas prognozes tikušas pazeminātas jau kopš 2004. gada, un jaunākās aplēses ir attiecīgi 2.3% un 1.4% (faktiskā darba ražīguma pieauguma temps kopš 2011. gada – 0.5%; sk. C att.). Tas atbilst skaidrojuma, ka daži ražīguma kāpuma palēnināšanās aspekti, piemēram, uzņēmumu dinamisms, varētu būt diezgan noturīgi un uzlaboties tikai pamazām, bet gaidāms, ka cikliskie faktori, īpaši saistībā ar kapitāla investīcijām, uzlabosies straujāk.

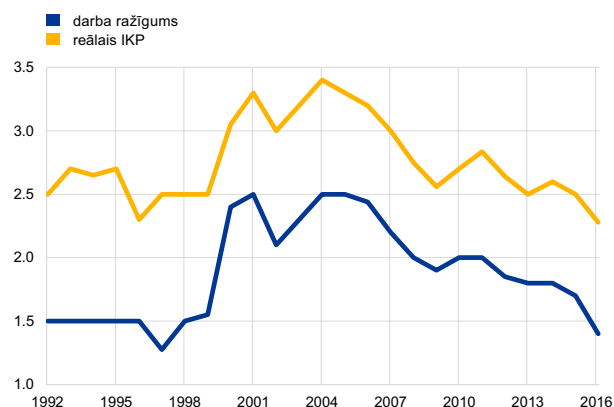
Atbilstoši gaidāmajam par vēsturiski vidējo lēnākam ražīguma kāpumam arī reālās darba samaksas pieaugums varētu būt nedaudz lēnāks nekā iepriekš.

Ja nenotiks darbaspēka īpatsvara pārmaiņas, ilgtermiņā gaidāms, ka reālās darba samaksas kāpums kopumā atbildīs darba ražīguma pieaugumam.⁶ Pozitīva korelācija starp viena strādājošā reālās darba samaksas pārmaiņām un darba ražīguma vidējo pieaugumu

C attēls

Darba ražīguma kāpuma un reālā IKP prognožu mediānas turpmākajiem 10 gadiem

(gada pārmaiņas; %)

Avots: Profesionālo prognozētāju apsekojums, Filadelfijas Federālo rezervju banka.

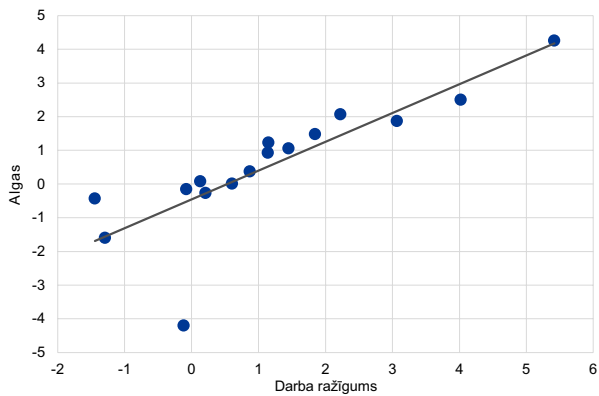
⁵ Sk. Albuquerque, B., Baumann, U. and Krustev, G. *US household deleveraging following the Great Recession – a model-based estimate of equilibrium debt*. *The B.E. Journal of Macroeconomics* Vol. 15, Issue 1, 2014.

⁶ Sk. arī Barro, L. and Faberman, J., *Wage Growth, Inflation and the Labor Share*, *Chicago Fed Letter*, No 349, 2015.

D attēls

Reālās darba samaksas un darba ražīguma pieaugums dažādās nozarēs

(gada pārmaiņas, %; perioda vidējais: 1999–2014)

Avoti: ASV Ekonomiskās analīzes biroja un ECB aprēķini.
Piezīmes. Attēlā atspoguļoti 16 nozaru dati, pamatojoties uz NAICS klasifikāciju. Reālā darba samaksa aprēķināta, izmantojot pievienotās vērtības deflatoru.

novērota 1999.–2014. gadā (sk. D att.), reālajai darba samaksai vairākumā ASV nozaru augot lēnāk par darba ražīgumu vai līdzīgā tempā. Nesenākā laika periodā (2011.–2014. gadā) gan reālās darba samaksas, gan darba ražīguma kāpums bijis lēns.

2. ielikums

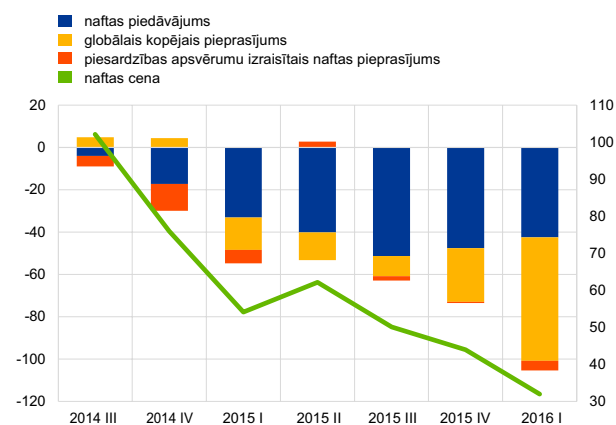
Pašreizējās naftas cenu tendences

Naftas cenas kopš 2014. gada jūlija sarukušas par 70%. Ilgāka termiņa perspektīvā naftas cenu kritumu var skaidrot ar iepriekš veiktiem lieliem ieguldījumiem un tehnoloģiskiem jauninājumiem, kas vājākas izaugsmes laikā noteica naftas ražošanas apjoma pieaugumu. Tehnoloģisko sasniegumu rezultātā ASV piedzīvoja slānekļa naftas revolūciju, un laikā, kad

A attēls

Uz modeli balstīts naftas cenu dalījums

(kreisā ass: dažādo naftas cenu šoku devums kumulatīvā izteiksmē; procentu punktos, 2014. gada jūlijs = 0; labā ass: nominālās naftas cenas ASV dolāros par barelu)

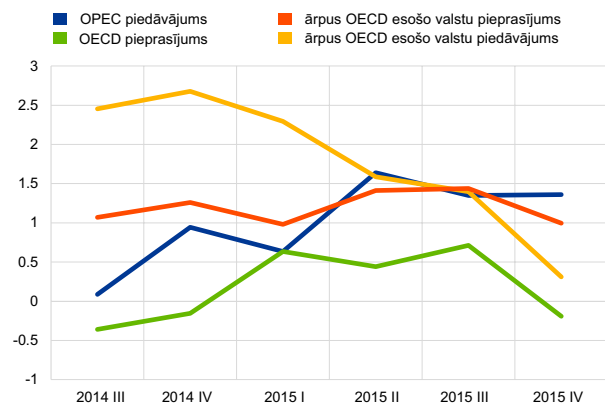
Avots: ECB speciālistu aprēķini.

Piezīmes. Jaunākais novērojums atbilst stāvoklim 2016. gada janvārī. Vēsturiskie dati tika normalizēti, nulles līmenis atbilst 2014. gada jūlijam, kad Brent jēlnaftas cenas sāka samazināties. Devuma mazināšanās rāda, ka konkrēts "naftas šoks" veicināja naftas cenu sarukumu un otrādi. "Naftas piedāvājuma šoks" ietver naftas ražošanas apjoma ārējās pārmaiņas, "globāla kopējā pieprasījuma šoks" ietver naftas cenu pārmaiņas, kuras endogēni izraisa pasaules tautsaimniecības izaugsmes norises, un "piesardzības apsvērumu izraisīta pieprasījuma šoks" ietver gaidu pārmaiņas attiecībā uz naftas pieprasījuma/piedāvājuma bilanci nākotnē, par ko liecina naftas krājumi. Dalījums balstās uz Kilian, L. un Murphy, D.P., *The role of inventories and speculative trading in the global market for crude oil*, *Journal of Applied Econometrics*, 29(3), 2004., 454.–478. lpp., izmantojot datus par naftas cenām, pasaules naftas ražošanas apjomu un pasaules naftas krājumu un globālo ekonomisko aktivitāti.

B attēls

Pasaules naftas piedāvājums un pieprasījums

(milj. barelu dienā; pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu)

Avots: Starptautiskā Enerģētikas aģentūra.

jaunajās tirgus ekonomikas valstīs bija vērojama strauja izaugsme, vairākus gadus ilgstošais naftas cenu kāpums veicināja liela apjoma ieguldījumu veikšanu naftas nozarē. Ņemot vērā ievērojamo laika nobīdi starp ieguldījumiem un ražošanu, attiecīgais piedāvājums tirgū parādījās tad, kad naftas pieprasījums vairs nepalielinājās. Lai gan slānekļa naftas piedāvājums sāka augt un globālā pieprasījuma kāpums sāka palēnināties jau 2010. gadā (piemēram, Ķīnā), piegādes pārrāvumi svarīgākajās naftas ražotājvalstīs (piemēram, Lībijā, Irānā, Krievijā un Irākā) saistībā ar ģeopolitisko spriedzi vairākus gadus pozitīvi ietekmēja naftas cenas, kas pēc tam 2014. gada vasarā strauji samazinājās. Naftas eksportētājvalstu organizācijas (OPEC) 2014. gada novembra sanāksmē pieņemtais stratēģiskais lēmums nekompensēt cenu kritumu ar ražošanas apjoma samazināšanu veicināja turpmāku cenu sarukumu.

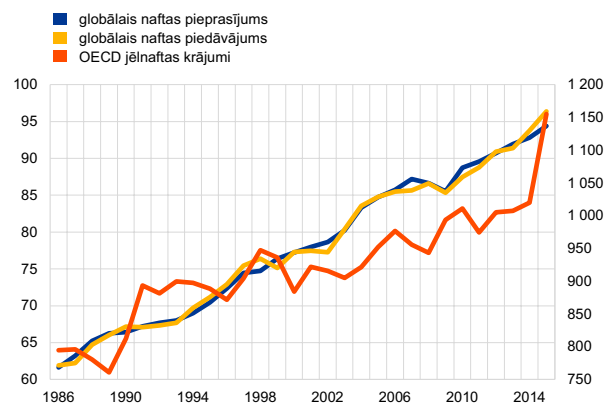
Lai gan pieprasījuma un piedāvājuma puses faktori kopš 2014. gada noteikuši naftas cenu kritumu, uz modeli balstītie rezultāti rāda, ka sākotnējo sarukumu var galvenokārt skaidrot ar piedāvājuma kāpumu.

Tomēr pēdējā laikā pieprasījums bijis dominējošais faktors (sk. A att.). Saskaņā ar ECB speciālistu aprēķiniem aptuveni 60% no 2014. gadā novērotā krituma noteica piedāvājuma puses faktori. Pēc kāpuma 2015. gada pirmajos divos ceturkšņos naftas cenas atkal samazinājās, palielinoties pieprasījuma puses faktoru nozīmei. Tas lielākoties atspoguļo kopējā pieprasījuma samazināšanos, savukārt ar jauno tirgus ekonomikas valstu izaugsmi saistītās zemāku cenu gaidas un OPEC valstu lēmums nesamazināt piedāvājumu (ko ietver piesardzības apsvērumu izraisīta pieprasījuma šoks) arī veicināja neseno kritumu. OPEC valstu naftas piedāvājumam kopš 2014. gada vidus vērojama augšupvērsta tendence, savukārt ārpus OECD esošo valstu naftas pieprasījums 2015. gadā saglabājās spēcīgs. OECD valstu naftas pieprasījums 2015. gada beigās samazinājās, un to galvenokārt noteica maigie ziemas laikapstākļi ASV un Eiropā, kā arī drūmāks ekonomiskais noskaņojums lielajās jaunajās tirgus ekonomikas valstīs (sk. B att.).

C attēls

Pieprasījums, piedāvājums un naftas krājumi

(kreisā ass: globālais naftas pieprasījums un piedāvājums milj. barelu dienā – plūsmu mainīgais rādītājs; labā ass: OECD valstu naftas krājumi milj. barelu – atlikumu mainīgais rādītājs)

Avots: Starptautiskā Enerģētikas aģentūra.
Piezīme. Gada dati; jaunākais novērojums atbilst stāvoklim 2015. gadā.

Pašreizējās pārprodukcijas absorbēšanai būs

nepieciešams laiks. ASV slānekļa naftas parādīšanās un nestandarta naftas izpētes projekti vispārīgākā skatījumā ir strukturālas piedāvājuma puses pārmaiņas, kas varētu radīt situāciju, kad ilgākā laika periodā saglabājas zemākas naftas cenas. Pārmērīga piedāvājuma (vidēji gandrīz 1.4 milj. barelu dienā) rezultātā 2014.–2015. gadā OECD valstu jēlnaftas krājumi sasnieguši vēsturiski augstāko līmeni (sk. C att.).¹

Tomēr gaidāms, ka laika gaitā varētu notikt līdzsvara maiņa. Teorētiskā naftas cenu zemākā robeža saistīta ar ASV slānekļa naftas ražošanas robežizmaksu līmeni, kas tika lēsts vidēji aptuveni 35 ASV dolāru par barelu apmērā.²

Tomēr vairāku naftas ražošanas, piemēram, ASV slānekļa naftas ražošanas, veidu apjoms pēdējā gada laikā turpināja palielināties, lai gan naftas cenas bija

zemākas par to attiecīgo robežizmaksu aplēsēm. Līdztekus šīm ražošanai raksturīgajām robežizmaksām svarīgi ir vairāki citi faktori. Pirmkārt, robežizmaksas būtiski atšķiras atkarībā no naftas produktu veida un konkrētas naftas atradnes; tādējādi šie vidējie rādītāji tikai aptuveni norāda, kad ražošana tiktu ietekmēta. Otrkārt, svarīgi ņemt vērā izmaksu deflāciju³ un ražošanas efektivitātes kāpumu, t.i., produktivitātes pieauguma rezultātā robežizmaksas var samazināties. Tomēr jau pieejami dati par to, ka naftas ieguves vietu skaits ASV ir sarucis, liecinot par laika gaitā novēroto piedāvājuma kritumu.⁴

Kā liecina pašreizējā nākotnes darījumu līkne, gaidāms, ka naftas cenas nākamo divu gadu laikā varētu saglabāties 30–45 ASV dolāru robežās par barelu. Atbilstoši šīm aplēsēm naftas cenu piedāvājuma puses lejupvērstie riski saistīti ar pasaules naftas ražošanas apjoma turpmāku kāpumu, ko nosaka spēcīgāka, nekā gaidīts, Irānas atgriešanās naftas tirgū un ārpus OPEC esošo valstu naftas, īpaši ASV slānekļa naftas, ražošanas noturības saglabāšanās. Runājot par pieprasījumu, krasāka, nekā gaidīts, izaugsmes palēnināšanās jaunajās tirgus ekonomikas valstīs varētu negatīvi ietekmēt naftas pieprasījumu. Galvenie augšupvērstie riski ir spēcīgāka, nekā gaidīts, naftas ražošanas apjoma samazināšana ģeopolitiskās spriedzes dēļ un lielāks piedāvājuma kritums, ja ilgstoši saglabāsies zemas naftas cenas. Sākot ar 2017. gadu, lai gan joprojām dominē galvenie lejupvērstie riski, arvien pastiprinās augšupvērsti riski, jo, pasaules ekonomiskajai aktivitātei palielinoties, liela kapitālizdevumu samazināšana varētu izraisīt straujāku piedāvājuma un pieprasījuma bilances sarukumu, nekā pašlaik liecina nākotnes darījumu līkne.

¹ Vidējais globālais naftas pieprasījums 2014.–2015. gadā bija aptuveni 93.6 milj. barelu dienā un vidējais globālais naftas piedāvājums – 95 milj. barelu dienā. Piedāvājuma pārpalikums sasniedza aptuveni 1.5% no dienas globālā naftas pieprasījuma.

² Little, Arthur D., *Where now for oil?*, Viewpoint, 2015.

³ Izmaksu deflācija ir vispārēja naftas ražošanas izmaksu samazināšanās, ko, piemēram, var izraisīt ražošanas efektivitātes kāpums vai zemākas apkalpošanas izmaksas (piemēram, samazināta pakalpojumu maksa uzņēmējiem par naftas urbumu veikšanu vai par tādām atbalsta darbībām kā urbumu apsekošana, cementēšana, nostiprināšana un apstrāde).

⁴ Baker Hughes, 2016. (<http://phx.corporate-ir.net/phoenix.zhtml?c=79687&p=irol-rigcountsoverview>).

3. ielikums

Likviditāte un monetārās politikas operācijas (2015. gada 28. oktobris–2016. gada 26. janvāris)

Ielikumā aplūkotas ECB monetārās politikas operācijas 2015. gada septītajā un astotajā rezervju prasību izpildes periodā (attiecīgi no 2015. gada 28. oktobra līdz 8. decembrim un no 2015. gada 9. decembra līdz 2016. gada 26. janvārim). Šajā periodā galveno refinansēšanas operāciju (GRO) un aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmes saglabājās nemainīgas – attiecīgi 0.05% un 0.30%. Savukārt noguldījumu iespējas procentu likme ar 2015. gada 9. decembri tika pazemināta par 10 bāzes punktiem (no –0.20% uz –0.30%).¹ 16. decembrī tika veikta sestā ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperācija (ITRMO) 18.3 mljrd. euro apjomā (iepriekšējā ITRMO, ko veica septembrī, – 15.5 mljrd. euro). Tādējādi pirmo sešu ITRMO kopējā piešķiruma summa bija 417.9 mljrd. euro.² Turklāt Eurosistēma aktīvu iegādes programmas (PAIP) ietvaros turpināja valsts sektora vērtspapīru, nodrošināto obligāciju un ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru iegādi ar mērķa apjomu 60 mljrd. euro mēnesī. Padome 2015. gada decembrī nolēma pagarināt PAIP darbības laiku – tagad paredzēts, ka mēneša iegādes turpinās veikt līdz 2017. gada marta beigām vai līdz brīdim, kad būs vērojama noturīga inflācijas līmeņa tuvināšanās mērķim vidējā termiņā sasniegt inflāciju zemāku par 2%, bet tuvu tam. Turklāt Padome nolēma tik ilgi, kamēr tas būs nepieciešams, atkārtoti ieguldīt PAIP ietvaros iegādāto vērtspapīru atmaksātās pamatsummas.³

Likviditātes vajadzības

Aplūkojamā periodā banku sistēmas vidējais dienas likviditātes vajadzību apjoms, ko definē kā autonomo faktoru un rezervju prasību summu, salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu (t.i., ar gada piekto un sesto rezervju prasību izpildes periodu) palielinājās par 60.1 mljrd. euro (līdz 706.5 mljrd. euro). Lielākas likviditātes vajadzības gandrīz pilnībā noteica autonomo faktoru vidējā rādītāja pieaugums par 59.9 mljrd. euro (līdz 593.3 mljrd. euro; sk. tabulu).

¹ GRO joprojām tika veiktas kā fiksētās procentu likmes izsoles procedūras ar pilna apjoma piešķirumu. Tāda pati procedūra palika spēkā arī ilgāka termiņa refinansēšanas operācijām (ITRO) ar termiņu 3 mēneši. Procentu likme katrā ITRO bija vienāda ar attiecīgās ITRO laikā veikto GRO vidējo procentu likmi. ITRMO joprojām tika veiktas kā fiksētās procentu likmes izsoles procedūras, kurās procentu likme vienāda ar GRO procentu likmi.

² Informāciju par ITRMO piešķirumiem sk. "Tautsaimniecības Biļetena" iepriekšējo izdevumu līdzīgos ielikumos, kā arī ECB interneta vietnē www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omo/html/index.en.html.

³ Stāka informācija par PAIP pieejama ECB interneta vietnē www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/index.en.html.

Autonomo faktoru vidējā rādītāja kāpumu galvenokārt noteica likviditāti samazinošo faktoru (apgrozībā esošo banknošu, valdības noguldījumu un citu autonomo faktoru) vidējā rādītāja palielināšanās. Citi autonomie faktori vidēji sasniedza 563 mljrd. euro (par 20.5 mljrd. euro vairāk nekā iepriekšējā aplūkojamā periodā), galvenokārt atspoguļojot ceturkšņa pārvērtēšanas kontu atlikuma pieaugumu. Apgrozībā esošo banknošu apjoms īpaši palielinājās ziemas brīvdienų laikā, tādējādi sekojot parastajai sezonālai tendencei. Banknošu vidējais apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu pieauga par 11.4 mljrd. euro (līdz 1 065.3 mljrd. euro). Turklāt likviditātes vajadzību pieaugumu veicināja arī valdības noguldījumu vidējais atlikums, kas palielinājās par 8.3 mljrd. euro (līdz 87.6 mljrd. euro). Nelielais valdības noguldījumu atlikuma pieaugums liecina, ka, lai gan dažas valsts kases ir gatavas pieņemt zemākas tirgus procentu likmes, vairākumam, izvietojot līdzekļus tirgū, joprojām ir maz alternatīvu. Sakarā ar turpmāku noguldījumu iespējas procentu likmes samazināšanu (uz -0.30%) noguldījumi Eurosistēmā valsts kasēm kļuva dārgāki. No otras puses, augstāks likviditātes pārpalikuma līmenis parasti vēl vairāk tuvina naudas tirgus procentu likmes noguldījumu iespējas procentu likmei.

Likviditāti palielinošie faktori perioda laikā saruka mazāku tīro ārējo aktīvu un mazāku euro denominēto tīro aktīvu apstākļos. Tīrie ārējie aktīvi saruka par 11.4 mljrd. euro, un tas galvenokārt skaidrojams ar vērtības samazināšanās efektu ceturkšņa beigu pārvērtēšanas dēļ 2015. gada 3. un 4. ceturksnī. Šo tīro ārējo aktīvu vērtības sarukumu galvenokārt izraisīja zelta vērtības samazināšanās ASV dolāru izteiksmē, ko tikai daļēji kompensēja euro vērtības kritums 4. ceturksnī. Turklāt euro denominētie tīrie aktīvi vidēji bija 511.0 mljrd. euro, kas ir par 8.3 mljrd. euro mazāk nekā iepriekšējā aplūkojamā periodā. Euro denominētie tīrie aktīvi saruka, jo samazinājās tie Eurosistēmas turējumā esošie finanšu aktīvi, kurus netur monetārās politikas mērķiem, kā arī nedaudz pieauga ārvalstu iestāžu saistības valstu centrālajās bankās. Ārvalstu iestādes palielināja savus turējumus, neraugoties uz turpmāku noguldījumu iespējas procentu likmes samazinājumu, kas sadārdzina noguldījumu turēšanu valstu centrālajās bankās. Šis palielinājums varētu būt skaidrojams ar to, ka bija mazāk iespēju atrast pievilcīgas alternatīvas tirgū.

Aplūkojamā periodā saglabājās paaugstināts autonomo faktoru svārstīgums. Šāds svārstīgums galvenokārt atspoguļoja spēcīgas valdības noguldījumu svārstības, kā arī tīro ārējo aktīvu un euro denominēto tīro aktīvu ceturkšņa pārvērtēšanu. Salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu svārstīgums kopumā nebija mainījies, bet saglabājās autonomo faktoru pieauguma tendence.

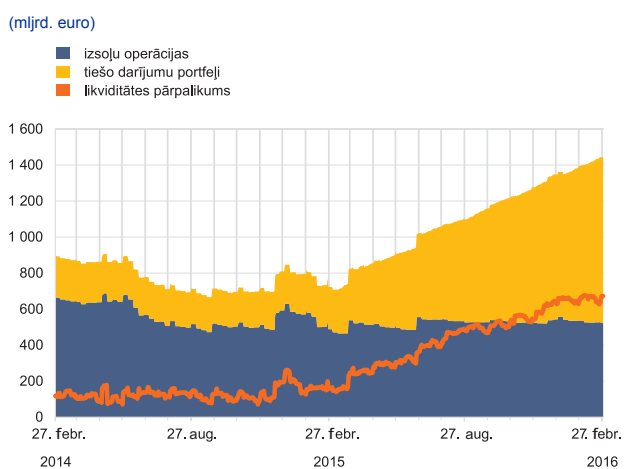
Autonomo faktoru nedēļas prognožu vidējā absolūtā kļūda aplūkojamā periodā pieauga par 0.8 mljrd. euro (līdz 7.2 mljrd. euro), un to galvenokārt noteica valdības noguldījumu atlikuma prognozēšanas kļūdas. Palielinoties likviditātes pārpalikumam un augošu negatīvu īstermiņa naudas tirgus procentu likmju apstākļos kļuva grūtāk paredzēt, kā valsts kases darbosies ieguldījumu jomā.

Ar monetārās politikas instrumentiem nodrošinātā likviditāte

Vidējais likviditātes apjoms, kas nodrošināts ar atklātā tirgus operācijām (t.i., izsoļu operācijām un tiešajām aktīvu iegādēm), pieauga par 176.5 mljrd. euro, sasniedzot 1 306.9 mljrd. euro (sk. att.). Šo pieaugumu pilnībā noteica monetārās politikas mērķiem veiktie tiešie pirkumi, galvenokārt "Valsts sektora aktīvu iegādes programmas" ietvaros, savukārt izsoļu operāciju apjoms aplūkojamā periodā pamatā nemainījās.

Attēls

Monetārās politikas instrumentu un likviditātes pārpalikuma attīstība

Avots: ECB.

Ar izsoļu operācijām nodrošinātais vidējais likviditātes apjoms aplūkojamā periodā samazinājās par 0.9 mljrd. euro (līdz 532.5 mljrd. euro).

Vidējā ITRMO nodrošinātā likviditātes apjoma pieaugumu ar uzviju kompensēja regulāro operāciju nodrošinātā apjoma samazināšanās. Konkrētāk, GRO un ITRO ar termiņu 3 mēneši apjoms samazinājās attiecīgi par 2.2 mljrd. euro un 18.3 mljrd. euro. ITRMO atlikums aplūkojamā periodā palielinājās par 19.6 mljrd. euro. Lielākais pieaugums bija vērojams astotajā rezervju prasību izpildes periodā, atspoguļojot ITRMO piešķirumu 2015. gada decembrī.

Ar tiešo darījumu portfeli starpniecību nodrošinātais vidējais likviditātes apjoms pieauga par 177.4 mljrd. euro (līdz 774.4 mljrd. euro), un to galvenokārt noteica "Valsts sektora aktīvu iegādes programma". "Valsts sektora aktīvu iegādes

programmas", trešās "Nodrošināto obligāciju iegādes programmas" un "Ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru iegādes programmas" ietvaros nodrošinātais vidējais likviditātes apjoms pieauga attiecīgi par 156.5 mljrd. euro, 25.2 mljrd. euro un 3.3 mljrd. euro. "Vērtspapīru tirgu programmas" un divu iepriekšējo "Nodrošināto obligāciju iegādes programmu" ietvaros turēto obligāciju dzēšanas apjoms bija 7.8 mljrd. euro.

Likviditātes pārpalikums

Iepriekš aprakstītā likviditātes pieauguma rezultātā vidējais likviditātes pārpalikums aplūkojamā periodā palielinājās par 116.4 mljrd. euro (līdz 600.3 mljrd. euro; sk. att.). Likviditātes pieaugums galvenokārt bija vērojams astotajā rezervju prasību izpildes periodā, kad vidējais likviditātes pārpalikums pastāvīgo pirkumu un tikai nedaudz lielākas autonomo faktoru ietekmes dēļ palielinājās par 86.5 mljrd. euro. Septītajā rezervju prasību izpildes periodā vidējā likviditātes pārpalikuma kāpums nebija tik krass (par 49.0 mljrd. euro). Šo relatīvi nelielo pieaugumu galvenokārt noteica autonomo faktoru pieaugums, kas daļēji absorbēja PAIP apjoma kāpumu.

Šis likviditātes pārpalikuma pieaugums pamatā atspoguļojās pieprasījuma noguldījumu kontu vidējā atlikuma palielinājumā par 81.0 mljrd. euro,

Tabula

Eurosistēmas likviditātes situācija

	2015. gada 28. oktobris– 2016. gada 26. janvāris		2015. gada 22. jūlijs– 27. oktobris		Astotais rezervju prasību izpildes periods		Septītais rezervju prasību izpildes periods	
Saistības. Likviditātes vajadzības (vidējie dati; mljrd. euro)								
Autonomie likviditātes faktori	1 715.8	(+40.1)	1 675.7	1 720.1	(+9.3)	1 710.8	(+18.0)	
Banknotes apgrozībā	1 065.3	(+11.4)	1 053.9	1 072.8	(+16.3)	1 056.5	(+4.1)	
Valdības noguldījumi	87.6	(+8.3)	79.3	82.5	(-11.1)	93.5	(-1.6)	
Citi autonomie faktori	563.0	(+20.5)	542.5	564.8	(+4.0)	560.8	(+15.6)	
Monetārās politikas instrumenti								
Pieprasījuma noguldījumu konti	527.9	(+81.0)	446.9	557.1	(+63.3)	493.8	(+28.5)	
Obligāto rezervju prasības	113.2	(+0.2)	113.0	113.3	(+0.2)	113.1	(-0.2)	
Noguldījumu iespēja	185.7	(+35.3)	150.4	196.6	(+23.5)	173.1	(+20.3)	
Likviditāti samazinošās precizējošās operācijas	0.0	(+0.0)	0.0	0.0	(+0.0)	0.0	(+0.0)	
Aktīvi. Likviditātes piedāvājums (vidējie dati; mljrd. euro)								
Autonomie likviditātes faktori	1 122.9	(-19.6)	1 142.5	1 123.7	(+1.9)	1 121.9	(-13.9)	
Tīrie ārējie aktīvi	611.9	(-11.4)	623.2	611.6	(-0.6)	612.2	(-6.9)	
Euro denominētie tīrie aktīvi	511.0	(-8.3)	519.3	512.1	(+2.5)	509.7	(-7.0)	
Monetārās politikas instrumenti								
Atklātā tirgus operācijas	1 306.9	(+176.5)	1 130.4	1 350.3	(+94.2)	1 256.1	(+80.6)	
Izsoļu operācijas	532.5	(-0.9)	533.4	538.5	(+13.1)	525.4	(-6.9)	
GRO	69.1	(-2.2)	71.3	71.6	(+5.5)	66.1	(-4.1)	
ITRO ar termiņu 3 mēneši	55.3	(-18.3)	73.6	51.6	(-8.0)	59.7	(-9.5)	
ITRMO	408.1	(+19.6)	388.5	415.3	(+15.7)	399.6	(+6.7)	
Tiešo darījumu portfeļi	774.4	(+177.4)	597.0	811.8	(+81.0)	730.7	(+87.6)	
NOIP1	20.6	(-1.6)	22.2	20.5	(-0.3)	20.8	(-1.1)	
NOIP2	9.8	(-0.8)	10.5	9.6	(-0.3)	9.9	(-0.4)	
NOIP3	140.2	(+25.2)	114.9	144.4	(+9.2)	135.2	(+12.9)	
"Vērtspapīru tirgu programma"	123.1	(-5.4)	128.5	122.9	(-0.5)	123.3	(-3.8)	
ABSIP	15.2	(+3.3)	11.9	15.5	(+0.5)	15.0	(+1.8)	
VSVIP	465.5	(+156.5)	308.9	498.8	(+72.3)	426.5	(+78.3)	
Aizdevumu iespēja uz nakti	0.1	(-0.2)	0.4	0.2	(+0.1)	0.1	(-0.0)	
Cita ar likviditāti saistīta informācija (vidējie dati; mljrd. euro)								
Kopējās likviditātes vajadzības	706.5	(+60.1)	646.5	710.1	(+7.7)	702.4	(+31.7)	
Autonomie faktori*	593.3	(+59.9)	533.5	596.8	(+7.5)	589.3	(+31.8)	
Likviditātes pārpalikums	600.3	(+116.4)	483.9	640.2	(+86.5)	553.7	(+49.0)	
Procentu likmju norises (%)								
GRO	0.05	(+0.00)	0.05	0.05	(+0.00)	0.05	(+0.00)	
Aizdevumu iespēja uz nakti	0.30	(+0.00)	0.30	0.30	(+0.00)	0.30	(+0.00)	
Noguldījumu iespēja	-0.25	(-0.05)	-0.20	-0.30	(-0.10)	-0.20	(+0.00)	
Vidējais EONIA	-0.184	(-0.055)	-0.130	-0.227	(-0.091)	-0.135	(+0.003)	

Avots: ECB.

* Autonomo faktoru kopējā vērtība ietver arī pozīciju "Posteņi norēķinu procesā".

Piezīme. Tā kā visi skaitļi tabulā ir noapaļoti, dažos gadījumos skaitlis, kas norādīts kā pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu, nav šo abu minēto periodu noapaļoto skaitļu starpība (atšķiroties par 0.1 mljrd. euro).

aplūkojamā periodā sasniedzot 527.9 mljrd. euro. Septītajā rezervju prasību izpildes periodā pieaugums bija mazāks – vidēji 28.5 mljrd. euro (astotajā rezervju prasību izpildes periodā – 63.3 mljrd. euro). Lai gan mazāk, tomēr palielinājās arī vidējais noguldījumu iespējas izmantošanas apjoms (par 35.3 mljrd. euro), sasniedzot 185.7 mljrd. euro.

Procentu likmju norises

Pēc noguldījumu iespējas procentu likmes samazināšanas līdz -0.30% naudas tirgus procentu likmes aplūkojamā periodā turpināja samazināties. Beznodrošinājuma darījumu tirgū EONIA vidēji samazinājās līdz -0.184%

(iepriekšējā aplūkojamā periodā – vidēji –0.130%). Septītajā rezervju prasību izpildes periodā EONIA gandrīz nemainījās, bet noguldījumu iespējas procentu likmes samazinājums par 0.10 procentu punktiem, sākot ar astoto rezervju prasību izpildes periodu, gandrīz precīzi atspoguļojās EONIA, kas saruka par 0.091 procentu punktu. Nepārtraukti pieaugošā likviditātes pārpalikuma apstākļos ietekme uz tirgus procentu likmēm izpaudās bez traucējumiem. Turklāt darījumu ar nodrošinājumu uz nakti procentu likmes saruka atbilstoši noguldījumu iespējas procentu likmei, arvien vairāk tai tuvojoties.

GC Pooling tirgū⁴ *repo* darījumu uz nakti vidējās procentu likmes standarta un paplašinātajā nodrošinājuma grozā saruka attiecīgi līdz –0.246% un –0.238% (attiecīgi par 0.059 procentu punktiem un 0.055 procentu punktiem salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu).

⁴ *GC Pooling* tirgus sniedz iespēju *Eurex* platformā tirgot vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu līgumus pret standartizētiem nodrošinājuma groziem.

4. ielikums

Faktori, kas nosaka samērā spēcīgo aktivitāti euro zonas pakalpojumu sektorā

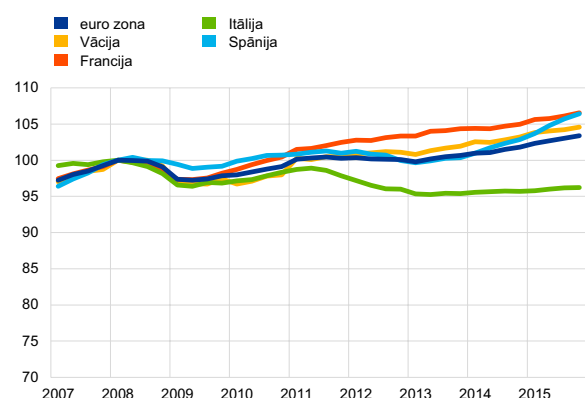
Pakalpojumu sektors bijis viens no kopš 2013. gada 1. ceturkšņa euro zonā vērotās atvēršanās dzinējspēkiem, izraisot jautājumu par to, kuri konkrētie faktori noteikuši samērā spēcīgo aktivitāti pakalpojumu sektorā.¹ (Tirgojamo un netirgojamo) pakalpojumu sektors kopumā veido aptuveni trīs ceturtdaļas no kopējās pievienotās vērtības euro zonā. Kopējā pakalpojumu pievienotā vērtība apjoma ziņā kopš 2013. gada 1. ceturksnī sasniegtā zemākā līmeņa strauji pieaugusi un sasniegusi rekordvērtības (sk. A att.). Tirgojamie pakalpojumi kopš 2013. gada 1. ceturkšņa veidojuši gandrīz 90% no euro zonas pakalpojumu pievienotās vērtības kopējā kāpuma. Turpretī euro zonas pievienotā vērtība rūpniecībā (t.sk. būvniecībā) 2015. gadā joprojām bija gandrīz par 10% zemāka par 2008. gada sākumā sasniegto augstāko punktu (sk. B att.). Aplūkojot lielākās euro zonas valstis, redzama līdzīga aina. Galvenie izņēmumi ir samērā zemā kopējā pakalpojumu pievienotā vērtība Itālijā un pēdējos ceturkšņos vērotie rekordaugstie rūpniecības pievienotās vērtības rādītāji Vācijā.

Eiropas Komisijas veiktais euro zonas pakalpojumu sektora uzņēmumu ceturkšņa apsekojums sniedz ieskatu tajos faktoros, kas stimulē vai kavē aktivitāti tirgojamo pakalpojumu jomā. Apsekojumā iekļauts jautājums "Kādi

A attēls

Kopējā pakalpojumu pievienotā vērtība euro zonā un četrās lielākajās euro zonas valstīs

(2008. g. 1. cet. = 100; ar kalendāro ietekmi un sezonāli izlīdzināti ķēdes indeksu veidā agregēti apjomi)

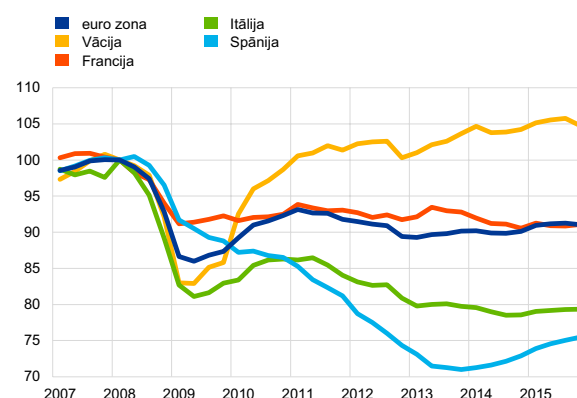

Avots: Eurostat.

B attēls

Rūpniecības pievienotā vērtība euro zonā un četrās lielākajās euro zonas valstīs

(2008. g. 1. cet. = 100; ar kalendāro ietekmi un sezonāli izlīdzināti ķēdes indeksu veidā agregēti apjomi)

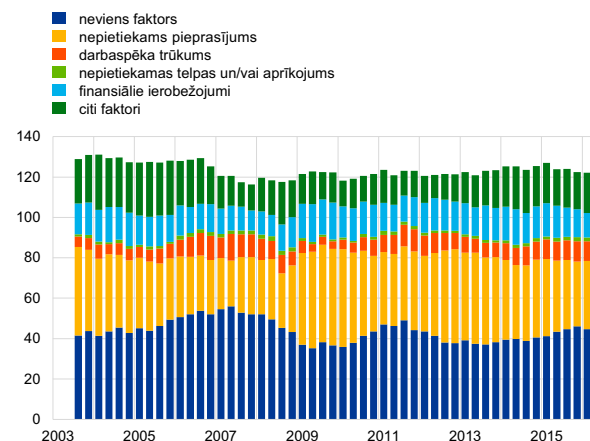
Avots: Eurostat.

¹ Stikāku aprakstu par euro zonas norisēm sektoru dalījumā sk. ECB 2014. gada maija "Mēneša Biļetena" rakstā *Euro area sectoral activity since 2008* ("Euro zonas nozaru aktivitāte kopš 2008. gada").

C attēls

Pakalpojumu uzņēmumu darbību ierobežojošie faktori euro zonā

(% no respondentu kopskaita)

Avots: Eiropas Komisija.

Piezīme. Saskaitot atbildes, iegūst vairāk par 100%, jo uzņēmumi var norādīt vairāk nekā vienu darbību ierobežojošu faktoru.

galvenie faktori pašlaik ierobežo Jūsu uzņēmuma darbību?", un respondenti var izvēlēties norādīt šādas atbildes – "neviens faktors", "nepietiekams pieprasījums", "darbaspēka trūkums", "nepietiekamas telpas un/vai aprīkojums", "finansiālie ierobežojumi" un "citi faktori". Respondenti aicināti izvēlēties tik daudz atbilžu, cik tiem nepieciešams. Faktori norādīti procentos no respondentu kopskaita.

Lai gan pieprasījums palielinājies, tas joprojām ir galvenais euro zonas tirgojamo pakalpojumu sektora uzņēmumu norādītais darbību kavējošais faktors. Vienlaikus salīdzinājumā ar to pašu iepriekšējā gada periodu redzams arī, ka finansiālie ierobežojumi mazinājušies. Pašreizējās atveseļošanās apstākļos gandrīz puse no visiem pakalpojumu uzņēmumiem norāda, ka uzņēmējdarbību ierobežojoši faktori nepastāv, kā par to liecina rādītājs attiecībā uz darbību ierobežojošu faktoru neesamību, kurš 2016. gada janvārī bija 45% (sk. C att.). Turklāt kopš 2012. gada 4. ceturkšņa tas stabili palielinājies.

Šāds secinājums atspoguļo jaudu izmantošanas līmeņa attīstību pakalpojumu sektorā, kas kopš 2012. gada 4. ceturkšņa arī stabili palielinājies. 2016. gada janvārī atbildi "nepietiekams pieprasījums" atzīmējusi trešdaļa respondentu uzņēmumu. Tādējādi pieprasījuma trūkums joprojām ir vienīgais vissvarīgākais uzņēmējdarbības šķērslis tirgojamo pakalpojumu sektorā, lai gan pēdējā gada laikā šā faktora nozīme mazinājusies. Atbildes "neviens faktors" un "nepietiekams pieprasījums" nepārprotami bija divas pakalpojumu uzņēmumu visbiežāk norādītās kategorijas (tā tas ir parasti, un to var teikt arī par apstrādes rūpniecības un būvniecības uzņēmumiem). Trešā populārākā atbilde šā gada janvārī (20%) bija "citi faktori", kas tika norādīta biežāk nekā 2011.–2013. gada recesijas laikā. Pakalpojumu uzņēmumu

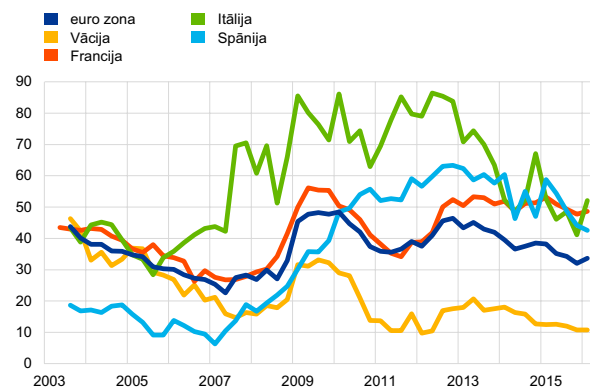
finansiālie apstākļi uzlabojušies, jo janvārī "finansiālos ierobežojumus" kā to darbību ierobežojošu faktoru norādīja 12% uzņēmumu (pirms gada – 16%). Šāds 4 procentu punktu uzlabojums bija līdzīgs pieprasījuma rādītāja uzlabojumam šajā pašā periodā. Visbeidzot, "darbaspēka trūkumu" minēja 10% pakalpojumu uzņēmumu, bet "nepietiekamu telpu un/vai aprīkojuma" faktoru – tikai aptuveni 2% uzņēmumu.

Ierobežojumi, ko bija norādījuši pakalpojumu uzņēmumi euro zonā kopumā, slēpa būtiskas atšķirības valstu līmenī. No četrām lielākajām euro zonas valstīm "nepietiekamam pieprasījumam" ir ļoti ierobežota loma Vācijā, bet lielāka nozīme pārējās trijās valstīs, kur aptuveni puse pakalpojumu uzņēmumu norādīja uz pieprasījuma trūkumu (sk. D att.). "Finansiālie ierobežojumi" bija vēl viens faktors, kas Vācijā šā gada janvārī pamatā nebija aktuāls, turpretī

D attēls

Pakalpojumu sektora nepietiekama pieprasījuma rādītājs euro zonā un četrās lielākajās euro zonas valstīs

(% no respondentu kopskaita)

Avots: Eiropas Komisija.

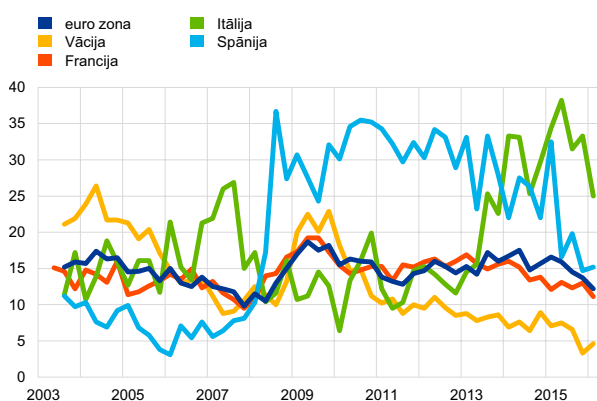
Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada 1. ceturksnī.

ceturtdaļa Itālijas pakalpojumu uzņēmumu norādīja, ka to darbību joprojām kavē finansiālie apstākļi (sk. E att.). Spānijā kopš 2015. gada janvāra, kad šis rādītājs bija līdzīgā līmenī kā Itālijā, "finansiālo ierobežojumu" nozīmīgums samazinājies. Turpretī katrs piektais Vācijas pakalpojumu uzņēmums ziņoja par "darbaspēka trūkumu", bet Itālijā un Spānijā šis rādītājs joprojām ir zems (sk. F att.).

E attēls

Pakalpojumu sektora finansiālo ierobežojumu rādītājs euro zonā un četrās lielākajās euro zonas valstīs

(% no respondentu kopskaita)

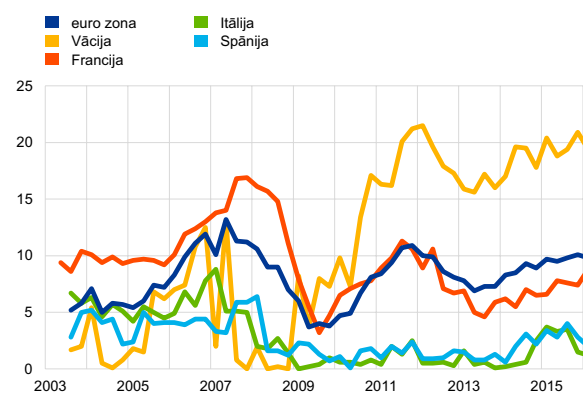

Avots: Eiropas Komisija.

F attēls

Pakalpojumu sektora darbaspēka trūkuma rādītājs euro zonā un četrās lielākajās euro zonas valstīs

(% no respondentu kopskaita)

Avots: Eiropas Komisija.

Pakalpojumu sektorā pastāv arī būtiskas atšķirības sīkāka dalījuma līmenī.

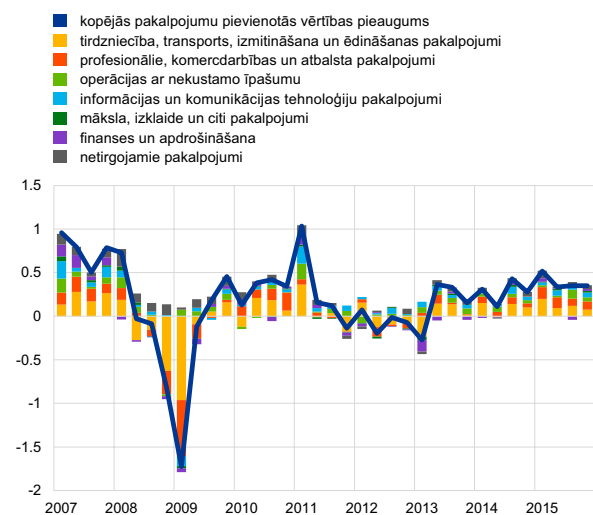
Pēdējos ceturkšņos aptuveni puse no uzņēmumiem, kas aktīvi darbojas noliktavu un transporta atbalsta pakalpojumu, nekustamā īpašuma operāciju, datorprogrammēšanas, konsultāciju un citās saistītās jomās, norādījuši uz pakalpojumu uzņēmumu darbību ierobežojošu faktoru neesamību. Tas liecina, ka notiekošās atveseļošanās virzītājspēks ir īpaši šīs tirgojamo pakalpojumu

nozares. Tirdzniecība, transports, izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi kopš 2013. gada 1. ceturkšņa tiešām noteikuši trešdaļu no kopējā pievienotās vērtības pieauguma euro zonā, bet profesionālie, komercdarbības un atbalsta pakalpojumi – gandrīz ceturtdaļu (sk. G att.). Gan operāciju ar nekustamo īpašumu, gan informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pakalpojumu devums euro zonas kopējās pakalpojumu pievienotās vērtības kāpumā kopš 2013. gada 1. ceturkšņa rakstāms divciparu skaitļiem. Janvārī finansiālos ierobežojumus kā īpašu kavēkli minēja telekomunikāciju uzņēmumi (katrs piektais uzņēmums), bet darbaspēka trūkumu – nodarbinātības pakalpojumu uzņēmumi (40% – augstākais līmenis kopš rekordrādītāju parādīšanās 2003. gada 3. ceturksnī; nodarbinātības pakalpojumi ietver darbā iekārtošanas uzņēmumus un pagaidu nodarbinātības aģentūras, kā arī cita veida cilvēkresursu nodrošināšanas pakalpojumus).

G attēls

Devums kopējās pakalpojumu pievienotās vērtības pieaugumā euro zonā

(pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; %; devums; procentu punktos)

Avots: Eurostat.

Kopumā nepietiekams pieprasījums joprojām ir vienīgais vissvarīgākais faktors, kas kavē pakalpojumu uzņēmumu darbību euro zonas līmenī, bet valstu un apakšnozaru līmenī nozīme ir citiem faktoriem. Piemēram, pakalpojumu uzņēmumu darbību ierobežojošie faktori, ko samērā bieži norāda tirgojamo pakalpojumu uzņēmumi, ir finansiālie ierobežojumi Itālijā un darbaspēka trūkums Vācijā.

5. ielikums

Naftas cenu krituma ietekme uz euro zonas tekošā konta pārpalikumu

Šajā ielikumā aprakstīta nesenā naftas cenu krituma ietekme uz euro zonas un atsevišķu euro zonas valstu tekošā konta bilanci.¹ Naftas cenas 2012. gadā sāka pakāpeniski samazināties, bet 2014. gada 2. pusgadā saruka ar strauju paātrinājumu. No 2014. gada vidus līdz 2015. gada beigām naftas cenas samazinājās aptuveni par 55% ASV dolāru izteiksmē un par 45% euro izteiksmē. Tā kā euro zona ir naftas neto importētāja, naftas cenu sarukums veicinājis tirdzniecības nosacījumu uzlabošanu. Turklāt naftas pieprasījuma relatīvās neelastības dēļ naftas cenu kritums parasti saistīts ar euro zonas naftas tirdzniecības bilances un tekošā konta bilances uzlabošanu. Tas pats attiecas uz atsevišķām euro zonas valstīm, kuras pašlaik ir naftas neto importētājvalstis.² Naftas cenu krituma tiešo ietekmi uz tekošo kontu parasti tikai daļēji kompensē netiešā ietekme, piemēram, spēcīgāks nenaftas importa pieprasījums, kas veidojas saistībā ar lielāku iekšzemes ekonomisko aktivitāti un mazāka apjoma euro zonas preču un pakalpojumu eksportu uz naftas eksportētājvalstīm.

Euro zonas naftas tirdzniecības bilance kopš 2014. gada vidus uzlabojusies gandrīz par 1% no IKP. Tas izskaidro tekošā konta pozitīvā saldo pieaugumu

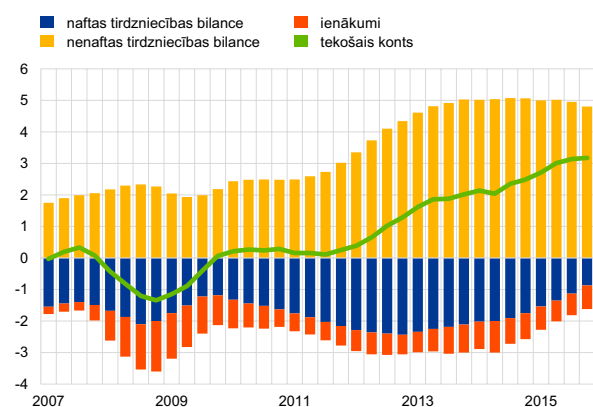
no aptuveni 2% no IKP līdz nedaudz vairāk par 3%

no IKP (sk. A att.). Kopējo no naftas cenām atkarīgo izdevumu samazināšanās pamatā atbilst novērotā būtiskā naftas cenu sarukuma radītajai mehāniskajai ietekmei nemainīga apjoma neto importa apstākļos. Izvērtējot citus tekošā konta komponentus, apvienotā ienākumu bilance attiecīgajā periodā uzlabojās tikai nedaudz, bet tirdzniecības bilance (neietverot naftu) bija samērā stabila.³ Turpretī iepriekšējos gados vērotā tekošā konta uzlabošanās galvenokārt atspoguļoja nenaftas tirdzniecības bilances uzlabojumus, kas saistīti ar euro zonas ārējo tirgu struktūras maiņu. Ilgāka termiņa perspektīvā lielākā daļa kopš 2008. gada veikto tekošā konta korekciju (aptuveni 4.5% no IKP) tiešām skaidrojama ar euro zonas eksporta kāpumu, ko noteica spēcīgāks globālais pieprasījums un lielāka konkurētspēja, kā arī sākumposmos vērotais importa sarukums.

A attēls

Euro zonas tekošā konta bilances dalījums

(% no IKP; četru ceturkšņu vidējais rādītājs, sezonāli neizlīdzināti dati)

Avoti: Eurostat un ECB.

Piezīmes. Eksporta un importa dalījums naftas un nenaftas komponentos balstīts uz Eurostat ārējās tirdzniecības statistiku. Nenaftas tirdzniecība ietver pakalpojumus. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2015. gada 4. ceturksnī.

¹ Par to, kā naftas cenu sarukums ietekmē inflāciju un ekonomisko aktivitāti, sk. ECB 2015. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 1 ielikumu *The recent oil price decline and the euro area economic outlook* ("Nesenais naftas cenu kritums un euro zonas tautsaimniecības perspektīva").

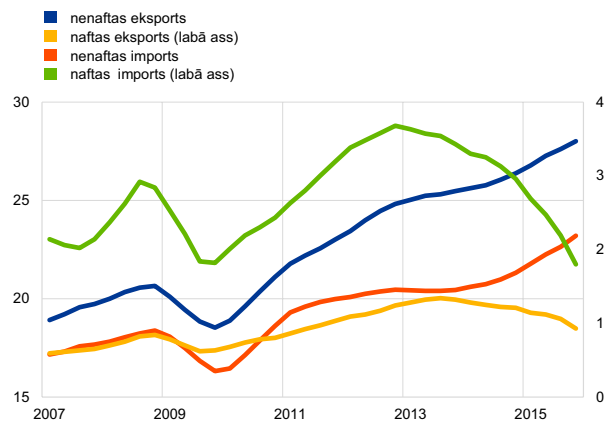
² Šajā ielikumā naftas tirdzniecības bilance atbilst neto tirdzniecībai saskaņā ar Starptautiskās Standartizētās tirdzniecības klasifikācijas (SITC) 33. kategoriju (t.i., "nafta, naftas produkti un saistītie materiāli"). Dažās valstīs, kurās darbojas naftas pārstrādes rūpniecības uzņēmumi (piemēram, Grieķijā un Nīderlandē), šajā kategorijā vienlaikus vērojams liela apjoma bruto imports un eksports.

³ Apvienotā ienākumu bilance ietver sākotnējos ienākumus (galvenokārt neto ieguldījumu ienākumus) un otrreizējos ienākumus (neto pārvedumu maksājumus).

B attēls

Euro zonas importa un eksporta dalījums

(% no IKP; četrus ceturkšņu vidējais rādītājs, sezonāli neizlīdzināti dati)

Avoti: Eurostat un ECB.

Piezīmes. Eksporta un importa dalījums naftas un nenaftas komponentos balstīts uz Eurostat ārējās tirdzniecības statistiku. Nenaftas tirdzniecība ietver pakalpojumus. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2015. gada 4. ceturksnī.

Pēdējā gada laikā euro zonas nenaftas imports uzlabojās un pieauga nedaudz straujāk nekā nenaftas eksports (sk. B att.).

Euro zonas preču un pakalpojumu importa (neietverot naftu) vērtības pieaugumu veicināja notiekošā euro zonas iekšzemes pieprasījuma atveseļošanās.

Nesenā naftas cenu krituma rezultātā ievērojami uzlabojās arī vairāku atsevišķu euro zonas valstu tekošais konts (sk. C att.).

Naftas tirdzniecības negatīvais saldo no 2014. gada līdz 2015. gadam samazinājās visās euro zonas valstīs diapazonā no 1.4% no IKP (Kiprā) līdz 0.1% no IKP (Lietuvā). Neto naftas tirdzniecības bilances uzlabošanās bija svarīgākais faktors, kas 2015. gadā noteica daudzu euro zonas valstu tekošā konta norises. Jāatzīmē, ka šajā periodā vērotais Vācijas tekošā konta pozitīvā saldo pieaugums arī galvenokārt skaidrojams ar naftas tirdzniecības negatīvā saldo sarukumu.

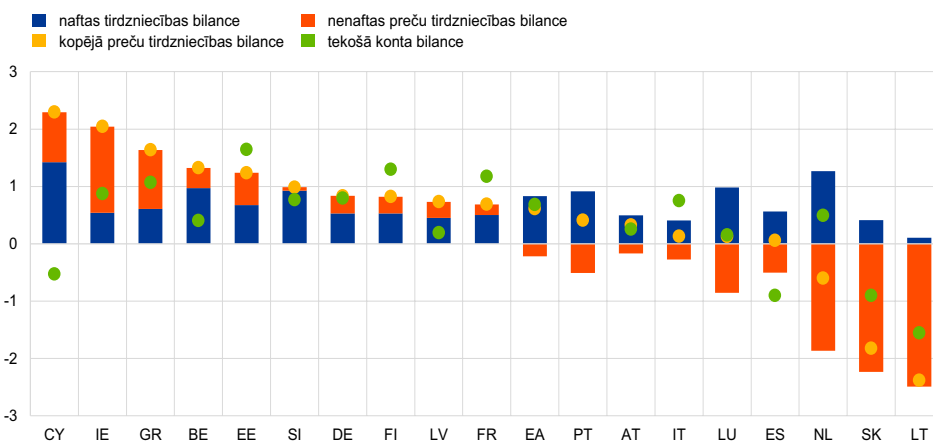
Apkopojot var teikt, ka nesenā naftas cenu sarukuma rezultātā euro zonas tekošā konta pozitīvais saldo pieaudzis gandrīz par 1% no IKP.

Biržā tirgote nākotnes līgumu tirgus tendence pašlaik liecina par pakāpenisku naftas cenu kāpumu nākamajos gados.⁴ Ja tas īstenosies, ar naftas tirdzniecību saistītā tekošā konta uzlabošanās euro zonā vidējā termiņā varētu daļēji apvērsties (sk. 2. ielikumu).

C attēls

Preču tirdzniecības bilances un tekošā konta bilances pārmaiņu dalījums (2014.–2015. gads)

(% no IKP)

Avoti: Eurostat un ECB.

Piezīmes. Preču tirdzniecības bilances rādītāji ir balstīti uz Eurostat ārējās tirdzniecības statistiku. Euro zonas valstīm pārmaiņas noteiktas, salīdzinot četrus ceturkšņu vidējo rādītāju līdz 2015. gada 3. ceturksnim un 2014. gada rādītāju. Jaunākie euro zonas valstu dati atbilst stāvoklim 2015. gada 3. ceturksnī, un jaunākie euro zonas dati atbilst stāvoklim 2015. gada 4. ceturksnī.

⁴ Sk. ECB speciālistu 2016. gada marta makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai (<http://www.ecb.europa.eu/pub/projections/html/index.en.html>).

6. ielikums

Naftas cenas un euro zonas enerģijas patēriņa cenas

Enerģijas cenu lielākā negatīvā ietekme uz kopējo SPCI inflāciju pašlaik galvenokārt atspoguļo naftas cenu euro izteiksmē pārmaiņu ietekmi (sk. A att.).

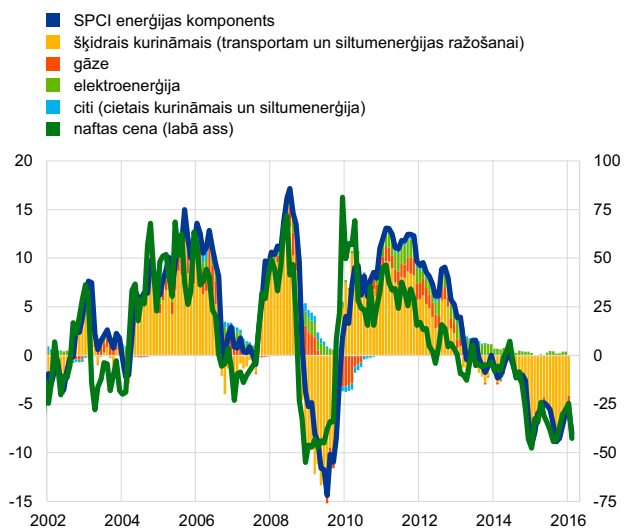
Tomēr nepastāv precīza saistība starp jēlnaftas cenas un kopējo enerģijas patēriņa cenu svārstībām, lai gan tās ir samērā līdzīgas. Galveno enerģijas komponentu līdzīgās svārstības īpaši atšķiras intensitātes un laika ziņā.¹ Šajā ielikumā nesena krasā naftas cenu krituma apstākļos aplūkoti daži atbilstoši faktori, kas var ietekmēt naftas cenu un euro zonas enerģijas patēriņa cenu līdzīgo svārstību automātiskuma

pakāpi, apjomu un laiku. Ņemot vērā to, ka šie faktori var būt atšķirīgi enerģijas cenu apakškomponentiem, tos novērtē atsevišķi šķidrajam kurināmajam, gāzei un elektroenerģijai.

A attēls

Naftas cenas un SPCI enerģijas komponenti

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos)

Avoti: Eurostat, Bloomberg, SNB un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada februārī (SPCI ātrā aplēse, par kuru nav pieejams datījums).

Šķidrā kurināmā patēriņa cenu pārmaiņas atspoguļo jēlnaftas cenu tiešu, pilnīgu un ātru ietekmi. Šī ietekme parasti parādās dažu nedēļu laikā.²

Ļoti īsā termiņā pārstrādes un pārdošanas izmaksas un maržas parasti nedaudz mazina jēlnaftas cenu svārstības, bet ilgākā termiņā tās kļūst stabilākas un neatkarīgākas. Piemēram, benzīna, pārstrādes un pārdošanas izmaksas un maržas kopš 2015. gada 2. pusgada mazliet augušas, bet ļoti krasās jēlnaftas cenu pārmaiņas mazinājušas šīs svārstības (sk. B att.). Netiešie nodokļi nosaka nozīmīgu šķidrā kurināmā galapatēriņa cenas daļu. Akcīzes nodokļi ir fiksēti euro centos par litru, un to svārstības nav līdzīgas naftas cenu svārstībām. Pievienotās vērtības nodokļus, t.sk. akcīzes nodokļus, iekasē kā procentus no cenas, un tādējādi to svārstības ir līdzīgas jēlnaftas cenu

svārstībām. Kopumā šķidrā kurināmā patēriņa cenu kritums euro zonas valstīs kopš 2014. gada jūlija (aptuveni par 25%) atspoguļo lielā (vairāk nekā 60%) jēlnaftas cenu euro izteiksmē sarūkuma vairāk vai mazāk pilnīgu ietekmi.³

¹ Sk. 2010. gada ziņojumu par strukturālajiem jautājumiem *Energy markets and the euro area macroeconomy* ("Enerģijas tirgi un euro zonas makroekonomika"); publicēts arī ECB *Occasional Paper Series*, Nr. 113). Sk. īpaši 3.2. sadaļu *Direct first-round effects* ("Tiešā sākotnējā ietekme").

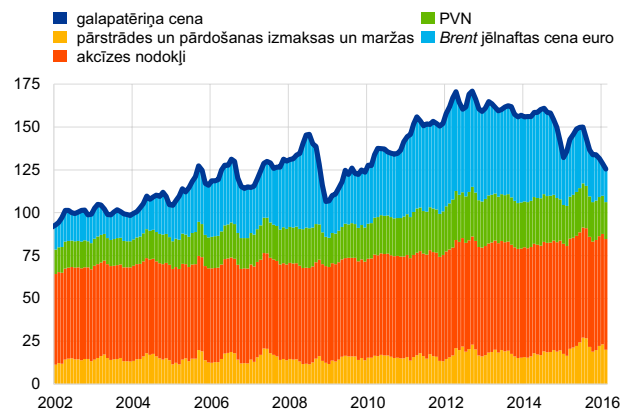
² Euro zonas valstīs vidēji trijās nedēļās vērojami aptuveni 75% ietekmes un piecās nedēļās – vairāk nekā 90% ietekmes. Sk. *Meyler, A., The pass through of oil prices into euro area consumer liquid fuel prices in an environment of high and volatile oil prices, Energy Economics*, 31. sēj., Nr. 6, 2009. gada novembris, 867.–881. lpp.

³ Lielais akcīzes nodokļa īpatsvars nozīmē, ka saistībā ar naftas cenām patēriņa cenu elastība (t.i., patēriņa cenu pārmaiņas procentos, reaģējot uz konkrētām naftas cenu pārmaiņām procentos) ir samērā maza/liela, ja naftas cenas ir zemas/augstas.

B attēls

Benzīna patēriņa cenu dalījums komponentos

(euro centos par litru)

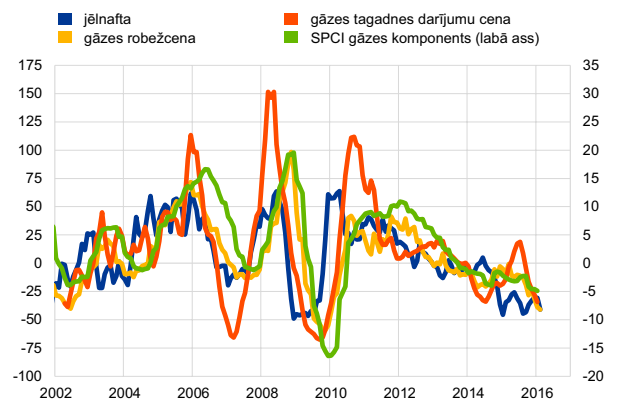

Avoti: SNB, Bloomberg, Eiropas Komisijas Oil Bulletin un ECB aprēķini.

C attēls

Jēlnaftas, gāzes vairumtirdzniecības un gāzes patēriņa cenas

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošu periodu, %)

Avoti: Eurostat, Bloomberg, SNB, Haver Analytics un ECB aprēķini.

Gāzes patēriņa cenas galvenokārt nosaka gāzes vairumtirdzniecības cenas, kuru svārstības nebūt nav līdzīgas naftas cenu svārstībām.

Eiropā gāzes vairumtirdzniecības cenas, īpaši līgumos ietvertās gāzes robežcenas, tradicionāli bija saistītas ar ilgtermiņa līgumos ietvertām naftas cenām (aptuveni ar 3–6 mēnešu nobīdi). Tā kā Eiropā attīstījies tagadnes darījumu tirgus, šāda saikne dominē mazāk, liecinot, ka saikne starp gāzes patēriņa cenu un jēlnaftas cenu norisēm, iespējams, vājinās. Naftai piesaistīto gāzes vairumtirdzniecības cenu īpatsvars 2005.–2014. gadā saruka no 80% līdz 30%.⁴ Neraugoties uz šīs saiknes vājināšanos, gāzes vairumtirdzniecības cenas pēdējos gados pazeminājušās līdzīgi jēlnaftas cenām (sk. C att.). Tomēr šī norise Eiropā vairāk atspoguļo gāzes piedāvājuma un pieprasījuma līdzsvaru, nevis automātisku saikni ar naftas cenu novirzēm.⁵ Gāzes tīkls un pārdošanas izmaksas un maržas, kā arī nodokļi

rada gāzes vairumtirdzniecības cenu un patēriņa cenu atšķirības, tāpat kā tas ir ar šķidrā kurināmā cenām.⁶ Gāzes vairumtirdzniecības cenu svārstību ietekme parasti vērojama ar īsu (3–6 mēnešu) nobīdi. Ietekmes nobīde arī nozīmē, ka sākotnēji pārdošanas izmaksām un maržām ir raksturīga samazināšanās tendence, vairumtirdzniecības cenām augot, un otrādi, bet pēc tam atsākas to kāpums. Euro zonas gāzes vairumtirdzniecības cenas kopš 2014. gada jūlija sarukušas par 33% un gāzes patēriņa cenas – aptuveni par 5%.⁷

Elektroenerģijas patēriņa cenām ir neliela tieša saistība ar naftas cenu norisēm, atspoguļojot daudzus dažādos elektroenerģijas ražošanas veidus. Euro zonā elektroenerģijas ražošanas galvenās metodes ietver degizraktenū (piemēram, gāzes vai ogļu/brūnoglū), atjaunojamo enerģijas avotu (piemēram, ūdens, saules vai vēja) un kodoldeģenerācijas procesu izmantošanu. Naftu reti izmanto elektroenerģijas ražošanai, tomēr līdzīgo gāzes un naftas cenu svārstību dēļ pastāv zināma korelācija ar elektroenerģijas cenām, bet tā ir daudz vājāka un ar lielāku nobīdi nekā šķidrā

⁴ Sk. Starptautiskās Gāzes savienības 2015. gada izdevumu *Wholesale Gas Price Survey* ("Gāzes vairumtirdzniecības cenu apsekojums"). Sk. arī Eiropas Komisijas 2015. gada 3. ceturkšņa *Quarterly Report on European Gas Markets* ("Ceturkšņa ziņojums par Eiropas gāzes tirgiem"), 8. sēj., Nr. 3.

⁵ Gāzes pārvadājumu izmaksu dēļ (nepieciešams aprīkojums gāzes sašķidrināšanai un pārvēršanai gāzveida stāvoklī) starptautiskās arbitražas iespējas (piemēram, ar ASV gāzi) ir samērā ierobežotas un ienesīgas tikai tad, ja cenu starpība ir diezgan liela.

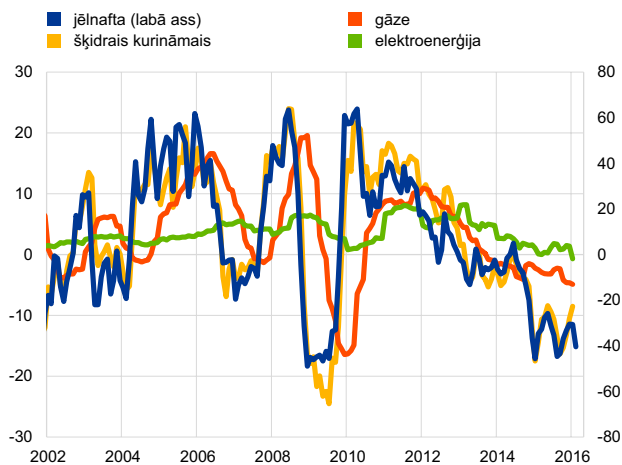
⁶ Saskaņā ar ECB speciālistu aprēķiniem, kas veikti, izmantojot *Eurostat* un *Haver Analytics* datus, vidēji 2014. un 2015. gadā aptuveni 40% no gāzes vairumtirdzniecības cenām veidoja gāzes patēriņa cenas, 33% – pārdošanas izmaksas un maržas un neliels daļiņš – nodokļi un nodevas.

⁷ Gāzes patēriņa cenas samazinājušās visās euro zonas valstīs, lai gan atšķirīgā apmērā, daļēji atspoguļojot konkrētās valsts regulējuma pārmaiņas.

D attēls

Jēlnaftas cenas un enerģijas patēriņa cenu komponenti

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Eurostat, Bloomberg, SNB un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada februārī (jēlnafta) un janvārī (SPCI enerģijas komponenti).

kurināmā vai gāzes cenu korelācija (sk. D att.). Turklāt tā galvenokārt vērojama valstīs, kur gāzi izmanto, lai saražotu samērā lielu daļu elektroenerģijas. Euro zonā 2014. gadā (pēdējais gads, par kuru pieejami Eurostat dati) vidēji gandrīz 40% no elektroenerģijas patēriņa cenas noteica enerģijas un piegādes izmaksas, aptuveni 25% – tīkla izmaksas un pārējos aptuveni 33% – nodokļi un nodevas. Euro zonā elektroenerģijas patēriņa cenas kopš 2014. gada jūlija palielinājušās aptuveni par 1%, bet gada izteiksmē 2016. gada sākumā nedaudz samazinājušās.

Kopumā pašreizējā negatīvā enerģijas patēriņa cenu inflācija atspoguļo naftas cenu krituma ietekmi galvenokārt saistībā ar šķidrā kurināmā cenām. Šķidrā kurināmā (transportam un

siltumenerģijas ražošanai izmantotā) patēriņa cenām, kas veido aptuveni pusi no enerģijas komponenta, ir vistiešākā, visspēcīgākā un visātrākā saikne ar naftas cenām. Gāzes patēriņa cenām un īpaši elektroenerģijas

cenām ir netiešāka un vājāka saikne, un tās reaģē ar lielāku nobīdi. Balstoties uz naftas, gāzes un elektroenerģijas cenām, kā arī biržā tirgotos nākotnes līgumu tirgus pieņēmumiem, enerģijas (ne tikai šķidrā kurināmā, bet arī gāzes) patēriņa cenas 2016. gadā, iespējams, turpinās negatīvi ietekmēt inflāciju, bet elektroenerģijas patēriņa cenas, šķiet, joprojām būs nelielas.

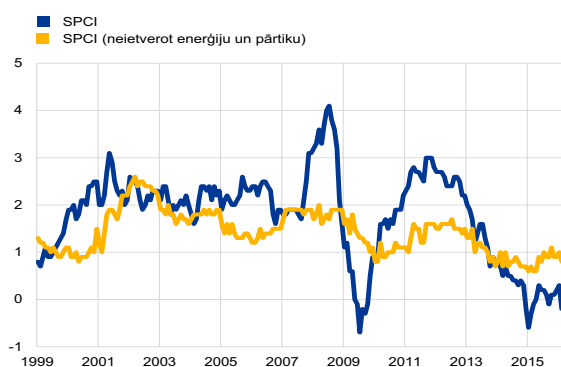
7. ielikums

SPCI inflācija un SPCI inflācija (neietverot enerģiju un pārtiku)

A attēls

Euro zonas SPCI inflācija un SPCI inflācija (neietverot enerģiju un pārtiku)

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošu periodu; %)

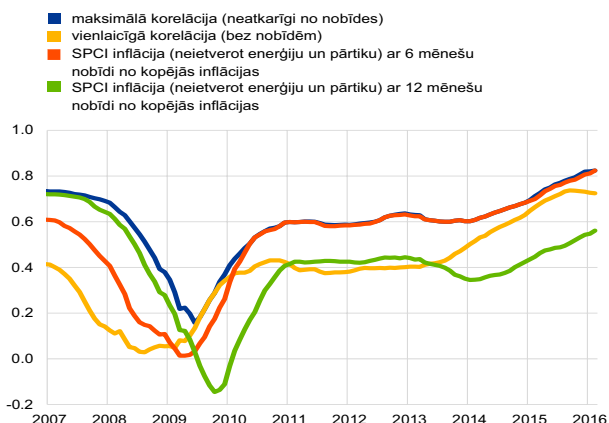
Avots: Eurostat.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada februārī.

B attēls

Kopējās inflācijas un SPCI inflācijas (neietverot enerģiju un pārtiku) korelācijas un nobīžu struktūra

(korelācijas koeficients)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīme. Korelācijas tiek aprēķinātas, izmantojot astoņu gadu slidošo laikrindus; rezultāti ir kvalitatīvi līdzīgi, ja izmanto citus laikrindus garumus, piemēram, piecu gadu slidošo laikrindus.

Lai gan euro zonas SPCI inflācija kopš 2014. gada beigām bijusi ļoti zema vai pat negatīva, SPCI inflācija (neietverot enerģiju un pārtiku) minētajā periodā svārstījies tuvu 1% (sk. A att.).

Liela atšķirība starp kopējo inflāciju un SPCI inflāciju (neietverot enerģiju un pārtiku) pieredzēta jau iepriekš, taču līdz šim biežāk bija vērojama pretēja tendence (ar augstāku kopējo inflāciju). Kopš 2014. gada, kad kopējā inflācija noslīdēja zemāk par SPCI inflāciju (neietverot enerģiju un pārtiku), atkal pastiprinājusies interese par šo abu inflācijas rādītāju saistību un pēdējā rādītāja lomu ECB monetārās politikas stratēģijas ekonomiskajā analizē.

SPCI inflācijas (neietverot enerģiju un pārtiku) un kopējās inflācijas svārstības parasti ir diezgan līdzīgas, un ir vērojama SPCI inflācijas svārstību nobīde laikā no kopējās inflācijas svārstībām.

SPCI inflācijas (neietverot enerģiju un pārtiku) nobīde laikā, kas visciešāk korelē ar kopējo inflāciju, kopš finanšu krīzes samazinājusies. Lai to ilustrētu, B attēlā parādīts, ka pēc krīzes līdzīgās svārstības ar sešu mēnešu nobīdi (sarkanā līnija) kļuva spēcīgākas nekā līdzīgās svārstības ar 12 mēnešu nobīdi (zaļā līnija). Fakts, ka īstermiņā vērojama SPCI inflācijas (neietverot enerģiju un pārtiku) nobīde no kopējās inflācijas, galvenokārt saistīts ar preču cenu šoku transmisijas uz dažādiem SPCI komponentiem ātruma atšķirībām. Piemēram, naftas cenu šoks gandrīz uzreiz tiek pārnests uz SPCI enerģijas komponentu un tādējādi arī uz kopējo SPCI inflāciju, taču pastāv nobīde tā transmisijā uz citiem SPCI komponentiem caur netiešo un, iespējams, otrreizējo ietekmi. Īslaicīgāka nobīde, ar kādu maksimālā korelācija bijusi vērojama pēdējos gados, varētu liecināt par nedaudz ātrāku transmisiju, bet varētu arī vienkārši ietvert naftas cenu šoku un citu šoku, kas ietekmē SPCI neenerģijas komponentus, saskaņotību laikā un virzienā.

Īstermiņa kopējās inflācijas norišu prognozēšanai SPCI inflācija (neietverot enerģiju un pārtiku) ir vājš indikators, taču, vērtējot inflācijas tendences vidējā termiņā, tā var sniegt vairāk informācijas nekā pati kopējā inflācija.

SPCI inflācijas (neietverot enerģiju un pārtiku) vājāka prognozētspēja īstermiņā skaidrojama ar tās nobīdi laikā no kopējās inflācijas. Tabulā sniegta kvadrātsakne no vidējās kvadrātiskās kļūdas (*root mean squared error*, RMSE) kopējās inflācijas prognozēšanai pēc 3, 6, 12 un 24 mēnešiem gan kopējai inflācijai, gan SPCI inflācijai (neietverot enerģiju un pārtiku). Īsākā termiņā, piemēram, pēc 3 un 6 mēnešiem, pašreizējā kopējā inflācija sniedz precīzākas prognozes nekā pašreizējā SPCI inflācija (neietverot enerģiju un pārtiku), taču SPCI inflācija (neietverot enerģiju un pārtiku) sniedz labākas kopējās inflācijas prognozes pēc 12 un 24 mēnešiem. Tas atbilst situācijai, kurā vienreizēji cenu līmeņa šoki, kurus izraisa preču cenu pārmaiņas, ietekmē kopējās inflācijas līmeni tikai nākamo 12 mēnešu laikā, bet ne ilgāk. Statistiskais secinājums, ka SPCI inflācijai (neietverot enerģiju un pārtiku) ir labāka vidējā termiņa inflācijas spiedienu prognozētspēja, rodas tāpēc, ka tai ir mazāks "trokšņu" līmenis (nenozīmīgi dati) nekā kopējai inflācijai, kā to apstiprina visi tabulā sniegtie svārstību rādītāji. Tādējādi SPCI inflācija (neietverot enerģiju un pārtiku) ir piemērota, lai aplūkotu nevis īstermiņa, bet ilgāka termiņa šokus.

Tabula

Kopējās inflācijas vidējais rādītājs, svārstīgums un prognozētspēja (1999. gada janvāris–2016. gada februāris)

	Vidējais rādītājs	Svārstīgums			Kopējās inflācijas prognozēšanas spēja dažādos periodos			
		Standartnovirze	Variācijas koeficients	Absolūto pārmaiņu vidējais rādītājs	RMSE pēc 3 mēnešiem	RMSE pēc 6 mēnešiem	RMSE pēc 12 mēnešiem	RMSE pēc 24 mēnešiem
Kopējā inflācija	1.79	0.95	0.53	0.18	0.50	0.75	1.18	1.36
SPCI inflācija (neietverot enerģiju un pārtiku)	1.43	0.46	0.32	0.11	0.91	0.95	1.02	1.14

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīmes. Variācijas koeficients ir standartnovirze, dalīta ar vidējo rādītāju. Absolūto pārmaiņu vidējais rādītājs ir katra inflācijas rādītāja pirmo mēneša svārstību absolūtās vērtības vidējais. RMSE ir kvadrātsakne no vidējās kvadrātiskās starpības ar nākotnes kopējās inflācijas līmeni pēc 3, 6, 12 un 24 mēnešiem. Statistiskie dati aprēķināti, balstoties uz gada pieauguma tempu.

SPCI inflācija (neietverot enerģiju un pārtiku) nav "ideāls" pamatinflācijas rādītājs.¹

Nepastāv vispārpieņemta pamatinflācijas definīcija, taču praksē jebkuram šādam rādītājam vajadzētu aptvert noturīgākus inflācijas komponentus, tādējādi izsekojot inflācijas tendencēm. Taču jebkurā brīdī SPCI inflāciju (neietverot enerģiju un pārtiku) var ietekmēt īslaicīgi faktori, kam nav ietekmes vidējā termiņā (piemēram, preču cenu pārmaiņu netiešā ietekme, administratīvi regulējamo cenu pārmaiņu, netiešo nodokļu vai kalendāro efektu ietekme). Turklāt neietvertajiem enerģijas un pārtikas komponentiem pašiem var būt daudz noturīgāka dinamika, piemēram, saistībā ar preču cenu tendencēm, kā bija vērojams 21. gs. sākumā. Šī dinamika varētu ietekmēt inflāciju vidējā termiņā, tāpēc tai būtu jāatspoguļojas pamatinflācijas rādītājā. Tas, ka enerģijas un pārtikas cenām var būt noturīgs komponents, atspoguļojas faktā, ka SPCI inflācija (neietverot enerģiju un pārtiku) ir neobjektīvs vidējā termiņa kopējās inflācijas rādītājs, jo SPCI inflācijas ilgtermiņa vidējais rādītājs ir bijis zemāks par kopējās inflācijas vidējo rādītāju. Enerģijas cenu gada vidējais kāpuma temps kopš 1999. gada bijis nedaudz mazāks par 4%, radot atšķirību

¹ Padziņinātu diskusiju par šo tēmu sk. ECB 2013. gada decembra "Mēneša Biļetena" ielikumā *Are subindices of the HICP measures of underlying inflation?* ("Vai pamatinflācijas SPCI rādītājiem ir apakšindeksi?").

starp kopējās inflācijas un SPCI inflācijas (neietverot enerģiju un pārtiku) vidējiem rādītājiem.

ECB ir formulējusi savu cenu stabilitātes mērķi kopējās inflācijas izteiksmē galvenokārt tāpēc, ka tā ir svarīga, nosakot iedzīvotāju pirktspēju. Valūtas pirktspējas saglabāšana, ko nosaka pēc visrepresentatīvāko cenu indeksa, ieskaitot enerģiju un pārtiku (kas veido aptuveni 30% patēriņa groza), ir tas, kas ir svarīgi patērētājiem. Turklāt jebkurš inflācijas rādītājs, kurā nav ietvertas kādas no patēriņa groza precēm, ir zināmā mērā subjektīvs, un tas varētu vājināt politikas mērķa uzticamību.

ECB monetārās politikas orientēšanās uz vidēju termiņu nodrošina to, ka netiek likts nevēlams uzsvars uz īstermiņa inflācijas norisēm. Līmenis, kādā centrālās bankas var ietekmēt jebkādu inflācijas rādītāju īstermiņā, ir ļoti ierobežots, un tas ir galvenais iemesls, kāpēc ECB monetārās politikas stratēģija formulēta kā inflācijas stabilitāte vidējā termiņā. Monetārās politikas orientēšanās uz vidēju termiņu ļauj ņemt vērā pārejošas norises un koncentrēties uz pamatinflācijas tendencēm. Kaut gan zināmos apstākļos centrālā banka var pagarināt vidējā termiņa perioda ilgumu, kādā tā ir apņēmusies nodrošināt inflācijas atgriešanos bankas mērķim atbilstošā līmenī, šo periodu nevar izstiept tik ilgu, ka iedzīvotāji vairs nevar sprotamā veidā pārbaudīt, vai centrālās bankas mērķis ir vai nav sasniegts.

Saskaņā ar šiem apsvērumiem visu lielāko industriāli attīstīto valstu centrālās bankas, formulējot savus cenu stabilitātes mērķus, koncentrējas uz kopējo inflāciju. Tomēr daudz centrālo banku, t.sk. ECB, veic plaša mēroga pamatinflācijas rādītāju (kas abstrahējas no īstermiņa svārstībām) monitoringu, lai noteiktu inflācijas tendences. Papildus SPCI inflācijai (neietverot enerģiju un pārtiku) ECB veic arī dažādu uz izņēmumu balstītu rādītāju un uz modeļiem balstītu inflācijas rādītāju, kā arī ilgtermiņa inflācijas gaidu norišu monitoringu.²

² Sk. ECB 2015. gada jūlija "Tautsaimniecības Bijetena" ielikumu *Has underlying inflation reached a turning point?* ("Vai pamatinflācija sasniegusi pagrieziena punktu?") un ECB 2011. gada februāra "Mēneša Bijetena" rakstu *Inflation expectations in the euro area: a review of recent developments* ("Euro zonas inflācijas gaidas: jaunāko norišu pārskats").

8. ielikums

2016. gada makroekonomiskās nelīdzsvarotības novēršanas procedūra un konkrētai valstij adresētu ieteikumu īstenošana 2015. gadā

Makroekonomiskās nelīdzsvarotības novēršanas procedūra (MNNP) 2016. gadā tika īstenota jau piekto reizi kopš šā makroekonomiskās pārraudzības instrumenta izveides 2011. gada novembrī. Šīs procedūras mērķis ir novērst nelabvēlīgas makroekonomiskās nelīdzsvarotības rašanos ES valstīs un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību, ja tā kļūst pārmērīga. Pēc sākotnējās pārbaudes, kas balstīta uz rudens rādītāju kopumu, Eiropas Komisija veic padziļinātas atsevišķu valstu pārbaudes (gada pārskata par valstīm ietvaros), lai izvērtētu jebkādas nelīdzsvarotības nopietnību. Konstatējot nelīdzsvarotību, Eiropas Savienības Padome procedūras preventīvās daļas ietvaros nosūta attiecīgajai dalībvalstij politikas ieteikumus (kuru pamatā ir Komisijas ieteikumi). Tomēr, ja nelīdzsvarotība atzīta par pārmērīgu, pēc Komisijas ieteikuma tiek uzsākta pārmērīgas nelīdzsvarotības novēršanas procedūra (PNNP).¹ Procedūras korektīvās daļas ietvaros jānodrošina korektīvo pasākumu plāns, kurā skaidrots, kādā veidā tiks novērsta pārmērīgā nelīdzsvarotība. Ja attiecīgā euro zonas valsts atkārtoti nenodrošina atbilstošu plānu vai neizpilda apstiprinātu plānu, Padome tai var piemērot finansiālas sankcijas.

Eiropas Komisijas 2016. gada MNNP izvērtēšanas rezultāti

Eiropas Komisija 8. martā norādīja uz piecām valstīm, kurās pastāv pārmērīga nelīdzsvarotība (Bulgārija, Francija, Horvātija, Itālija un Portugāle; sk. A tabulu). Pārmērīga nelīdzsvarotība visās piecās valstīs tika konstatēta jau pagājušajā gadā. Komisija konstatēja nelīdzsvarotību arī attiecībā uz Vāciju, Īriju, Spāniju, Nīderlandi, Slovēniju, Somiju un Zviedriju. Ņemot vērā, ka šā gada novērtējumā trīs no pagājušajā gadā izmantotajām novērtējuma kategorijām apvienotas vienā, attiecībā uz šīm valstīm tiešs salīdzinājums ar Komisijas 2015. gada novērtējumiem nav iespējams.² Jaunā kategorija ietver visu veidu nelīdzsvarotību, kas nav pietiekami nopietna, lai to apzīmētu kā pārmērīgu. Vēl viena jauna iezīme šajā gadā saistīta ar Komisijas lēmumu veikt visu jaunajā kategorijā ietverto valstu īpašu monitoringu. Tomēr monitoringa process, kas pagājušajā gadā tika piemērots tikai valstīm ar

¹ Sk. Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. novembra Regulas (ES) Nr. 1176/2011 par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību, 22. apsvērumu.

² Trīs agrākās kategorijas ("nelīdzsvarotība, kam nepieciešama politikas rīcība un monitorings", "nelīdzsvarotība, kam nepieciešama izšķiroša politikas rīcība un monitorings" un "nelīdzsvarotība, kam nepieciešama izšķiroša politikas rīcība un īpašs monitorings") tagad ir apvienotas vienā kategorijā "nelīdzsvarotība".

A tabula

Eiropas Komisijas secinājumi par 2016. gada makroekonomiskās nelīdzsvarotības novēršanas procedūru

1) Nelīdzsvarotības nav		2) Nelīdzsvarotība				3) Pārmērīga nelīdzsvarotība		4) Pārmērīga nelīdzsvarotība un korektīvās daļas piemērošana (PNNP)	
2015	2016	2015			2016	2015	2016	2015	2016
		a) politikas rīcība	b) izšķiroša politikas rīcība	c) izšķiroša politikas rīcība un īpašs monitorings	dažādu līmeņu īpašs monitorings	īpašs monitorings			
CZ	BE*	BE	DE	IE	DE	BG	BG		
DK	CZ	NL	HU	ES	IE	FR**	FR		
EE	DK	RO		SI	ES	HR**	HR**		
LV	EE*	FI			NL	IT	IT		
LT	LV	SE			SI	PT	PT**		
LU	LT	UK			FI				
MT	LU				SE				
AT	HU*								
PL	MT								
SK	AT*								
	PL								
	RO*								
	SK								
	UK*								

Avots: Eiropas Komisija.

Piezīmes. 2015. gadā valstīs, kurās pastāv nelīdzsvarotība, tika iedalītas trijās kategorijās: a) nelīdzsvarotība, kam nepieciešama politikas rīcība un monitorings; b) nelīdzsvarotība, kam nepieciešama izšķiroša politikas rīcība un monitorings; un c) nelīdzsvarotība, kam nepieciešama izšķiroša politikas rīcība un īpašs monitorings. 2016. gadā šīs trīs kategorijas tika apvienotas vienā. Eiropas Komisija tagad plāno veikt īpašu monitoringu (atšķirīgā apjomā) visām valstīm, kurās pastāv nelīdzsvarotība vai pārmērīga nelīdzsvarotība. * Valstis, kurām 2016. gadā tika veikta padziļināta pārbaude. Attiecībā uz pārējām šajā ailē norādītajām valstīm jau kopš pirmā MNNP posma brīdināšanas mehānisma ziņojumā netika konstatēta nelīdzsvarotība. ** Attiecībā uz Horvātiju un Portugāli Komisija īpaši pārbaudīs, vai šo valstu nacionālajās reformu programmās būs ietverti pietiekami vērienīgi politikas pasākumi. Tikai tad, ja šis kritērijs būs izpildīts, tā nepiemēros korektīvo daļu. Tas pats attiecas uz Franciju un Horvātiju 2015. gadā.

nopietnāku nelīdzsvarotību, šogad dažādām valstīm atšķirsies atkarībā no katras valsts situācijas nopietnības. Papildus Komisija pārtrauca procedūras, kas bija uzsāktas attiecībā uz Beļģiju, Ungāriju, Rumāniju un Apvienoto Karalisti, jo tā konstatēja, ka šajās valstīs vairs nebija pagājušajā gadā vērotās nelīdzsvarotības. Arī Igaunijā un Austrijā, kas tāpat šajā gadā bija izraudzītas padziļinātai pārbaudei, nelīdzsvarotība netika konstatēta. Tāpēc kopš pagājušā gada kopumā palielinājies to valstu skaits, kurās nav konstatēta nelīdzsvarotība. Tomēr šķiet, ka to noteikusi nevis veiksmīga politikas pasākumu ieviešana (jo reformu īstenošana kopumā bijusi visai ierobežota), bet gan drīzāk tas, ka lielāka uzmanība pievērsta valstīm ar nopietnāku nelīdzsvarotību (sk. B tabulu).

Lai gan Eiropas Komisija konstatējusi pārmērīgu nelīdzsvarotību piecās valstīs, tā neierosina uzsākt pārmērīgas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru (t.i., piemērot procedūras korektīvo daļu).

Tādējādi tā atkal nolēmusi pilnībā nepiemērot visus pieejamos pasākumus. Tomēr valstīm, kurās pastāv pārmērīga nelīdzsvarotība, lūgts iekļaut to nacionālajās reformu programmās vērienīgus politikas pasākumus (programmas jāiesniedz līdz aprīlim). Horvātijas un Portugāles gadījumā Komisija īpaši norādījusi, ka tā rūpīgi izskatīs šo valstu programmas, un, ja tajās nebūs ietverti nepieciešamie politikas pasākumi, Komisija apsvērs iespēju 2016. gada maijā attiecībā uz šīm divām valstīm uzsākt pārmērīgas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru.

Lai nodrošinātu MNNP uzticamību un efektivitāti, svarīgi ex post pārbaudīt, vai valstu iestādes patiesi pildījušas apņemšanos īstenot attiecīgās reformas.

Ņemot to vērā, Komisija katru gadu veic novērtējumu, cik lielā mērā valstis ievēro konkrētām valstīm adresētos ieteikumus (KVAI). 2015. gada KVAI īstenošanas analīze ietverta Komisijas 2016. gada 26. februārī publicētajos pārskatos par valstīm.

Novērtējums par konkrētai valstij adresētu ieteikumu īstenošanu 2015. gadā

Kopumā ES dalībvalstis vēl nav veikušas pietiekamu darbu, lai īstenotu reformas atbilstoši 2015. gada KVAI (sk. B tabulu). Komisija secina, ka lielākās daļas (vairāk nekā 90%) reformu ieteikumu īstenošanā panākts vien neliels vai ierobežots progress un tikai dažu ieteikumu īstenošana bijusi būtiska vai pilnīga. Šis vājais reformu īstenošanas temps ir asā pretstatā pagājušajā gada rezultātiem, kas liecināja par pārmērīgu nelīdzsvarotību arvien lielākā skaitā valstu. Neraugoties uz to, ka piecas valstis, kurās pagājušajā gadā konstatēta pārmērīga nelīdzsvarotība, bija pakļautas lielākai ievainojamībai, vidēji tās nesasniedza būtiski augstākus īstenošanas rādītājus salīdzinājumā ar ES dalībvalstu vidējo rādītāju. Kā minēts iepriekš, tas rada bažas, jo šīs valstis 2015. gadā apņēmas īstenot vērīgu reformu programmu, tādējādi pārliecinot Komisiju nepiemērot PNNP. Tas rada šaubas par to reformu uzticamību, kuras *ex ante* tika paziņotas, kad tika lemts, vai nepieciešams piemērot pārmērīgas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru.

B tabula

Eiropas Komisijas novērtējums par konkrētai valstij adresētu ieteikumu īstenošanu 2015. gadā

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	ES	FR	HR	IT	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK		
KVAI 1	Orange	Orange	Orange	Grey	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Novērtējums nav veikts
KVAI 2	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Green	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Pilnīga īstenošana
KVAI 3	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Ievērojams progress
KVAI 4	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Neliels progress
KVAI 5	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Ierobežots progress
KVAI 6	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Nav panākts progress

2016. gada MNNP

kategorijas (1) (3) (1) (1) (2) (1) (2) (2) (3) (3) (3) (1) (1) (1) (1) (1) (2) (1) (1) (3) (1) (2) (1) (2) (2) (1)

Avots: Eiropas Komisija.

Piezīmes. "Nav panākts progress" nozīmē, ka dalībvalsts nav ne paziņojusi par kādiem pasākumiem KVAI īstenošanai, ne tos apstiprinājusi. Šī kategorija tiek piemērota arī tad, ja pēc dalībvalsts pasūtījuma izpētes grupa izvērtē iespējamus pasākumus. "Ierobežots progress" nozīmē, ka dalībvalsts paziņojusi par dažiem pasākumiem KVAI īstenošanai, bet šie pasākumi šķiet nepietiekami un/vai pastāv risks, ka to apstiprināšana/īstenošana var nenotikt. "Neliels progress" nozīmē, ka dalībvalsts ir paziņojusi par kādiem pasākumiem KVAI īstenošanai vai arī tos ir apstiprinājusi. Šie pasākumi šķiet cerīgi, bet ne visi ir īstenoti, un nav garantiju, ka tie visos gadījumos tiks īstenoti. "Ievērojams progress" nozīmē, ka dalībvalsts apstiprinājusi pasākumus un vairākums no tiem ir īstenoti, un tas ir nopietns solis KVAI izpildē. "Pilnīga īstenošana" nozīmē, ka dalībvalsts apstiprinājusi un īstenojusi KVAI atbilstošus pasākumus. "Novērtējums nav veikts" attiecas uz gadījumiem, kad KVAI 1 lielākoties vai pilnībā attiecas uz Stabilitātes un izaugsmes paktu. Eiropas Komisija izvērtēs atbilstību šim paktam 2016. gada pavasarī.

Būtībā, neraugoties uz mazāku skaitu KVAI, reformu centieni pasliktinājušies vēl vairāk.

Komisija pagājušajā gadā secināja, ka vairākums valstu 2014. gada KVAI īstenošanā panākušas vien nelielu vai ierobežotu progresu. Šogad to gadījumu skaits, kuros attiecībā uz KVAI panākts "ievērojams progress" vai "pilnīga īstenošana", samazinājies vēl vairāk (4%; 2014. gadā – 7%). Ņemot vērā, ka reformas tiek īstenotas arvien lēnāk, bažas vēl vairāk pastiprina tas, ka Komisija būtiski (par trešdaļu) samazinājusi KVAI skaitu (no 157 KVAI 2014. gadā līdz 102 KVAI 2015. gadā), lai ļautu dalībvalstīm pievērsties galvenajām makroekonomikas un sociālo jautājumu prioritātēm.

Kopumā dalībvalstis īstenojušas proporcionāli mazāk ieteikumu preču tirgus politikas jomā nekā darba tirgus politikas jomā. Saskaņā ar Komisijas

novērtējumu progress nav panākts vai tas bijis ierobežots attiecībā uz aptuveni 70% KVAI preču tirgus reformu jomā. Darba tirgus reformu īstenošanas temps ir daudz labāks, un minētajai kategorijai atbilst aptuveni 50% KVAI. Ar preču tirgu saistītu KVAI piemēri ietver aicinājumus dalībvalstīm a) mazināt šķēršļus, kas liedz jauniem uzņēmumiem ienākt komunikāciju nozarē (enerģētika, transports, sakari u.c.), b) liberalizēt regulētās profesijas un c) uzlabot tiesisko regulējumu, lai veicinātu konkurenci un kopumā stimulētu uzņēmējdarbībai draudzīgākus nosacījumus. Uzlabojumi visās šajās jomās ir svarīgi, lai panāktu spēcīgāku produktivitātes pieaugumu.

Īpaša uzmanība nav pievērsta arī ieguldījumu veicināšanas politikai. Reformas, kas varētu potenciāli veicināt ieguldījumu pieaugumu Eiropā, aptver plašu politikas jomu loku. Papildus nozares regulējumam un regulējuma kvalitātei (preču tirgus reformu jomā) svarīga nozīme ir arī darba tirgus un izglītības, nodokļu, izpētes un jauninājumu, valsts pārvaldes un maksātspējas jomas regulējumam, kā arī uzņēmējdarbības videi kopumā. Ņemot vērā īpašo nozīmi, kādu šim jautājumam piešķir dalībvalstis,³ kā arī Komisijas izstrādāto ieguldījumu plānu attiecībā uz ieguldījumu atjaunošanu, būtu gaidāmi augstāki reformu īstenošanas rādītāji. Saskaņā ar Komisijas secināto dalībvalstis panākušas vien nelielu vai ierobežotu progresu attiecībā uz gandrīz visiem ar ieguldījumiem saistītajiem KVAI.

Visu MNNP ietvaros pieejamo instrumentu (t.sk. korektīvās daļas) pilnīga un efektīva izmantošana varētu paātrināt reformu īstenošanas tempu. Arvien lēnāks reformu īstenošanas temps ir krasā pretstatā nepieciešamībai novērst nopietnus ievainojamības aspektus, kas joprojām vērojami daudzās euro zonas valstīs, kā arī vajadzībai palielināt noturību. Valstu vājie sasniegumi šajā jomā, neraugoties uz dalībvalstu nacionālajās reformu programmās ietvertu politisko apņemšanos un Komisijas atkārtotiem aicinājumiem rīkoties izlēmīgi, liecina par nepietiekami stingriem izpildes nodrošināšanas mehānismiem. Korektīvajā daļā paredzēto instrumentu izmantošana varētu veicināt reformu centienus, tādējādi palielinot valstu noturību un uzlabojot EMS darbību.

³ Kā norādīts, piemēram, pirmajās Vispārējās tautsaimniecības politikas vadlīnijās, kuras Padome apstiprināja 2015. gada 18. un 19. jūnijā un kurās uzmanība pievērsta "ieguldījumu veicināšanai".

Statistika

Saturs

1. Ārējā vide	S2
2. Finanšu norises	S3
3. Saimnieciskā darbība	S8
4. Cenas un izmaksas	S14
5. Nauda un kredītu atlikumi	S18
6. Fiskālās norises	S23

Stāka informācija

ECB statistiskie dati pieejami un lejupielādējami Statistisko datu noliktavā:	http://sdw.ecb.europa.eu/
"Tautsaimniecības Bijetena" nodaļas "Statistika" dati pieejami Statistisko datu noliktavā:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000004813
Visaptverošs "Statistikas Bijetens" pieejams Statistisko datu noliktavā:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000004045
Metodoloģiskās definīcijas pieejamas "Statistikas Bijetena" "Vispārējās piezīmēs":	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=10000023
Stāka informācija par aprēķiniem pieejama "Statistikas Bijetena" "Tehniskajās piezīmēs":	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=10000022
Terminu skaidrojumi un saīsinājumi pieejami ECB statistikas terminu vārdnīcā:	www.ecb.europa.eu/home/glossary/html/glossa.en.html

Tabulās lietotie apzīmējumi

–	datu nav/dati nav izmantojami
.	dati vēl nav pieejami
...	nulle vai vērtība neņemams
(p)	provizorisks dati
s.i.	sezonāli izlīdzināts
s.n.	sezonāli neizlīdzināts

1. Ārējā vide

1.1. Galveno tirdzniecības partnervalstu IKP un PCI

	IKP ¹⁾ (pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu; %)						PCI (pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)						
	G20	ASV	Apvienotā Karaliste	Japāna	Ķīna	Papildpostenis: euro zona	OECD valstis		ASV	Apvienotā Karaliste (SPCI)	Japāna	Ķīna	Papildpostenis: euro zona ²⁾ (SPCI)
							Kopā	Izņemot pārtiku un enerģiju					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2013	3.1	1.5	2.2	1.4	7.7	-0.3	1.6	1.6	1.5	2.6	0.4	2.6	1.4
2014	3.3	2.4	2.9	-0.1	7.3	0.9	1.7	1.8	1.6	1.5	2.7	2.0	0.4
2015	.	2.4	2.2	0.5	6.9	1.6	0.6	1.7	0.1	0.0	0.8	1.4	0.0
2015 I	0.8	0.2	0.4	1.1	1.3	0.6	0.6	1.7	-0.1	0.1	2.3	1.2	-0.3
II	0.8	1.0	0.6	-0.4	1.9	0.4	0.5	1.6	0.0	0.0	0.5	1.4	0.2
III	.	0.5	0.4	0.3	1.8	0.3	0.5	1.7	0.1	0.0	0.2	1.7	0.1
IV	.	0.3	0.5	-0.3	1.6	0.3	0.7	1.8	0.5	0.1	0.3	1.5	0.2
2015 sept.	-	-	-	-	-	-	0.4	1.8	0.0	-0.1	0.0	1.6	-0.1
okt.	-	-	-	-	-	-	0.6	1.8	0.2	-0.1	0.3	1.3	0.1
nov.	-	-	-	-	-	-	0.7	1.8	0.5	0.1	0.3	1.5	0.1
dec.	-	-	-	-	-	-	0.9	1.9	0.7	0.2	0.2	1.6	0.2
2016 janv.	-	-	-	-	-	-	1.2	1.9	1.4	0.3	0.0	1.8	0.3
febr. ³⁾	-	-	-	-	-	-	-0.2

Avoti: Eurostat (3., 6., 10. un 13. aile); SNB (2., 4., 9., 11. un 12. aile); OECD (1., 5., 7. un 8. aile).

1) Sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati.

2) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

3) Euro zonas dati aplēsti, pamatojoties uz provizoriskajiem valstu datiem (aptvērumš – parasti aptuveni 95% no euro zonas), kā arī uz jaunāko informāciju par enerģijas cenām.

1.2. Galveno tirdzniecības partnervalstu iepirkumu vadītāju indekss un pasaules tirdzniecība

	Iepirkumu vadītāju apsekojumi (difūzijas indeksi; s.i. dati)									Preču imports ¹⁾		
	Apvienotais iepirkumu vadītāju indekss						Globālais iepirkumu vadītāju indekss ²⁾			Pasaule	Attīstītās valstis	Jaunās tirgus ekonomikas valstis
	Pasaule ²⁾	ASV	Apvienotā Karaliste	Japāna	Ķīna	Papildpostenis: euro zona	Apstrādes rūpniecība	Pakalpojumi	Jauni eksporta pasūtījumi			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2013	53.4	54.8	56.8	52.6	51.5	49.7	52.2	52.7	50.6	3.1	-0.1	5.4
2014	54.2	57.3	57.9	50.9	51.1	52.7	53.1	54.1	51.5	3.2	3.6	2.8
2015	53.3	55.8	56.3	51.4	50.4	53.8	51.7	53.9	50.3	1.1	3.8	-0.9
2015 I	53.9	56.9	57.3	50.4	51.5	53.3	53.0	54.3	50.6	-1.9	1.5	-4.2
II	53.3	55.9	57.2	51.3	51.1	53.9	51.1	54.1	49.6	-0.9	-0.9	-0.9
III	53.0	55.4	55.1	51.9	49.0	53.9	50.2	54.0	48.8	1.8	1.1	2.4
IV	52.7	55.0	55.4	52.3	49.9	54.1	51.3	53.2	50.5	0.7	0.3	1.0
2015 sept.	52.3	55.0	53.3	51.2	48.0	53.6	49.9	53.2	48.1	1.8	1.1	2.4
okt.	52.7	55.0	55.3	52.3	49.9	53.9	51.2	53.3	50.9	1.8	2.3	1.4
nov.	53.3	56.1	55.7	52.3	50.5	54.2	51.8	53.8	50.7	0.1	1.1	-0.7
dec.	52.2	54.0	55.3	52.2	49.4	54.3	50.9	52.6	49.8	0.7	0.3	1.0
2016 janv.	52.2	53.2	56.2	52.6	50.1	53.6	51.0	52.7	50.1	.	.	.
febr.	50.0	50.0	52.8	51.0	49.4	53.0	49.8	50.0	48.9	.	.	.

Avoti: Markit (1.–9. aile); CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis un ECB aprēķini (10.–12. aile).

1) Pasaules un attīstīto valstu datus nav ietverta euro zona. Gada un ceturkšņa dati attiecas uz pārmaiņām salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu (%); mēneša dati attiecas uz triju mēnešu pārmaiņām salīdzinājumā ar iepriekšējiem trim mēnešiem (%). Visi dati ir sezonāli izlīdzināti.

2) Izņemot euro zonu.

2. Finanšu norises

2.1. Naudas tirgus procentu likmes

(gadā, %; perioda vidējie rādītāji)

	Euro zona ¹⁾					ASV	Japāna
	Noguldījumi uz nakti (EONIA)	Noguldījumi ar termiņu 1 mēnesis (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 3 mēneši (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 6 mēneši (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 12 mēnešu (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 3 mēneši (LIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 3 mēneši (LIBOR)
	1	2	3	4	5	6	7
2013	0.09	0.13	0.22	0.34	0.54	0.27	0.15
2014	0.09	0.13	0.21	0.31	0.48	0.23	0.13
2015	-0.11	-0.07	-0.02	0.05	0.17	0.31	0.09
2015 aug.	-0.12	-0.09	-0.03	0.04	0.16	0.32	0.09
sept.	-0.14	-0.11	-0.04	0.04	0.15	0.33	0.08
okt.	-0.14	-0.12	-0.05	0.02	0.13	0.32	0.08
nov.	-0.13	-0.14	-0.09	-0.02	0.08	0.37	0.08
dec.	-0.20	-0.19	-0.13	-0.04	0.06	0.53	0.08
2016 janv.	-0.24	-0.22	-0.15	-0.06	0.04	0.62	0.08
febr.	-0.24	-0.25	-0.18	-0.12	-0.01	0.62	0.01

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām; sk. "Vispārējās piezīmes".

2.2. Peļņas likmju līknes

(perioda beigās; likmes – % gadā; procentu likmju starpības – procentu punktos)

	Tagadnes darījumu procentu likmes					Procentu likmju starpības			Nākotnes darījumu tūlītējās procentu likmes			
	Euro zona ^{1), 2)}					Euro zona ^{1), 2)}	ASV	Apvienotā Karaliste	Euro zona ^{1), 2)}			
	3 mēnešu	1 gada	2 gadu	5 gadu	10 gadu	10 gadu – 1 gada	10 gadu – 1 gada	10 gadu – 1 gada	1 gada	2 gadu	5 gadu	10 gadu
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2013	0.08	0.09	0.25	1.07	2.24	2.15	2.91	2.66	0.18	0.67	2.53	3.88
2014	-0.02	-0.09	-0.12	0.07	0.65	0.74	1.95	1.45	-0.15	-0.11	0.58	1.77
2015	-0.45	-0.40	-0.35	0.02	0.77	1.17	1.66	1.68	-0.35	-0.22	0.82	1.98
2015 aug.	-0.25	-0.27	-0.22	0.14	0.82	1.09	1.84	1.46	-0.25	-0.07	0.86	1.97
sept.	-0.36	-0.27	-0.24	0.04	0.70	0.97	1.73	1.24	-0.22	-0.17	0.73	1.76
okt.	-0.35	-0.33	-0.31	-0.03	0.63	0.96	1.82	1.40	-0.32	-0.25	0.66	1.69
nov.	-0.41	-0.40	-0.40	-0.13	0.58	0.98	1.73	1.34	-0.41	-0.36	0.58	1.77
dec.	-0.45	-0.40	-0.35	0.02	0.77	1.17	1.66	1.68	-0.35	-0.22	0.82	1.98
2016 janv.	-0.45	-0.45	-0.47	-0.23	0.44	0.89	1.47	1.18	-0.47	-0.46	0.43	1.55
febr.	-0.50	-0.51	-0.54	-0.36	0.22	0.73	1.14	1.01	-0.54	-0.56	0.18	1.23

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām; sk. "Vispārējās piezīmes".

2) ECB aprēķinu pamatā ir EuroMTS sniegtie dati un Fitch Ratings noteiktie kredītreitings.

2.3. Akciju tirgus indeksi

(indeksu līmeņi izteikti punktos; perioda vidējie rādītāji)

	Dow Jones EURO STOXX indeksi												ASV	Japāna
	Etalons		Galveno tautsaimniecības nozaru indeksi										Standard & Poor's 500	Nikkei 225
	Broad indekss	50	Pamat-izejvielas	Patēriņa pakalpojumi	Patēriņa preces	Nafta un gāze	Finanses	Rūpniecība	Tehnoloģijas	Komunālie pakalpojumi	Telekomunikācijas	Veselības aprūpe		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2013	281.9	2 794.0	586.3	195.0	468.2	312.8	151.5	402.7	274.1	230.6	253.4	629.4	1 643.8	13 577.9
2014	318.7	3 145.3	644.3	216.6	510.6	335.5	180.0	452.9	310.8	279.2	306.7	668.1	1 931.4	15 460.4
2015	356.2	3 444.1	717.4	261.9	628.2	299.9	189.8	500.6	373.2	278.0	377.7	821.3	2 061.1	19 203.8
2015 aug.	356.7	3 444.4	711.9	261.9	615.0	287.7	193.9	504.6	359.9	274.9	390.0	856.9	2 039.9	19 919.1
sept.	330.9	3 165.5	649.6	250.9	566.4	267.2	178.5	469.7	339.5	250.8	362.6	817.4	1 944.4	17 944.2
okt.	342.2	3 275.5	658.6	261.3	598.9	290.0	183.4	478.7	360.4	263.5	362.3	823.9	2 024.8	18 374.1
nov.	358.2	3 439.6	703.0	269.0	640.1	297.3	187.0	507.4	394.1	270.3	385.3	850.1	2 080.6	19 581.8
dec.	346.0	3 288.6	652.5	262.8	630.2	278.1	180.2	494.9	391.7	263.6	363.3	811.0	2 054.1	19 202.6
2016 janv.	320.8	3 030.5	589.3	250.1	584.0	252.6	161.6	463.6	379.6	254.3	345.1	769.6	1 918.6	17 302.3
febr.	304.3	2 862.6	559.2	245.9	569.1	250.5	144.0	449.9	352.5	245.7	332.8	732.6	1 904.4	16 347.0

Avots: ECB.

2. Finanšu norises

2.4. Mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu un to noguldījumu MFI procentu likmes (jaunajiem darījumiem)^{1), 2)} (gadā; %; perioda vidējā procentu likme, ja nav norādīts citādi)

	Noguldījumi				Automātiski atjaunojamie aizdevumi un norēķinu kontu debeta atlikumi	Norēķinu procentu aizdevumi	Patēriņa kredīts			Aizdevumi individuālā darba veicējiem un līgumsabiedrībām bez juridiskās personas statusa	Kredīti mājokļa iegādei					Aizņemšanās izmaksu saliktais rādītājs
	Uz nakti	Ar brīdina termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	Ar noteikto termiņu				Procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā	APRC ³⁾	Procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā				APRC ³⁾			
			Līdz 2 gadiem	Ilgāku par 2 gadiem					Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam		Ilgāk par 1 gadu	Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam		1–5 gadi	5–10 gadi	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2015 febr.	0.18	0.85	0.97	1.53	7.13	17.05	5.18	6.47	6.82	2.79	2.09	2.51	2.35	2.48	2.58	2.37
marts	0.17	0.83	0.89	1.24	7.13	17.05	5.16	6.17	6.50	2.72	2.10	2.45	2.24	2.39	2.53	2.29
apr.	0.16	0.79	0.87	1.19	7.03	17.01	4.89	6.13	6.42	2.66	2.01	2.38	2.17	2.36	2.49	2.23
maijs	0.16	0.82	0.84	1.13	6.98	17.08	5.04	6.29	6.60	2.67	2.05	2.33	2.10	2.29	2.45	2.17
jūn.	0.15	0.78	0.77	1.11	6.97	17.02	4.88	6.15	6.47	2.59	2.03	2.27	2.12	2.31	2.48	2.18
jūl.	0.15	0.74	0.67	1.14	6.83	17.08	5.10	6.20	6.53	2.61	2.05	2.25	2.21	2.36	2.56	2.22
aug.	0.14	0.67	0.67	1.00	6.83	17.03	5.30	6.28	6.62	2.60	2.12	2.35	2.30	2.33	2.60	2.26
sept.	0.14	0.67	0.67	1.08	6.85	17.06	5.21	6.18	6.55	2.68	2.07	2.36	2.29	2.38	2.61	2.25
okt.	0.14	0.66	0.65	0.99	6.71	16.98	5.22	6.03	6.43	2.64	2.06	2.32	2.30	2.41	2.58	2.26
nov.	0.14	0.65	0.64	0.96	6.68	16.91	5.23	6.22	6.60	2.68	2.04	2.31	2.32	2.45	2.62	2.27
dec.	0.13	0.64	0.64	0.98	6.61	16.95	4.84	5.94	6.25	2.53	1.99	2.27	2.27	2.42	2.55	2.22
2016 janv. ^(p)	0.12	0.62	0.63	1.25	6.65	16.87	5.31	6.30	6.65	2.53	1.98	2.23	2.30	2.41	2.52	2.23

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

3) Gada izmaksu efektīvā procentu likme (APRC).

2.5. Nefinanšu sabiedrībām izsniegto aizdevumu un to noguldījumu MFI procentu likmes (jaunajiem darījumiem)^{1), 2)}

(gadā; %; perioda vidējā procentu likme, ja nav norādīts citādi)

	Noguldījumi			Automātiski atjaunojamie aizdevumi un norēķinu kontu debeta atlikumi	Citi aizdevumi apjoma un procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā									Aizņemšanās izmaksu saliktais rādītājs
	Uz nakti	Ar noteikto termiņu			Līdz 0.25 milj. euro			0.25–1 milj. euro			Vairāk par 1 milj. euro			
		Līdz 2 gadiem	Ilgāku par 2 gadiem		Mainīgā procentu likme, līdz 3 mēnešiem	3 mēneši–1 gads	Ilgāk par 1 gadu	Mainīgā procentu likme, līdz 3 mēnešiem	3 mēneši–1 gads	Ilgāk par 1 gadu	Mainīgā procentu likme, līdz 3 mēnešiem	3 mēneši–1 gads	Ilgāk par 1 gadu	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2015 febr.	0.21	0.35	1.04	3.43	3.60	3.72	3.13	2.23	2.71	2.39	1.51	1.99	2.14	2.36
marts	0.21	0.32	0.97	3.39	3.46	3.65	3.10	2.16	2.65	2.32	1.61	2.12	2.00	2.35
apr.	0.19	0.30	0.90	3.34	3.46	3.58	2.97	2.18	2.60	2.26	1.61	1.93	2.02	2.32
maijs	0.18	0.30	0.91	3.28	3.37	3.50	2.97	2.15	2.46	2.23	1.56	1.85	2.04	2.25
jūn.	0.18	0.31	1.09	3.25	3.19	3.47	2.87	2.09	2.33	2.23	1.59	1.91	2.03	2.24
jūl.	0.17	0.32	0.86	3.19	3.27	3.60	2.87	2.07	2.36	2.20	1.50	1.73	2.04	2.17
aug.	0.17	0.24	0.92	3.16	3.25	3.57	2.91	2.07	2.32	2.23	1.39	1.53	2.03	2.13
sept.	0.17	0.26	0.98	3.20	3.23	3.51	2.89	2.03	2.25	2.21	1.49	1.87	2.17	2.20
okt.	0.16	0.26	0.80	3.09	3.18	3.42	2.89	2.04	2.28	2.20	1.43	1.69	2.02	2.14
nov.	0.16	0.23	0.84	3.05	3.14	3.39	2.88	2.02	2.16	2.20	1.37	1.62	1.98	2.09
dec.	0.14	0.23	0.85	3.01	3.07	3.18	2.77	2.01	2.13	2.17	1.43	1.77	1.92	2.06
2016 janv. ^(p)	0.13	0.26	0.78	2.97	3.22	3.25	2.78	2.00	2.22	2.18	1.39	1.68	2.07	2.09

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklasificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru.

2. Finanšu norises

2.6. Euro zonas rezidentu emitētie parāda vērtspapīri emitentu sektoru un sākotnējo termiņu dalījumā (mljrd. euro; mēneša laikā veiktie darījumi un apgrozībā esošais apjoms perioda beigās; nominālvērtībā)

	Apgrozībā esošais apjoms							Emisiju bruto apjoms ¹⁾						
	Kopā	MFI (ieskaitot Euro- sistēmu)	Sabiedrības, kas nav MFI		Valdība		Kopā	MFI (ieskaitot Euro- sistēmu)	Sabiedrības, kas nav MFI		Valdība			
			Finanšu sabiedrības (izņemot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	Centrālā valdība	Pārējā valdība			Finanšu sabiedrības (izņemot MFI)	Ne- finanšu sabied- rības	Centrālā valdība	Pārējā valdība		
													FIS	FIS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Istermiņa														
2013	1 253	483	122	.	67	529	53	508	314	30	.	44	99	21
2014	1 320	544	129	.	59	538	50	409	219	34	.	38	93	25
2015	1 260	521	135	.	61	478	65	334	151	36	.	32	82	34
2015 aug.	1 341	558	130	.	79	515	59	291	132	28	.	22	79	29
sept.	1 327	545	127	.	75	520	59	345	162	31	.	29	93	30
okt.	1 339	552	144	.	74	509	60	363	172	31	.	32	86	42
nov.	1 351	559	144	.	73	509	66	311	140	39	.	30	75	26
dec.	1 260	521	135	.	61	478	65	294	133	50	.	27	57	26
2016 janv.	1 283	527	137	.	68	483	67	325	141	31	.	33	87	33
Ilgtermiņa														
2013	15 107	4 404	3 087	.	921	6 069	627	222	70	39	.	16	89	9
2014	15 127	4 047	3 158	.	994	6 285	643	221	66	43	.	16	85	10
2015	15 171	3 783	3 207	.	1 065	6 480	637	213	66	44	.	13	81	8
2015 aug.	15 243	3 892	3 232	.	1 035	6 447	636	112	42	19	.	4	44	4
sept.	15 259	3 864	3 236	.	1 042	6 485	632	257	64	82	.	14	93	4
okt.	15 331	3 859	3 290	.	1 048	6 498	636	232	78	44	.	12	89	10
nov.	15 376	3 869	3 277	.	1 061	6 525	644	196	67	34	.	16	67	11
dec.	15 171	3 783	3 207	.	1 065	6 480	637	153	49	60	.	16	23	4
2016 janv.	15 140	3 749	3 186	.	1 052	6 520	634	202	75	21	.	6	93	8

Avots: ECB.

1) Lai dati būtu salīdzināmi, gada dati ir gada mēnešu vidējais rādītājs.

2.7. Parāda vērtspapīru un kotēto akciju pieauguma temps un apgrozībā esošais apjoms (mljrd. euro; pārmaiņas; %)

	Parāda vērtspapīri							Kotētās akcijas			
	Kopā	MFI (ieskaitot Euro- sistēmu)	Sabiedrības, kas nav MFI		Valdība		Kopā	MFI	Finanšu sabiedrības (izņemot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	
			Finanšu sabiedrības (izņemot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	Centrālā valdība	Pārējā valdība					
											FIS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Apgrozībā esošais apjoms											
2013	16 360.7	4 886.5	3 209.1	.	987.4	6 598.1	679.6	5 649.0	569.1	747.3	4 332.7
2014	16 446.4	4 590.6	3 287.3	.	1 052.4	6 823.2	692.9	5 958.0	591.1	784.6	4 582.3
2015	16 430.8	4 303.8	3 341.6	.	1 126.1	6 957.8	701.5	6 720.7	586.1	891.5	5 243.1
2015 aug.	16 584.4	4 450.1	3 362.1	.	1 114.3	6 962.5	695.3	6 576.6	630.6	848.4	5 097.6
sept.	16 585.9	4 409.6	3 363.2	.	1 116.9	7 004.9	691.3	6 273.7	582.5	804.8	4 886.4
okt.	16 670.5	4 410.5	3 434.5	.	1 122.3	7 007.0	696.3	6 812.7	612.1	873.0	5 327.6
nov.	16 727.2	4 428.1	3 420.5	.	1 134.4	7 034.0	710.2	7 006.2	613.9	922.6	5 469.8
dec.	16 430.8	4 303.8	3 341.6	.	1 126.1	6 957.8	701.5	6 720.7	586.1	891.5	5 243.1
2016 janv.	16 422.9	4 276.0	3 322.9	.	1 119.5	7 003.4	701.1	6 313.9	490.7	832.3	4 990.9
Pieauguma temps											
2013	-1.4	-8.9	-3.4	.	8.0	4.5	-1.1	0.7	7.2	-0.4	0.2
2014	-0.6	-7.8	0.4	.	5.1	3.1	1.2	1.4	7.2	1.0	0.7
2015	-0.2	-7.0	3.0	.	5.3	1.8	0.5	1.1	4.5	1.5	0.6
2015 aug.	-1.0	-7.3	0.4	.	4.1	1.9	-0.2	1.0	3.3	0.4	0.8
sept.	-0.5	-7.5	2.1	.	4.4	2.4	-1.9	1.0	3.3	0.5	0.7
okt.	0.1	-6.0	2.4	.	4.3	2.4	0.1	1.0	3.3	0.9	0.7
nov.	0.0	-5.6	1.5	.	4.5	2.2	1.2	1.0	3.0	1.5	0.6
dec.	-0.2	-7.0	3.0	.	5.3	1.8	0.5	1.1	4.5	1.5	0.6
2016 janv.	-0.8	-7.9	1.4	.	4.4	2.0	0.6	1.0	3.3	1.8	0.7

Avots: ECB.

2. Finanšu norises

2.8. Euro efektīvie kursi¹⁾

(perioda vidējie; indekss: 1999. gada 1. ceturksnis = 100)

	EEK19						EEK38	
	Nominālais kurss	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar PCI	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar RCI	Reālā IKP deflators	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar VDIAR ²⁾	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar VDIAR ²⁾	Nominālais kurss	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar PCI
	1	2	3	4	5	6	7	8
2013	101.2	98.2	96.7	91.1	102.0	98.8	111.9	95.6
2014	101.8	97.9	96.7	91.3	102.2	100.4	114.7	96.1
2015	92.4	88.4	89.1	.	.	.	106.5	87.9
2015 I	93.0	89.2	89.4	83.9	91.3	92.2	106.4	88.3
II	91.2	87.5	88.2	82.3	90.0	90.1	104.4	86.4
III	92.7	88.7	89.6	84.0	91.6	91.4	107.6	88.7
IV	92.4	88.4	89.3	.	.	.	107.7	88.4
2015 sept.	93.8	89.7	90.7	-	-	-	109.6	90.3
okt.	93.6	89.6	90.5	-	-	-	109.0	89.7
nov.	91.1	87.1	88.1	-	-	-	106.0	87.0
dec.	92.5	88.3	89.2	-	-	-	108.0	88.5
2016 janv.	93.6	89.1	90.2	-	-	-	109.9	89.7
febr.	94.7	90.0	91.2	-	-	-	111.3	91.0
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (%)</i>								
2016 febr.	1.2	1.0	1.2	-	-	-	1.3	1.4
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (%)</i>								
2016 febr.	1.5	0.6	1.6	-	-	-	4.0	2.5

Avots: ECB.

1) Tirdzniecības partnervalstu grupu definīciju un citu informāciju sk. "Statistikas Biļetena" "Vispārējās piezīmēs".

2) Ar VDIAR deflētais datu laikrindas pieejams tikai EEK18 tirdzniecības partnervalstu grupai.

2.9. Divpusējie valūtu kursi

(perioda vidējie; nacionālās valūtas vienības par 1 euro)

	Kīnas renminbi	Horvātijas kuna	Čehijas krona	Dānijas krona	Ungārijas forints	Japānas jena	Polijas zlots	Lielbritānijas sterliņu mārciņa	Rumānijas leva	Zviedrijas krona	Šveices franks	ASV dolārs
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2013	8.165	7.579	25.980	7.458	296.873	129.663	4.197	0.849	4.4190	8.652	1.231	1.328
2014	8.186	7.634	27.536	7.455	308.706	140.306	4.184	0.806	4.4437	9.099	1.215	1.329
2015	6.973	7.614	27.279	7.459	309.996	134.314	4.184	0.726	4.4454	9.353	1.068	1.110
2015 I	7.023	7.681	27.624	7.450	308.889	134.121	4.193	0.743	4.4516	9.380	1.072	1.126
II	6.857	7.574	27.379	7.462	306.100	134.289	4.088	0.721	4.4442	9.300	1.041	1.105
III	7.008	7.578	27.075	7.462	312.095	135.863	4.188	0.717	4.4290	9.429	1.072	1.112
IV	7.000	7.623	27.057	7.460	312.652	132.952	4.264	0.722	4.4573	9.302	1.085	1.095
2015 sept.	7.146	7.589	27.089	7.461	313.145	134.851	4.218	0.731	4.4236	9.392	1.091	1.122
okt.	7.135	7.621	27.105	7.460	311.272	134.839	4.251	0.733	4.4227	9.349	1.088	1.124
nov.	6.840	7.607	27.039	7.460	312.269	131.597	4.249	0.707	4.4453	9.313	1.083	1.074
dec.	7.019	7.640	27.027	7.461	314.398	132.358	4.290	0.726	4.5033	9.245	1.083	1.088
2016 janv.	7.139	7.658	27.027	7.462	314.679	128.324	4.407	0.755	4.5311	9.283	1.094	1.086
febr.	7.266	7.636	27.040	7.463	310.365	127.346	4.397	0.776	4.4814	9.410	1.102	1.109
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (%)</i>												
2016 febr.	1.8	-0.3	0.1	0.0	-1.4	-0.8	-0.2	2.8	-1.1	1.4	0.7	2.1
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (%)</i>												
2016 febr.	2.4	-1.0	-2.1	0.2	1.1	-5.4	5.3	4.7	1.1	-0.8	3.8	-2.3

Avots: ECB.

2. Finanšu norises

2.10. Euro zonas maksājumu bilance. Finanšu konts

(mljrd. euro, ja nav norādīts citādi; atlikumi perioda beigās; darījumi periodā)

	Kopā ¹⁾			Tiešās investīcijas		Portfeļieguldījumi		Trie atvasinātie finanšu instrumenti	Citi ieguldījumi		Rezerves aktīvi	Papildpostenis: bruto ārējais parāds
	Aktīvi	Pasīvi	Saldo	Aktīvi	Pasīvi	Aktīvi	Pasīvi		Aktīvi	Pasīvi		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Atlikumi (starptautisko investīciju bilance)												
2014 IV	19 874.6	20 995.4	-1 120.7	8 247.8	6 403.1	6 467.3	9 829.8	-43.1	4 590.4	4 762.5	612.3	12 048.4
2015 I	21 841.7	22 847.8	-1 006.0	8 952.8	6 632.8	7 225.2	11 059.5	-69.3	5 042.7	5 155.5	690.4	13 008.1
II	21 447.0	22 295.7	-848.7	8 871.7	6 704.2	7 105.7	10 628.1	-24.8	4 835.9	4 963.4	658.5	12 653.2
III	21 347.0	22 222.1	-875.1	9 177.3	7 153.7	6 781.0	10 124.9	-36.7	4 781.1	4 943.4	644.2	12 668.6
<i>Atlikumi (% no IKP)</i>												
2015 III	206.9	215.3	-8.5	88.9	69.3	65.7	98.1	-0.4	46.3	47.9	6.2	122.8
Darījumi												
2015 I	547.1	511.7	35.5	193.7	89.2	137.1	249.9	22.6	187.9	172.5	5.8	-
II	60.9	23.0	37.9	97.0	139.7	128.2	1.5	1.3	-163.3	-118.3	-2.4	-
III	59.0	13.9	45.1	106.4	137.8	14.2	-106.9	-1.7	-62.6	-16.9	2.7	-
IV	-117.8	-215.2	97.4	42.6	40.2	102.9	-31.5	16.4	-284.3	-224.0	4.6	-
2015 jūl.	120.0	130.9	-10.8	82.7	95.4	14.9	-63.6	9.9	19.5	99.1	-7.0	-
aug.	-18.4	-25.3	6.9	-10.0	4.3	-12.1	-34.3	-7.8	10.1	4.7	1.4	-
sept.	-42.6	-91.6	49.0	33.8	38.1	11.4	-9.0	-3.8	-92.2	-120.7	8.3	-
okt.	121.9	84.4	37.5	39.9	43.9	56.0	30.0	-0.7	32.7	10.5	-6.0	-
nov.	-32.2	-51.1	18.9	-4.9	-4.5	27.0	-3.2	9.8	-66.5	-43.4	2.5	-
dec.	-207.5	-248.5	40.9	7.6	0.9	19.9	-58.3	7.3	-250.5	-191.0	8.1	-
<i>12 mēnešu kumulētie darījumi</i>												
2015 dec.	549.3	333.4	215.9	439.8	407.0	382.5	113.1	38.6	-322.3	-186.7	10.7	-
<i>12 mēnešu kumulētie darījumi (% no IKP)</i>												
2015 dec.	5.3	3.2	2.1	4.2	3.9	3.7	1.1	0.4	-3.1	-1.8	0.1	-

Avots: ECB.

1) Kopējos aktīvos iekļauti trije atvasinātie finanšu instrumenti.

3. Saimnieciskā darbība

3.1. IKP un izdevumu posteņi

(sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	IKP											
	Kopā	Iekšzemes pieprasījums								Ārējā bilance ¹⁾		
		Kopā	Privātais patēriņš	Valdības patēriņš	Kopējā pamatkapitāla veidošana			Krājumu pārmaiņas ²⁾	Kopā	Eksports ¹⁾	Imports ¹⁾	
					Kopā būvniecība	Kopā iekārtu ražošana	Intelektuālā īpašuma produkti					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Faktiskajās cenās (mljrd. euro)												
2013	9 931.8	9 595.2	5 558.5	2 094.5	1 949.0	1 005.5	573.7	365.7	-6.8	336.6	4 373.4	4 036.7
2014	10 106.4	9 732.9	5 631.1	2 128.5	1 984.6	1 008.1	596.2	375.3	-11.3	373.6	4 521.3	4 147.8
2015	10 400.2	9 940.4	5 738.0	2 169.1	2 054.2	.	.	.	-20.8	459.7	4 751.0	4 291.3
2015 I	2 573.8	2 462.9	1 421.0	538.3	509.0	256.0	154.5	96.7	-5.4	110.9	1 167.6	1 056.8
II	2 591.7	2 473.5	1 433.0	540.4	510.1	253.8	155.1	99.5	-10.0	118.2	1 196.8	1 078.7
III	2 606.9	2 490.4	1 439.4	543.0	513.6	253.6	154.7	101.2	-5.6	116.5	1 195.2	1 078.7
IV	2 624.0	2 510.0	1 444.1	546.4	521.6	.	.	.	-2.1	114.0	1 192.5	1 078.4
% no IKP												
2015	100.0	95.6	55.2	20.9	19.8	.	.	.	-0.2	4.4	-	-
Kēdes indeksu veidā agregētie apjomi (iepriekšējā gada cenās)												
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni (%)</i>												
2015 I	0.6	0.8	0.5	0.5	1.4	1.3	1.9	1.4	-	-	1.4	2.1
II	0.4	0.0	0.3	0.3	0.1	-0.9	0.1	2.6	-	-	1.7	1.0
III	0.3	0.7	0.5	0.3	0.4	-0.2	-0.5	1.2	-	-	0.2	1.2
IV	0.3	0.6	0.2	0.6	1.3	.	.	.	-	-	0.2	0.9
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>												
2013	-0.3	-0.7	-0.6	0.2	-2.6	-3.5	-2.4	-0.4	-	-	2.1	1.3
2014	0.9	0.9	0.8	0.8	1.3	-0.5	4.1	2.1	-	-	4.1	4.5
2015	1.6	1.8	1.7	1.3	2.7	.	.	.	-	-	5.0	5.7
2015 I	1.3	1.4	1.6	1.1	2.0	0.1	4.8	2.6	-	-	5.3	6.0
II	1.6	1.4	1.7	1.2	2.6	0.6	4.4	5.0	-	-	6.0	5.8
III	1.6	1.9	1.8	1.2	2.5	0.5	2.2	6.8	-	-	4.6	5.5
IV	1.6	2.2	1.5	1.6	3.4	.	.	.	-	-	3.6	5.3
<i>devums IKP ceturkšņa procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)</i>												
2015 I	0.6	0.8	0.3	0.1	0.3	0.1	0.1	0.1	0.2	-0.2	-	-
II	0.4	0.0	0.2	0.1	0.0	-0.1	0.0	0.1	-0.2	0.4	-	-
III	0.3	0.7	0.3	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.3	-0.4	-	-
IV	0.3	0.6	0.1	0.1	0.3	.	.	.	0.1	-0.3	-	-
<i>devums IKP gada procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)</i>												
2013	-0.3	-0.7	-0.4	0.0	-0.5	-0.4	-0.1	0.0	0.2	0.4	-	-
2014	0.9	0.9	0.4	0.2	0.3	-0.1	0.2	0.1	0.0	0.0	-	-
2015	1.6	1.7	0.9	0.3	0.5	.	.	.	0.0	-0.1	-	-
2015 I	1.3	1.4	0.9	0.2	0.4	0.0	0.3	0.1	-0.2	-0.1	-	-
II	1.6	1.3	1.0	0.3	0.5	0.1	0.3	0.2	-0.4	0.3	-	-
III	1.6	1.8	1.0	0.3	0.5	0.0	0.1	0.3	0.1	-0.2	-	-
IV	1.6	2.2	0.8	0.3	0.7	.	.	.	0.3	-0.6	-	-

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Eksports un imports aptver preces un pakalpojumus, ieskaitot pārrobežu tirdzniecību euro zonas teritorijā.

2) Ietverot vērtslieku iegādi un neietverot to pārdošanu.

3. Saimnieciskā darbība

3.2. Pievienotā vērtība saimnieciskās darbības veidu dalījumā

(sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	Kopējā pievienotā vērtība (bāzes cenās)											Produktu nodokļi minus produktu subsīdijas
	Kopā	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zvejniecība	Apstrādes rūpniecība, enerģētika un komunālie pakalpojumi	Būvniecība	Tirdzniecība, transports, izmītināšana un ēdināšanas pakalpojumi	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	Finanses un apdrošināšana	Nekustamais īpašums	Profesionālie, komercdarbības un atbalsta dienestu pakalpojumi	Valsts pārvalde, izglītība, veselība un sociālā aprūpe	Māksla, izklaide un citi pakalpojumi	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Faktiskajās cenās (mljrd. euro)												
2013	8 927.3	152.3	1 737.0	458.1	1 680.2	412.6	442.3	1 030.6	945.2	1 751.4	317.6	1 004.5
2014	9 073.5	146.7	1 756.9	461.6	1 711.1	417.6	453.9	1 051.0	968.0	1 781.8	324.8	1 033.0
2015	9 329.3	146.4	1 815.9	469.8	1 771.3	431.1	456.4	1 075.8	1 008.2	1 821.1	333.4	1 070.9
2015 I	2 312.6	36.1	451.1	117.1	438.5	106.3	114.9	265.7	247.8	452.5	82.5	261.2
II	2 324.2	36.2	453.6	116.4	441.1	107.4	114.5	267.6	250.9	453.5	83.0	267.4
III	2 337.7	36.7	454.3	117.0	444.4	108.3	113.7	270.5	253.3	456.0	83.6	269.2
IV	2 351.7	37.4	454.4	118.7	447.3	109.2	113.1	271.9	256.3	459.2	84.2	272.3
<i>% no pievienotās vērtības</i>												
2015	100.0	1.6	19.5	5.0	19.0	4.6	4.9	11.5	10.8	19.5	3.6	-
Kēdes indeksu veidā agregētie apjomi (iepriekšējā gada cenās)												
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni (%)</i>												
2015 I	0.6	0.8	1.0	0.6	0.8	0.5	0.6	0.1	1.0	0.3	0.2	0.1
II	0.3	0.3	0.4	-0.5	0.4	0.9	0.1	0.1	0.9	0.1	0.3	1.0
III	0.3	0.6	0.2	-0.1	0.5	0.5	-0.6	0.7	0.6	0.1	0.4	0.3
IV	0.2	0.5	-0.5	1.0	0.3	0.8	0.3	0.3	0.6	0.2	0.4	1.2
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>												
2013	-0.2	3.2	-0.6	-3.3	-0.8	2.5	-2.5	1.1	0.3	0.4	-0.5	-1.1
2014	0.9	3.1	0.6	-0.9	1.4	2.0	-0.6	1.3	1.4	0.5	1.2	0.8
2015	1.5	0.8	1.8	0.3	2.0	2.7	0.8	1.1	2.7	0.8	1.1	2.6
2015 I	1.2	0.6	1.2	-1.0	1.7	2.5	1.1	1.0	2.2	0.6	0.8	2.2
II	1.5	0.6	1.8	0.1	2.1	3.1	1.3	0.7	2.7	0.8	1.0	2.6
III	1.5	0.2	1.9	0.2	2.0	2.4	0.2	1.1	2.8	0.7	0.9	2.9
IV	1.5	2.2	1.1	0.9	1.9	2.7	0.4	1.2	3.1	0.7	1.3	2.7
<i>devums pievienotās vērtības ceturkšņa procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)</i>												
2015 I	0.6	0.0	0.2	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	-
II	0.3	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	-
III	0.3	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	-
IV	0.2	0.0	-0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	-
<i>devums pievienotās vērtības gada procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)</i>												
2013	-0.2	0.1	-0.1	-0.2	-0.2	0.1	-0.1	0.1	0.0	0.1	0.0	-
2014	0.9	0.1	0.1	0.0	0.3	0.1	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	-
2015	1.5	0.0	0.3	0.0	0.4	0.1	0.0	0.1	0.3	0.1	0.0	-
2015 I	1.2	0.0	0.2	0.0	0.3	0.1	0.1	0.1	0.2	0.1	0.0	-
II	1.5	0.0	0.3	0.0	0.4	0.1	0.1	0.1	0.3	0.2	0.0	-
III	1.5	0.0	0.4	0.0	0.4	0.1	0.0	0.1	0.3	0.1	0.0	-
IV	1.5	0.0	0.2	0.0	0.4	0.1	0.0	0.1	0.3	0.1	0.0	-

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

3. Saimnieciskā darbība

3.3. Nodarbinātība¹⁾

(sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	Kopā		Saimnieciskās darbības veida dalījumā										
	Nodarbinātības statusa dalījumā		Darba ņēmēji	Pašnodarbinātie	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zvejniecība	Apstrādes rūpniecība, enerģētika un komunālie pakalpojumi	Būvniecība	Tirdzniecība, transports, izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	Finances un apdrošināšana	Nekustamais īpašums	Profesionālie, komercdarbības un atbalsta dienestu pakalpojumi	Valsts pārvalde, izglītība, veselība un sociālā aprūpe
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Nodarbinātās personas													
<i>īpatsvars nodarbināto kopskaitā (%)</i>													
2012	100.0	84.9	15.1	3.4	15.4	6.4	24.8	2.7	2.7	1.0	12.7	23.8	7.0
2013	100.0	85.0	15.0	3.4	15.3	6.2	24.8	2.7	2.7	1.0	12.9	24.0	7.0
2014	100.0	85.1	14.9	3.4	15.2	6.0	24.8	2.7	2.7	1.0	13.0	24.1	7.1
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>													
2012	-0.4	-0.5	0.0	-1.1	-0.7	-4.4	-0.6	1.1	-0.4	0.2	0.8	0.0	0.4
2013	-0.7	-0.6	-1.0	-1.6	-1.3	-4.2	-0.8	0.3	-1.0	-1.9	0.3	0.2	-0.2
2014	0.6	0.7	-0.3	0.6	-0.1	-1.8	0.7	0.8	-0.9	1.0	1.9	0.8	0.7
2014 IV	0.8	1.0	-0.2	0.2	0.3	-1.4	0.9	0.6	-0.5	1.6	2.4	0.8	1.8
2015 I	0.9	1.1	-0.1	-0.3	0.3	-0.1	1.2	0.5	-0.3	1.5	2.7	0.6	0.7
II	1.0	1.1	0.2	0.3	0.2	0.9	1.0	1.0	0.4	2.5	2.8	0.6	1.0
III	1.1	1.3	-0.2	0.1	0.4	-0.3	1.2	1.5	0.0	2.4	3.0	0.8	1.0
Nostrādātās stundas													
<i>īpatsvars nostrādāto stundu kopskaitā (%)</i>													
2012	100.0	80.0	20.0	4.4	15.7	7.2	25.8	2.8	2.8	1.0	12.4	21.6	6.3
2013	100.0	80.1	19.9	4.4	15.7	6.9	25.8	2.9	2.8	1.0	12.5	21.8	6.3
2014	100.0	80.3	19.7	4.4	15.7	6.7	25.8	2.9	2.7	1.0	12.7	21.9	6.3
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>													
2012	-1.6	-1.6	-1.5	-2.3	-2.2	-6.8	-1.7	0.7	-1.0	-0.8	-0.3	-0.5	-0.8
2013	-1.4	-1.4	-1.8	-1.4	-1.5	-5.5	-1.6	-0.1	-1.6	-3.1	-0.8	-0.4	-1.4
2014	0.6	0.8	-0.4	0.1	0.4	-1.7	0.6	1.2	-1.0	0.7	2.0	1.0	0.0
2014 IV	1.0	1.2	0.1	0.7	1.0	-1.1	0.8	1.4	-0.8	1.6	2.9	0.9	1.2
2015 I	0.8	1.0	-0.1	0.8	0.5	-0.3	0.7	0.6	-0.6	2.4	2.5	0.6	1.2
II	1.1	1.3	0.3	1.0	0.9	1.2	0.7	1.5	0.4	3.3	3.3	0.6	1.2
III	1.3	1.6	0.2	0.7	1.0	0.4	1.0	2.6	-0.2	3.7	3.7	0.9	1.2
Nostrādāto stundu skaits uz vienu nodarbināto													
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>													
2012	-1.2	-1.1	-1.6	-1.2	-1.5	-2.5	-1.1	-0.4	-0.6	-1.0	-1.1	-0.5	-1.2
2013	-0.8	-0.7	-0.8	0.2	-0.2	-1.4	-0.8	-0.4	-0.6	-1.3	-1.0	-0.5	-1.2
2014	0.0	0.1	-0.1	-0.5	0.5	0.1	-0.1	0.3	0.0	-0.3	0.1	0.2	-0.6
2014 IV	0.1	0.1	0.4	0.5	0.7	0.4	-0.1	0.8	-0.3	0.0	0.4	0.1	-0.6
2015 I	-0.1	0.0	0.0	1.1	0.2	-0.3	-0.5	0.2	-0.3	0.9	-0.2	0.0	0.4
II	0.1	0.2	0.1	0.7	0.6	0.3	-0.3	0.5	0.0	0.8	0.4	-0.1	0.2
III	0.3	0.3	0.4	0.5	0.5	0.7	-0.1	1.0	-0.2	1.3	0.7	0.1	0.2

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Nodarbinātības dati balstīti uz EKS 2010.

3. Saimnieciskā darbība

3.4. Darbaspēks, bezdarbs un brīvās darbvietas

(sezonāli izlīdzināti dati, ja nav norādīts citādi)

	Darbaspēks (milj.) ¹⁾	Nepietiekama nodarbinātība (no darbaspēka; %) ¹⁾	Bezdarbs											Brīvo darbvietu īpatsvars ²⁾
			Kopā		Ilgtermiņa bezdarbs (% no darbaspēka) ¹⁾	Pēc vecuma				Pēc dzimuma				
			Milj.	% no darbaspēka		Pieaugušie		Jaunieši		Vīrieši		Sievietes		
						Milj.	% no darbaspēka	Milj.	% no darbaspēka	Milj.	% no darbaspēka	Milj.	% no darbaspēka	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
% no 2013. gada kopējuma			100.0		81.3		18.7		53.6		46.4			
2013	159.334	4.6	19.212	12.0	5.9	15.621	10.7	3.592	24.3	10.299	11.9	8.913	12.1	1.5
2014	160.308	4.6	18.624	11.6	6.1	15.213	10.4	3.412	23.7	9.929	11.5	8.695	11.8	1.7
2015	.	.	17.430	10.9	.	14.275	9.7	3.155	22.4	9.254	10.7	8.176	11.0	.
2015 I	160.090	4.7	17.994	11.2	5.9	14.757	10.1	3.237	22.7	9.560	11.1	8.434	11.4	1.7
II	160.461	4.6	17.685	11.0	5.7	14.507	9.9	3.178	22.5	9.397	10.9	8.288	11.2	1.7
III	160.554	4.4	17.202	10.7	5.3	14.081	9.6	3.120	22.3	9.121	10.5	8.081	10.9	1.6
IV	.	.	16.838	10.5	.	13.754	9.4	3.085	22.2	8.936	10.3	7.902	10.7	.
2015 aug.	-	-	17.211	10.7	-	14.077	9.6	3.134	22.4	9.120	10.5	8.092	10.9	-
sept.	-	-	17.058	10.6	-	13.940	9.5	3.118	22.3	9.041	10.4	8.017	10.8	-
okt.	-	-	16.959	10.6	-	13.838	9.4	3.121	22.3	9.002	10.4	7.956	10.7	-
nov.	-	-	16.803	10.5	-	13.733	9.4	3.070	22.1	8.902	10.3	7.901	10.7	-
dec.	-	-	16.752	10.4	-	13.690	9.3	3.063	22.1	8.904	10.3	7.849	10.6	-
2016 janv.	-	-	16.647	10.3	-	13.609	9.3	3.037	22.0	8.800	10.2	7.847	10.6	-

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Dati nav sezonāli izlīdzināti.

2) Brīvo darbvietu īpatsvars ir brīvo darbvietu skaits, dalīts ar aizņemto darbvietu un brīvo darbvietu summu (%).

3.5. Darījumu īstermiņa statistika

	Rūpnieciskā ražošana						Būvniecības produkcija	Jauno rūpniecības pasūtījumu ECB rādītājs	Mazumtirdzniecība				Reģistrētie jaunie viegļie automobiļi
	Kopā (izņemot būvniecību)		Galvenās rūpniecības grupas						Kopā	Pārtika, dzērieni, tabaka	Nepārtikas preces	Degviela	
	Apstrādes rūpniecība	Starp- patēriņa preces	Kapitāl- preces	Patēriņa preces	Enerģētika								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
% no 2010. gada kopējuma	100.0	86.0	33.6	29.2	22.5	14.7	100.0	100.0	100.0	39.3	51.5	9.1	100.0

pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)

2013	-0.7	-0.7	-1.0	-0.6	-0.4	-0.8	-2.3	-0.1	-0.8	-0.9	-0.6	-1.0	-4.4
2014	0.8	1.7	1.2	1.8	2.6	-5.5	1.7	3.3	1.2	0.3	2.2	0.0	3.8
2015	1.4	1.5	0.8	1.8	1.8	0.2	-0.9	2.5	2.5	1.4	3.4	2.4	8.9
2015 I	1.6	1.1	-0.1	1.1	2.4	4.6	-1.7	1.1	2.4	1.1	3.4	2.2	9.0
II	1.3	1.7	0.9	2.7	0.9	-1.1	-0.8	5.4	2.5	1.3	3.5	2.7	6.9
III	1.8	2.1	0.9	2.5	2.7	0.0	-1.2	2.2	3.2	2.2	3.9	3.1	9.4
IV	0.8	1.3	1.4	0.9	1.3	-3.2	0.1	1.3	2.0	1.1	2.7	1.8	10.4
2015 aug.	2.3	2.9	1.2	4.1	3.2	-2.3	-2.1	3.5	2.7	2.7	2.6	4.1	8.3
sept.	1.4	1.9	1.4	2.0	1.9	-1.4	-0.5	0.0	3.3	1.6	4.8	2.1	9.8
okt.	2.1	2.3	1.5	3.6	1.3	1.1	0.1	0.7	2.3	1.1	3.2	1.7	5.8
nov.	1.4	1.8	2.2	1.7	1.5	-2.7	0.3	3.3	1.7	0.8	2.4	2.2	10.9
dec.	-1.3	-0.4	0.4	-2.6	1.3	-7.3	-0.4	0.0	2.1	1.4	2.7	1.6	15.1
2016 janv.	2.0	1.4	3.0	0.3	10.8

pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (s.i. dati; %)

2015 aug.	-0.5	-0.1	0.4	-0.9	0.3	-3.6	0.5	-1.6	0.1	0.6	-0.2	1.6	-0.5
sept.	-0.2	-0.4	0.0	-0.3	-1.4	1.7	-0.8	-2.0	-0.1	-0.5	0.1	-1.0	0.9
okt.	0.9	0.6	0.1	1.4	0.7	1.8	0.5	1.6	-0.2	-0.4	-0.1	-0.1	-1.1
nov.	-0.5	-0.2	0.7	-1.5	0.0	-4.3	0.9	0.9	0.1	-0.1	-0.1	0.4	2.4
dec.	-1.0	-0.8	-0.3	-1.9	-0.1	-2.4	-0.6	-0.2	0.6	0.6	0.5	0.8	5.0
2016 janv.	0.4	0.5	0.7	0.1	1.5

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini, ECB eksperimentālie statistiskie dati (8. aile) un Eiropas Automobiļu ražotāju asociācija (13. aile).

3. Saimnieciskā darbība

3.6. Viedokļu apsekojumi

(sezonāli izlīdzināti dati)

	Eiropas Komisijas uzņēmumu un patērētāju apsekojumi (procentu starpības, ja nav norādīts citādi)							Iepirkumu vadītāju apsekojumi (difūzijas indeksi)				
	Ekonomiskā noskaņojuma rādītājs (ilgtermiņa vidējais rādītājs = 100)	Apstrādes rūpniecība		Patērētāju konfidences rādītājs	Būvniecības konfidences rādītājs	Mazumtirdzniecības konfidences rādītājs	Pakalpojumu nozares		Apstrādes rūpniecības iepirkumu vadītāju indekss (IVI)	Apstrādes rūpniecības produkcijas izlaide	Uzņēmējdarbības aktivitāte pakalpojumu nozarē	Apvienotā produkcijas izlaide
		Ražotāju konfidences rādītājs	Jaudu izmantošana (%)				Pakalpojumu nozares konfidences rādītājs	Jaudu izmantošana (%)				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1999–2013	100.0	-6.1	80.8	-12.8	-13.6	-8.6	6.7	-	51.0	52.4	52.9	52.7
2013	93.5	-9.0	78.6	-18.8	-27.9	-12.2	-5.4	87.1	49.6	50.6	49.3	49.7
2014	101.5	-3.8	80.4	-10.2	-26.4	-3.1	4.9	87.6	51.8	53.3	52.5	52.7
2015	104.2	-3.1	81.3	-6.2	-22.5	1.6	9.1	88.4	52.2	53.4	54.0	53.8
2015 I	102.6	-3.9	81.1	-6.2	-24.8	-1.5	5.7	88.2	51.4	52.6	53.6	53.3
II	103.7	-3.2	81.1	-5.2	-24.4	0.0	7.7	88.3	52.3	53.4	54.1	53.9
III	104.5	-2.9	81.3	-7.0	-22.5	3.0	10.4	88.4	52.3	53.6	54.0	53.9
IV	106.3	-2.4	81.7	-6.4	-18.4	5.1	12.6	88.6	52.8	54.0	54.2	54.1
2015 sept.	105.5	-2.3	-	-7.0	-22.2	4.3	12.4	-	52.0	53.4	53.7	53.6
okt.	106.1	-1.9	81.5	-7.5	-20.1	6.5	12.3	88.7	52.3	53.6	54.1	53.9
nov.	106.0	-3.3	-	-5.9	-17.5	5.8	12.7	-	52.8	54.0	54.2	54.2
dec.	106.7	-2.0	-	-5.7	-17.6	2.9	12.8	-	53.2	54.5	54.2	54.3
2016 janv.	105.1	-3.1	81.9	-6.3	-19.0	2.7	11.5	88.5	52.3	53.4	53.6	53.6
febr.	103.8	-4.4	-	-8.8	-17.5	1.6	10.6	-	51.2	52.3	53.3	53.0

Avoti: Eiropas Komisija (Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts; 1.–8. aile) un *Markit* (9.–12. aile).

3.7. Mājsaimniecību un nefinanšu sabiedrību kontu kopsavilkums

(faktiskajās cenās, ja nav norādīts citādi; sezonāli neizlīdzināti dati)

	Mājsaimniecības							Nefinanšu sabiedrības					
	Uzkrājumu rādītājs (bruto) ¹⁾	Parāda rādītājs	Reālie bruto rīcībā esošie ienākumi	Finanšu ieguldījumi	Nefinanšu ieguldījumi (bruto)	Tīrā vērtība ²⁾	Nekustamie aktīvi	Peļņas daļa ³⁾	Uzkrājumu rādītājs (neto)	Parāda rādītājs ⁴⁾	Finanšu ieguldījumi	Nefinanšu ieguldījumi (bruto)	Finanšējums
	Bruto rīcībā esošie ienākumi (izlīdzināti dati; %)	Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)						% no neto pievienotās vērtības	% no IKP	Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2012	12.4	98.8	-1.8	1.7	-5.3	-0.1	-3.0	31.0	1.7	133.4	1.6	-6.6	1.1
2013	12.7	97.3	-0.4	1.2	-4.0	0.5	-1.8	31.9	3.1	131.2	2.3	-1.0	1.0
2014	12.7	96.6	0.7	1.8	0.8	2.7	1.1	31.7	3.3	131.9	1.6	3.2	1.0
2014 IV	12.7	96.6	1.0	1.8	0.9	2.7	1.1	31.7	3.3	131.9	1.6	1.3	1.0
2015 I	12.7	96.0	2.0	1.8	-0.5	3.8	1.4	31.9	3.6	133.9	2.4	2.2	1.4
II	12.8	95.7	2.2	1.8	-0.5	2.6	1.5	32.6	4.1	133.2	2.9	3.1	1.6
III	12.7	95.6	1.7	1.8	1.0	2.4	2.0	33.0	4.8	132.6	3.4	2.8	1.8

Avoti: ECB un *Eurostat*.

- 1) Pamatojoties uz četrus ceturkšņu uzkrājumu un bruto rīcībā esošo ienākumu kumulētajām summām (korekcija sakarā ar mājsaimniecību neto kapitāla pārmaiņu pensiju fondu rezervēs).
- 2) Finanšu aktīvi (neieskaitot finanšu saistības) un nefinanšu aktīvi. Nefinanšu aktīvus veido galvenokārt nekustamie aktīvi (dzīvjamās ēkas un zeme). Tie ietver arī tādus uzņēmumus nefinanšu aktīvus, kuri nav juridiskās personas un kuri klasificēti mājsaimniecību sektorā.
- 3) Peļņas daļu nosaka saskaņā ar tīrajām komercdarbības ienākumiem, kas kopumā atbilst grāmatvedībā aprēķinātajai peļņai.
- 4) Noteikts, pamatojoties uz aizdevumu, parāda vērtspapīru, tirdzniecības kredītu atlikumu un pensiju shēmu saistībām.

3. Saimnieciskā darbība

3.8. Euro zonas maksājumu bilance. Tekošais konts un kapitāla konts

(mljrd. euro; sezonāli izlīdzināti dati, ja nav norādīts citādi; darījumi)

	Tekošais konts											Kapitāla konts ¹⁾	
	Kopā			Preces		Pakalpojumi		Sākotnējie ienākumi		Otrreizējie ienākumi		Kredīts	Debets
	Kredīts	Debets	Saldo	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2015 I	876.7	796.8	79.9	512.8	437.5	184.3	169.4	154.1	130.4	25.5	59.5	8.7	7.5
II	896.6	817.1	79.5	525.4	444.8	188.0	171.8	156.8	141.6	26.4	58.9	9.6	37.3
III	886.8	810.3	76.5	516.2	434.1	189.6	174.0	156.0	144.0	25.0	58.2	9.6	3.9
IV	882.1	804.1	78.0	514.2	432.1	192.1	176.2	150.0	136.4	25.9	59.3	14.0	7.1
2015 jūl.	297.4	271.7	25.8	174.4	145.7	62.8	58.1	52.1	48.5	8.1	19.4	3.3	1.4
aug.	293.6	270.5	23.1	170.2	144.9	63.4	58.0	51.2	48.2	8.8	19.4	3.4	1.0
sept.	295.8	268.1	27.7	171.6	143.5	63.4	57.9	52.7	47.3	8.1	19.4	3.0	1.5
okt.	297.6	271.9	25.7	172.5	144.5	64.0	58.8	52.2	48.7	8.8	20.0	4.5	2.0
nov.	298.0	271.0	26.9	172.7	145.2	64.6	58.6	51.8	47.3	8.9	19.9	3.9	1.8
dec.	286.6	261.1	25.5	169.0	142.4	63.4	58.8	46.0	40.4	8.2	19.5	5.6	3.3
<i>12 mēnešu darījumu summa</i>													
2015 dec.	3 542.3	3 228.3	314.0	2 068.5	1 748.4	754.0	691.5	616.9	552.5	102.8	235.9	41.9	55.7
<i>12 mēnešu darījumu summa (% no IKP)</i>													
2015 dec.	34.1	31.1	3.0	19.9	16.8	7.3	6.7	5.9	5.3	1.0	2.3	0.4	0.5

1) Kapitāla konta dati nav sezonāli izlīdzināti.

3.9. Euro zonas preču ārējā tirdzniecība¹⁾, vērtības un apjomi preču grupu dalījumā²⁾

(sezonāli izlīdzināti dati, ja nav norādīts citādi)

	Kopā (s.n. dati)		Eksports (FOB)					Imports (CIF)					
	Eksports	Imports	Kopā			Papildpos- tenis: apstrādes rūpniecība	Kopā			Papildpostei			
			Starp- patēriņa preces	Kapitāl- preces	Patēriņa preces		Starp- patēriņa preces	Kapitāl- preces	Patēriņa preces	Apstrādes rūpniecība	Nafta		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
<i>Vērtības (mljrd. euro; 1. un 2. ailei – pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošu periodu; %)</i>													
2015 I	5.6	1.9	509.1	241.6	105.3	149.4	422.0	447.9	260.2	70.2	109.7	315.2	55.4
II	8.2	4.2	513.4	242.5	105.4	153.5	428.6	453.3	265.4	70.4	110.8	317.3	60.0
III	4.4	0.8	507.0	234.8	104.7	153.8	422.3	445.5	254.6	69.8	113.1	316.5	51.0
IV	3.1	2.2	508.5	.	.	.	424.2	445.2	.	.	.	322.3	.
2015 jūl.	7.0	0.9	172.8	79.6	35.4	52.5	143.6	150.3	86.5	23.5	37.7	106.4	18.2
aug.	5.5	2.7	166.5	77.7	34.4	50.7	137.9	147.2	83.9	23.0	37.7	103.9	17.0
sept.	0.8	-0.8	167.8	77.5	34.8	50.6	140.8	148.0	84.2	23.3	37.7	106.2	15.8
okt.	0.4	-0.6	168.1	79.8	34.9	50.8	142.6	148.3	84.4	24.5	37.5	107.1	16.1
nov.	5.8	4.1	170.4	78.8	34.9	51.6	140.5	147.9	82.2	23.7	38.1	107.3	14.4
dec.	3.4	3.4	170.0	.	.	.	141.1	149.0	.	.	.	108.0	.
<i>Apjoma indeksi (2000. g. = 100; 1. un 2. ailei – pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošu periodu; %)</i>													
2015 I	2.6	5.2	118.9	115.2	120.7	123.2	118.9	106.6	106.6	107.0	105.9	108.6	105.9
II	2.9	2.7	117.1	113.6	118.9	121.6	118.0	104.2	104.2	103.6	104.8	107.1	99.5
III	1.1	3.2	116.6	111.8	117.9	122.6	116.7	105.8	105.6	104.8	106.6	107.3	99.4
IV
2015 jūn.	7.9	6.7	117.7	113.8	120.5	122.4	118.6	105.6	105.4	103.9	107.3	109.1	97.3
jūl.	3.1	1.9	118.8	112.8	119.6	125.5	119.0	106.1	105.0	107.0	108.0	108.9	97.0
aug.	2.0	5.5	114.9	111.2	115.5	121.4	113.9	105.1	105.3	103.5	105.7	105.1	100.5
sept.	-1.7	2.4	116.2	111.3	118.7	121.1	117.2	106.2	106.6	103.8	106.1	108.0	100.9
okt.	-1.7	3.7	117.1	115.3	118.7	122.1	118.8	107.3	108.1	110.3	105.9	109.7	103.7
nov.	3.3	7.5	118.3	114.4	117.9	122.2	116.4	107.3	106.5	105.4	107.7	109.7	95.5

Avoti: ECB un Eurostat.

1) Atšķirība starp ECB maksājumu bilances posteņa "Preces" (3.8. tabula) un Eurostat preču tirdzniecības (3.9. tabula) datiem veidojas galvenokārt to atšķirīgo definīciju dēļ.

2) Preču grupas atbilstoši plašo ekonomisko kategoriju (Broad Economic Categories) klasifikācijai.

4. Cenas un izmaksas

4.1. Saskaņotais patēriņa cenu indekss¹⁾

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	Kopā					Kopā (s.i. dati; pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu; %)						Papildpostenis: administratīvi regulējamās cenas	
	Indekss: 2015. g. = 100	Kopā			Pakalpojumi	Kopā	Apstrādātā pārtika	Neapstrādātā pārtika	Neenerģijas rūpniecības preces	Enerģija (s.n. dati)	Pakalpojumi	Kopējais SPCI (izņemot administratīvi regulējamās cenas)	Administratīvi regulējamās cenas
		Kopā (neietverot pārtiku un enerģiju)	Preces										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
% no 2015. gada kopapjoma	100.0	100.0	69.7	56.5	43.5	100.0	12.2	7.5	26.3	10.6	43.5	87.1	12.9
2013	99.5	1.4	1.1	1.3	1.4	-	-	-	-	-	-	1.2	2.1
2014	100.0	0.4	0.8	-0.2	1.2	-	-	-	-	-	-	0.2	1.9
2015	100.0	0.0	0.8	-0.8	1.2	-	-	-	-	-	-	-0.1	0.9
2015 I	99.2	-0.3	0.7	-1.4	1.1	-0.2	0.2	0.7	0.1	-4.2	0.3	-0.5	1.2
II	100.5	0.2	0.8	-0.5	1.1	0.5	0.2	0.7	0.2	2.4	0.3	0.1	0.9
III	100.0	0.1	0.9	-0.8	1.2	0.0	0.1	0.4	0.1	-2.5	0.4	0.0	0.8
IV	100.2	0.2	1.0	-0.6	1.2	-0.1	0.2	0.9	0.1	-3.0	0.2	0.1	0.6
2015 sept.	100.2	-0.1	0.9	-1.1	1.2	-0.1	0.0	0.6	0.0	-1.7	0.0	-0.2	0.7
okt.	100.3	0.1	1.1	-0.8	1.3	0.1	0.1	0.6	0.1	-0.5	0.1	0.0	0.7
nov.	100.2	0.1	0.9	-0.6	1.2	0.0	0.1	-0.4	0.0	0.0	0.0	0.1	0.6
dec.	100.2	0.2	0.9	-0.5	1.1	-0.2	0.1	-0.7	0.0	-1.8	0.0	0.2	0.6
2016 janv.	98.7	0.3	1.0	-0.3	1.2	-0.2	0.1	-0.4	0.1	-2.7	0.0	0.4	0.3
febr. ²⁾	98.8	-0.2	0.7	.	1.0	-0.1	0.3	-0.4	-0.1	-1.3	0.1	.	.

	Preces						Pakalpojumi					
	Pārtika (ietverot alkoholiskos dzērienus un tabaku)			Rūpniecības preces			Mājoklis		Transports	Sakarī	Atpūta un individuālie pakalpojumi	Dažādi
	Kopā	Apstrādātā pārtika	Neapstrādātā pārtika	Kopā	Neenerģijas rūpniecības preces	Enerģija	Īres maksa					
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
% no 2015. gada kopapjoma	19.7	12.2	7.5	36.9	26.3	10.6	10.6	6.3	7.4	3.1	14.9	7.5
2013	2.7	2.2	3.5	0.6	0.6	0.6	1.7	1.4	2.4	-4.2	2.3	0.7
2014	0.5	1.2	-0.8	-0.5	0.1	-1.9	1.7	1.4	1.7	-2.8	1.5	1.3
2015	1.0	0.6	1.6	-1.8	0.3	-6.8	1.2	1.1	1.3	-0.8	1.5	1.2
2015 I	0.3	0.5	0.1	-2.3	-0.1	-7.7	1.3	1.3	1.4	-1.9	1.3	1.2
II	1.1	0.7	1.8	-1.3	0.2	-5.3	1.2	1.2	1.2	-0.9	1.4	1.2
III	1.2	0.6	2.1	-1.8	0.4	-7.2	1.1	0.9	1.4	-0.4	1.7	1.0
IV	1.4	0.7	2.6	-1.7	0.5	-7.2	1.2	1.0	1.1	-0.1	1.5	1.2
2015 sept.	1.4	0.6	2.7	-2.4	0.3	-8.9	1.2	1.0	1.4	-0.1	1.6	1.1
okt.	1.6	0.6	3.2	-2.1	0.6	-8.5	1.2	1.1	1.4	-0.1	1.8	1.2
nov.	1.5	0.7	2.7	-1.7	0.6	-7.3	1.2	1.0	1.2	-0.2	1.3	1.2
dec.	1.2	0.7	2.0	-1.3	0.5	-5.8	1.2	1.0	0.7	-0.1	1.5	1.2
2016 janv.	1.0	0.8	1.4	-1.0	0.7	-5.4	1.1	1.0	0.8	0.0	1.6	1.2
febr. ²⁾	0.7	0.9	0.3	.	0.3	-8.0

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Aplēse balstīta uz provizoriskajiem valstu datiem (aptvērumš – parasti aptuveni 95% no euro zonas), kā arī uz jaunāko informāciju par enerģijas cenām.

4. Cenas un izmaksas

4.2. Rūpniecības, būvniecības un īpašuma cenas

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	Ražotāju cenas rūpniecībā, neietverot būvniecību										Būv- niecība	Mājokļu cenas ¹⁾	Komer- cenu ekspe- rimentālais rādītājs ¹⁾
	Kopā (indekss: 2010. g. = 100)	Kopā		Rūpniecība (neietverot būvniecību un enerģētiku)						Ener- ģētika			
		Apstrā- des rūp- niecība	Kopā	Star- patēriņa preces	Kapitāl- preces	Patēriņa preces							
						Kopā	Pār- tīka, alkoholiskie dzērieni un tabaka	Nepār- tīkas preces					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
% no 2010. gada kopējuma	100.0	100.0	78.0	72.1	29.3	20.0	22.7	13.8	8.9	27.9			
2013	108.5	-0.2	-0.1	0.4	-0.6	0.6	1.7	2.6	0.3	-1.6	0.3	-1.9	-1.1
2014	106.9	-1.5	-0.9	-0.3	-1.1	0.4	0.1	-0.2	0.3	-4.4	0.3	0.2	1.1
2015	104.0	-2.7	-2.3	-0.5	-1.3	0.7	-0.6	-1.0	0.2	-8.1	0.2	.	.
2015 I	104.5	-2.9	-2.6	-0.6	-1.5	0.7	-0.7	-1.3	0.2	-8.5	0.2	1.1	2.5
II	104.9	-2.1	-1.6	-0.3	-0.7	0.7	-0.8	-1.4	0.1	-6.5	0.4	1.1	3.6
III	104.0	-2.6	-2.6	-0.5	-1.1	0.6	-0.6	-1.1	0.1	-8.3	0.2	1.5	5.1
IV	102.7	-3.1	-2.5	-0.7	-2.0	0.6	-0.2	-0.4	0.2	-9.4	0.0	.	.
2015 aug.	103.8	-2.6	-2.7	-0.5	-1.1	0.6	-0.7	-1.2	0.2	-8.2	-	-	-
sept.	103.5	-3.2	-3.0	-0.6	-1.6	0.6	-0.4	-0.7	0.2	-10.0	-	-	-
okt.	103.1	-3.2	-2.8	-0.7	-1.9	0.6	-0.1	-0.3	0.2	-9.8	-	-	-
nov.	102.9	-3.2	-2.5	-0.7	-2.1	0.6	-0.2	-0.4	0.2	-9.3	-	-	-
dec.	102.1	-3.0	-2.1	-0.7	-1.9	0.6	-0.3	-0.4	0.2	-8.9	-	-	-
2016 janv.	101.0	-2.9	-1.9	-0.6	-1.6	0.4	-0.1	-0.2	0.2	-8.6	-	-	-

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini un ECB aprēķini, kuru pamatā ir MSCI dati, kā arī valstu avoti (13. aile).

1) Uz nesaskaņotiem avotiem balstīti eksperimentāli dati (sīkāku informāciju sk. <http://www.ecb.europa.eu/stats/intro/html/experiment.en.html>).

4.3. Preču cenas un IKP deflatori

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	IKP deflatori							Naftas cenas (euro par barelu)	Neenerģijas preču cenas (euro)						
	Kopā (s.i. dati; indekss: 2010. g. = 100)	Kopā	Iekšzemes pieprasījums				Eksports ¹⁾		Imports ¹⁾	Svērums atbilstoši importam ²⁾			Svērums atbilstoši izmantošanai ²⁾		
			Kopā	Privātais patēriņš	Valdības patēriņš	Kopējā pamat- kapitāla veidošana				Kopā	Pār- tīka	Nepār- tīkas preces	Kopā	Pār- tīka	Nepār- tīkas preces
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
% no kopējuma									100.0	35.0	65.0	100.0	45.0	55.0	
2013	103.7	1.3	0.9	1.1	1.2	0.4	-0.4	-1.3	81.7	-9.0	-13.3	-6.9	-8.2	-9.9	-6.9
2014	104.5	0.9	0.5	0.5	0.8	0.5	-0.7	-1.7	74.5	-8.8	-1.8	-12.1	-4.7	0.4	-8.7
2015	105.8	1.2	0.3	0.2	0.6	0.7	0.1	-2.1	48.3	-4.1	5.2	-9.0	-0.8	4.8	-5.6
2015 I	105.4	1.1	0.1	-0.1	0.6	0.7	-0.2	-2.6	49.0	-0.4	8.7	-4.9	5.6	11.6	0.7
II	105.7	1.3	0.4	0.3	0.6	0.9	0.9	-1.1	57.4	-0.6	2.0	-2.0	3.9	5.4	2.6
III	106.0	1.3	0.3	0.3	0.5	0.7	0.1	-2.3	46.1	-6.5	6.4	-13.1	-3.3	5.7	-10.6
IV	106.4	1.3	0.4	0.3	0.6	0.7	-0.3	-2.4	40.7	-9.1	3.9	-16.2	-9.3	-3.0	-14.8
2015 sept.	-	-	-	-	-	-	-	-	43.3	-7.9	3.8	-13.8	-6.0	2.3	-12.6
okt.	-	-	-	-	-	-	-	-	43.9	-8.3	3.7	-14.6	-6.9	0.8	-13.3
nov.	-	-	-	-	-	-	-	-	42.8	-8.0	6.2	-15.6	-8.5	-1.4	-14.7
dec.	-	-	-	-	-	-	-	-	35.7	-11.1	1.8	-18.5	-12.5	-8.0	-16.5
2016 janv.	-	-	-	-	-	-	-	-	29.7	-14.9	-3.8	-21.2	-14.7	-9.7	-19.3
febr.	-	-	-	-	-	-	-	-	31.0	-14.3	-5.4	-19.5	-14.1	-9.4	-18.3

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini un Thomson Reuters (9. aile).

1) Eksporta un importa deflatori attiecas uz precēm un pakalpojumiem un ietver pārrobežu tirdzniecību euro zonā.

2) Svērums atbilstoši importam: svērums noteikts saskaņā ar 2004.–2006. gada vidējo importa struktūru; svērums atbilstoši izmantošanai: svērums noteikts saskaņā ar 2004.–2006. gada vidējo iekšzemes pieprasījuma struktūru.

4. Cenas un izmaksas

4.4. Ar cenām saistīto viedokļu apsekojumi

(sezonāli izlīdzināti dati)

	Eiropas Komisijas uzņēmumu un patērētāju apsekojumi (procentu starpības)				Iepirkumu vadītāju apsekojumi (difūzijas indeksi)				
	Pārdošanas cenu gaidas (nākamajiem trim mēnešiem)				Patēriņa cenu tendences pēdējos 12 mēnešos	Ražošanas izmaksas		Noteiktās cenas	
	Apstrādes rūpniecība	Mazumtirdzniecība	Pakalpojumi	Būvniecība		Apstrādes rūpniecība	Pakalpojumi	Apstrādes rūpniecība	Pakalpojumi
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1999–2013	4.7	-	-	-2.1	34.0	57.7	56.7	-	49.9
2014	-0.9	-1.5	1.0	-17.2	14.2	49.6	53.5	49.7	48.2
2015	-2.8	1.4	2.5	-13.3	-1.1	48.9	53.5	49.6	49.0
2016
2015 I	-5.6	-0.7	1.2	-16.9	-2.5	45.8	52.5	48.8	47.6
II	-1.3	3.2	2.9	-15.0	-0.9	54.7	54.4	50.4	49.0
III	-2.0	1.1	2.2	-12.5	-0.2	49.5	53.6	49.9	49.9
IV	-2.1	1.9	3.7	-8.6	-0.8	45.6	53.6	49.2	49.6
2015 sept.	-3.5	-0.6	2.7	-11.9	-1.6	44.6	53.5	48.7	50.4
okt.	-2.4	2.0	4.6	-10.1	-2.3	44.3	54.0	48.6	49.9
nov.	-0.8	2.4	4.1	-8.7	-0.5	45.6	53.3	49.3	49.6
dec.	-3.2	1.3	2.3	-7.1	0.3	47.0	53.5	49.8	49.4
2016 janv.	-4.1	0.3	3.2	-8.0	-0.9	42.1	52.7	48.3	49.1
febr.	-5.5	1.7	3.2	-10.5	-1.4	40.8	52.4	47.6	48.9

Avoti: Eiropas Komisija (Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts) un *Markit*.

4.5. Darbaspēka izmaksu indeksi

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	Kopā (indekss: 2012. g. = 100)	Kopā	Komponentu dalījumā		Atsevišķu saimnieciskās darbības veidu dalījumā		Papildpostenis: vienošanās ceļā noteiktās darba algas rādītājs ¹⁾
			Darba samaksa	Darba devēju sociālās iemaksas	Uzņēmējdarbības nozares	Galvenokārt ar uzņēmējdarbību nesaistītas nozares	
	1	2	3	4	5	6	7
% no 2012. gada kopapjoma	100.0	100.0	74.6	25.4	69.3	30.7	
2013	101.4	1.5	1.5	1.1	1.2	1.9	1.8
2014	102.7	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.7
2015	1.5
2015 I	97.6	1.9	2.1	1.1	2.0	1.5	1.5
II	108.2	1.6	2.0	0.3	1.6	1.4	1.5
III	101.6	1.1	1.4	0.1	1.2	0.8	1.5
IV	1.5

Avoti: *Eurostat* un ECB aprēķini.

1) Uz nesaskaņotiem avotiem balstīti eksperimentāli dati (sīkāku informāciju sk. <http://www.ecb.europa.eu/stats/intro/html/experiment.en.html>).

4. Cenas un izmaksas

4.6. Vienības darbaspēka izmaksas, atlīdzība vienam nodarbinātajam un darba ražīgums

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi; sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	Kopā (indekss: 2010. g. = 100)	Saimnieciskās darbības veidu dalījumā										
		Kopā	Lauksaim- niecība, mežsaim- niecība un zvejniecība	Apstrādes rūpniecība, enerģētika un komunālie pakalpojumi	Būv- niecība	Tirdzniecība, transporta, izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	Informācijas un komuni- kācijas pakalpojumi	Finanses un apdroši- nāšana	Nekusta- mais īpašums	Profesionālie, komerc- darbības un atbalsta pakalpojumi	Valsts pārvalde, izglītība, veselība un sociālā aprūpe	Māksla, izklaide un citi pakal- pojumi
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Vienības darbaspēka izmaksas												
2012	102.5	1.9	2.6	2.1	4.0	1.7	0.4	1.2	0.9	3.3	0.8	2.8
2013	103.7	1.2	-1.1	2.1	0.4	0.9	-1.4	3.6	-2.8	1.0	1.4	2.0
2014	104.8	1.1	-3.8	1.5	0.7	0.7	1.0	1.0	1.2	2.3	1.2	0.6
2014 IV	105.2	1.3	-1.1	2.2	1.1	0.7	1.2	1.4	2.0	2.4	1.4	1.0
2015 I	105.2	0.8	0.1	0.9	1.8	0.6	-0.2	0.1	3.5	2.3	1.0	0.4
II	105.4	0.6	1.0	0.4	1.4	0.3	0.2	0.6	3.3	1.3	1.0	0.6
III	105.6	0.5	1.4	-0.1	0.6	0.4	0.9	1.7	3.2	1.3	1.0	0.2
Atlīdzība vienam nodarbinātajam												
2012	103.6	1.5	0.2	1.9	2.4	1.7	1.4	0.9	0.9	1.9	0.8	1.6
2013	105.2	1.6	3.8	2.8	1.2	0.9	0.8	2.0	0.2	1.0	1.7	1.7
2014	106.7	1.4	-1.4	2.2	1.7	1.4	2.1	1.4	1.5	1.7	0.9	1.1
2014 IV	107.3	1.4	-1.2	2.1	1.3	1.3	2.7	2.1	1.5	1.7	1.1	0.3
2015 I	107.7	1.2	0.9	1.9	0.9	1.0	1.8	1.5	3.0	1.8	1.0	0.5
II	107.9	1.3	1.3	1.9	0.6	1.4	2.4	1.4	1.5	1.2	1.1	0.6
III	108.1	1.1	1.5	1.4	1.2	1.2	1.7	1.8	2.0	1.1	0.9	0.1
Darba ražīgums uz vienu nodarbināto												
2012	101.0	-0.4	-2.3	-0.3	-1.5	0.0	1.1	-0.3	0.0	-1.4	0.0	-1.2
2013	101.4	0.4	4.9	0.7	0.8	-0.1	2.2	-1.5	3.0	0.1	0.2	-0.3
2014	101.7	0.3	2.5	0.6	1.0	0.7	1.1	0.4	0.3	-0.5	-0.3	0.5
2014 IV	102.0	0.1	-0.1	-0.1	0.2	0.6	1.5	0.7	-0.5	-0.7	-0.3	-0.7
2015 I	102.4	0.4	0.9	1.0	-0.9	0.5	2.1	1.4	-0.5	-0.5	0.0	0.1
II	102.4	0.6	0.3	1.5	-0.7	1.1	2.1	0.9	-1.7	-0.1	0.1	0.0
III	102.4	0.6	0.1	1.4	0.6	0.8	0.9	0.1	-1.2	-0.2	-0.1	-0.1
Atlīdzība par vienu nostrādāto stundu												
2012	104.8	2.6	2.2	3.3	5.0	2.9	1.7	1.2	1.4	2.9	1.3	2.8
2013	107.2	2.3	3.7	2.9	2.6	1.8	0.9	2.6	1.6	2.2	2.1	2.9
2014	108.6	1.3	-0.7	1.7	1.5	1.5	1.7	1.3	1.3	1.3	0.7	1.8
2014 IV	109.1	1.2	-1.0	1.5	0.9	1.4	1.8	2.2	1.3	1.2	1.0	1.0
2015 I	109.4	1.3	0.9	1.7	0.5	1.5	1.0	2.0	2.6	2.0	1.0	-0.3
II	109.5	1.1	0.4	1.4	-0.1	1.5	1.4	1.6	0.4	0.8	1.2	0.4
III	109.6	0.8	1.0	0.8	0.0	1.1	0.7	2.2	1.5	0.6	0.9	-0.3
Darba ražīgums stundā												
2012	102.3	0.8	-1.1	1.2	1.0	1.2	1.5	0.3	1.0	-0.2	0.5	0.0
2013	103.5	1.2	4.7	0.9	2.3	0.7	2.6	-1.0	4.4	1.1	0.7	0.9
2014	103.8	0.3	3.0	0.2	0.9	0.8	0.8	0.4	0.6	-0.6	-0.5	1.2
2014 IV	103.8	0.0	-0.6	-0.7	-0.1	0.7	0.8	1.0	-0.5	-1.1	-0.4	-0.1
2015 I	104.2	0.5	-0.2	0.8	-0.6	1.0	1.9	1.7	-1.4	-0.3	0.0	-0.3
II	104.2	0.5	-0.4	0.9	-1.1	1.4	1.6	0.9	-2.5	-0.5	0.2	-0.2
III	104.1	0.3	-0.4	0.9	-0.1	1.0	-0.2	0.3	-2.5	-0.9	-0.2	-0.3

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.1. Monetārie rādītāji¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %, sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	M3											
	M2						M3 – M2					
	M1		M2 – M1				Repo darījumi	Naudas tirgus fondu akcijas	Parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem		11	12
	Skaidrā nauda apgrozībā	Noguldījumi uz nakti	Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
	Atlikumi											
2013	909.7	4 476.3	5 386.1	1 683.3	2 142.8	3 826.1	9 212.1	121.4	418.1	86.5	626.0	9 838.1
2014	968.5	4 952.3	5 920.8	1 598.5	2 148.8	3 747.2	9 668.1	123.9	427.7	104.7	656.3	10 324.3
2015	1 034.5	5 569.8	6 604.3	1 447.5	2 160.6	3 608.1	10 212.4	77.1	479.2	71.0	627.4	10 839.8
2015 I	993.5	5 154.9	6 148.4	1 529.1	2 149.9	3 679.1	9 827.5	125.8	437.5	96.6	659.9	10 487.4
II	1 014.0	5 298.7	6 312.6	1 480.1	2 160.5	3 640.7	9 953.3	90.3	441.1	98.6	629.9	10 583.2
III	1 028.2	5 425.1	6 453.3	1 449.3	2 164.4	3 613.7	10 067.0	98.4	457.6	73.3	629.2	10 696.2
IV	1 034.5	5 569.8	6 604.3	1 447.5	2 160.6	3 608.1	10 212.4	77.1	479.2	71.0	627.4	10 839.8
2015 aug.	1 025.0	5 383.6	6 408.6	1 460.5	2 163.9	3 624.3	10 032.9	102.4	446.2	80.4	629.0	10 661.9
sept.	1 028.2	5 425.1	6 453.3	1 449.3	2 164.4	3 613.7	10 067.0	98.4	457.6	73.3	629.2	10 696.2
okt.	1 029.9	5 487.7	6 517.6	1 438.5	2 164.3	3 602.8	10 120.4	106.8	473.5	76.9	657.1	10 777.5
nov.	1 037.4	5 544.3	6 581.8	1 448.3	2 162.6	3 610.8	10 192.6	91.5	485.2	82.0	658.7	10 851.3
dec.	1 034.5	5 569.8	6 604.3	1 447.5	2 160.6	3 608.1	10 212.4	77.1	479.2	71.0	627.4	10 839.8
2016 janv. ^(p)	1 044.5	5 622.7	6 667.2	1 448.6	2 156.8	3 605.4	10 272.6	87.6	471.1	78.2	636.8	10 909.4
	Darījumi											
2013	45.6	250.4	295.9	-114.4	45.5	-68.9	227.0	-11.6	-48.7	-63.3	-123.6	103.4
2014	58.2	379.3	437.5	-90.9	3.2	-87.7	349.8	1.0	10.8	12.7	24.6	374.4
2015	64.8	576.6	641.4	-143.3	12.0	-131.3	510.1	-47.8	49.6	-26.4	-24.7	485.4
2015 I	23.8	166.6	190.4	-56.9	2.0	-54.8	135.6	0.6	5.6	-9.3	-3.0	132.6
II	20.5	151.9	172.3	-47.6	10.9	-36.7	135.6	-35.2	3.6	3.9	-27.6	108.0
III	14.3	129.0	143.3	-35.3	3.1	-32.3	111.0	8.2	18.7	-18.4	8.4	119.4
IV	6.3	129.1	135.4	-3.5	-4.0	-7.5	127.9	-21.5	21.7	-2.6	-2.4	125.5
2015 aug.	4.7	24.5	29.2	-9.4	2.3	-7.1	22.1	-2.3	2.2	-2.6	-2.6	19.5
sept.	3.2	42.6	45.9	-12.2	-0.4	-12.6	33.3	-4.1	1.3	-3.9	-6.6	26.7
okt.	1.7	49.4	51.1	-12.1	-0.2	-12.3	38.7	8.2	16.0	4.4	28.6	67.4
nov.	7.6	48.3	55.8	7.4	-1.9	5.5	61.3	-15.7	11.8	5.2	1.3	62.6
dec.	-3.0	31.4	28.5	1.2	-1.9	-0.6	27.8	-14.0	-6.1	-12.2	-32.3	-4.5
2016 janv. ^(p)	10.1	54.9	65.0	1.4	-3.7	-2.3	62.7	10.5	-2.8	4.6	12.4	75.1
	Pieauguma temps											
2013	5.3	5.9	5.8	-6.4	2.2	-1.8	2.5	-9.2	-10.4	-38.0	-16.1	1.0
2014	6.4	8.4	8.1	-5.4	0.1	-2.3	3.8	0.8	2.6	18.7	4.0	3.8
2015	6.7	11.6	10.8	-9.0	0.6	-3.5	5.3	-38.2	11.5	-26.2	-3.8	4.7
2015 I	7.3	10.6	10.1	-7.6	0.1	-3.3	4.6	5.1	5.3	11.7	5.6	4.7
II	8.8	12.4	11.8	-10.7	0.5	-4.4	5.2	-30.9	6.9	23.7	0.6	4.9
III	8.3	12.4	11.7	-11.4	0.5	-4.7	5.2	-23.0	9.0	-1.5	0.7	4.9
IV	6.7	11.6	10.8	-9.0	0.6	-3.5	5.3	-38.2	11.5	-26.2	-3.8	4.7
2015 aug.	8.6	12.1	11.5	-11.2	0.6	-4.6	5.1	-21.1	9.5	8.2	2.4	4.9
sept.	8.3	12.4	11.7	-11.4	0.5	-4.7	5.2	-23.0	9.0	-1.5	0.7	4.9
okt.	8.1	12.3	11.6	-10.9	0.6	-4.3	5.4	-18.8	10.1	6.6	3.2	5.2
nov.	8.0	11.7	11.1	-9.9	0.3	-4.0	5.2	-29.6	12.3	7.3	2.7	5.0
dec.	6.7	11.6	10.8	-9.0	0.6	-3.5	5.3	-38.2	11.5	-26.2	-3.8	4.7
2016 janv. ^(p)	6.1	11.3	10.5	-7.5	0.7	-2.7	5.4	-28.0	9.4	-16.2	-1.3	5.0

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.2. M3 ietilpstošie noguldījumi¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	Nefinanšu sabiedrības ²⁾					Mājsaimniecības ³⁾					Finanšu sabiedrības (izņemot MFI un ASPF) ²⁾	Apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi	Pārējā valdība ⁴⁾
	Kopā	Uz nakti	Ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	Repo darījumi	Kopā	Uz nakti	Ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	Repo darījumi			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Atlikumi													
2013	1 710.5	1 186.7	397.8	109.8	16.2	5 413.6	2 539.7	874.7	1 994.5	4.7	804.8	194.9	300.1
2014	1 815.2	1 318.7	365.8	111.6	19.2	5 556.6	2 751.2	809.6	1 992.8	3.0	895.8	222.7	333.1
2015	1 927.6	1 480.9	322.0	116.5	8.2	5 751.1	3 061.0	694.3	1 993.1	2.6	989.2	224.6	362.5
2015 I	1 848.5	1 381.7	340.2	111.8	14.9	5 597.8	2 839.3	762.8	1 991.9	3.8	947.6	225.7	340.2
II	1 858.2	1 410.7	322.6	112.8	12.2	5 646.7	2 910.7	735.1	1 998.1	2.8	955.7	228.1	340.9
III	1 901.0	1 451.1	324.0	115.8	10.1	5 695.4	2 987.9	707.4	1 997.0	3.0	966.6	218.0	356.2
IV	1 927.6	1 480.9	322.0	116.5	8.2	5 751.1	3 061.0	694.3	1 993.1	2.6	989.2	224.6	362.5
2015 aug.	1 889.4	1 441.7	325.0	114.5	8.2	5 674.0	2 960.0	714.8	1 996.2	3.1	968.1	224.7	354.2
sept.	1 901.0	1 451.1	324.0	115.8	10.1	5 695.4	2 987.9	707.4	1 997.0	3.0	966.6	218.0	356.2
okt.	1 937.3	1 493.6	316.7	116.9	10.1	5 706.8	3 003.6	705.6	1 994.2	3.5	964.5	222.4	366.1
nov.	1 934.2	1 486.9	321.4	116.8	9.1	5 728.0	3 033.3	698.5	1 992.2	3.9	990.4	222.4	371.7
dec.	1 927.6	1 480.9	322.0	116.5	8.2	5 751.1	3 061.0	694.3	1 993.1	2.6	989.2	224.6	362.5
2016 janv. ^(p)	1 966.4	1 520.9	320.1	115.6	9.8	5 763.9	3 077.2	693.9	1 989.2	3.6	983.3	224.2	378.1
Darījumi													
2013	98.2	90.1	-6.9	9.1	5.9	107.9	182.4	-100.1	31.9	-6.2	-15.1	-13.3	-7.8
2014	69.5	91.2	-25.5	1.5	2.4	140.5	209.8	-65.7	-1.8	-1.7	53.4	7.5	21.7
2015	100.0	140.2	-33.9	4.9	-11.2	194.8	302.8	-108.2	0.7	-0.4	76.5	-1.7	27.9
2015 I	29.5	48.9	-14.9	0.1	-4.6	39.0	79.1	-41.1	0.2	0.8	35.0	1.5	7.5
II	13.3	31.7	-16.8	1.0	-2.6	50.7	73.3	-28.0	6.4	-1.0	12.3	2.8	0.9
III	42.5	41.0	0.4	3.1	-2.1	48.9	78.3	-27.7	-1.9	0.2	10.3	-10.2	13.4
IV	14.7	18.6	-2.6	0.7	-2.0	56.2	72.1	-11.4	-4.0	-0.5	18.9	4.2	6.1
2015 aug.	2.8	5.8	0.7	0.7	-4.4	11.0	18.3	-7.4	0.1	-0.1	2.3	-7.2	6.2
sept.	12.4	9.5	-0.4	1.4	2.0	21.3	28.9	-7.3	-0.2	-0.1	-3.0	-6.6	1.9
okt.	25.2	31.9	-7.8	1.1	0.0	10.6	15.0	-2.0	-2.9	0.5	-4.5	4.5	9.5
nov.	-7.6	-10.0	3.8	-0.1	-1.2	21.4	28.6	-5.5	-2.1	0.4	21.1	-2.4	5.5
dec.	-2.9	-3.3	1.5	-0.3	-0.8	24.1	28.4	-3.9	1.0	-1.3	2.3	2.1	-8.8
2016 janv. ^(p)	40.3	41.1	-1.5	-0.9	1.6	13.1	16.3	-0.1	-4.0	1.0	-5.3	-0.5	15.4
Pieauguma temps													
2013	6.1	8.2	-1.7	8.9	56.4	2.0	7.7	-10.3	1.6	-56.7	-1.9	-6.4	-2.5
2014	4.0	7.6	-6.4	1.3	14.4	2.6	8.3	-7.5	-0.1	-36.9	6.3	4.0	7.3
2015	5.5	10.6	-9.5	4.4	-57.9	3.5	11.0	-13.4	0.0	-14.2	8.4	-0.8	8.3
2015 I	4.7	9.9	-9.8	0.8	-5.4	2.8	9.7	-11.2	0.0	-31.2	14.6	-0.5	5.2
II	4.3	10.6	-13.9	1.3	-23.5	3.0	10.8	-13.9	0.1	-37.8	13.7	-1.1	5.3
III	5.1	10.8	-12.3	2.3	-32.3	3.0	11.1	-15.5	0.0	-37.7	14.2	-4.9	5.8
IV	5.5	10.6	-9.5	4.4	-57.9	3.5	11.0	-13.4	0.0	-14.2	8.4	-0.8	8.3
2015 aug.	4.8	11.2	-13.3	1.6	-48.2	2.9	10.9	-15.3	0.1	-36.9	14.5	-5.6	6.1
sept.	5.1	10.8	-12.3	2.3	-32.3	3.0	11.1	-15.5	0.0	-37.7	14.2	-4.9	5.8
okt.	6.6	12.2	-11.5	2.4	-26.4	3.1	11.0	-14.8	0.0	-25.6	10.8	-3.7	9.8
nov.	5.0	10.0	-11.0	1.9	-31.7	3.3	10.9	-14.5	0.1	-18.1	9.7	-4.7	10.9
dec.	5.5	10.6	-9.5	4.4	-57.9	3.5	11.0	-13.4	0.0	-14.2	8.4	-0.8	8.3
2016 janv. ^(p)	6.5	10.8	-9.0	4.4	-17.4	3.7	10.5	-11.4	0.2	-12.4	9.2	-3.2	9.9

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklasificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru. Šīs institūcijas iekļautas MFI bilances statistikā kopā ar finanšu sabiedrībām (izņemot MFI un apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus (ASPF)).

3) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

4) Attiecas uz valdības sektoru, izņemot centrālo valdību.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.3. Euro zonas rezidentiem izsniegtie kredīti¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	Kredīts valdībai			Kredīts pārējiem euro zonas rezidentiem								Parāda vērtspapīri	Kapitāla vērtspapīri un ieguldījumu fondu (izņemot tirgus fondus) akcijas
	Kopā	Aizdevumi	Parāda vērtspapīri	Kopā	Aizdevumi					Apdrošināšanas sabiedrībām un pensiju fondiem			
					Kopā	Nefinanšu sabiedrībām ³⁾	Mājsaimniecībām ⁴⁾	Finanšu sabiedrībām (izņemot MFI un ASPF) ³⁾	Koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanai un vērtspāpīrošanai ²⁾				
											5		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
Atlikumi													
2013	3 404.9	1 096.7	2 308.2	12 709.1	10 544.4	10 929.5	4 353.6	5 222.8	869.2	98.7	1 364.7	800.0	
2014	3 605.5	1 131.8	2 473.7	12 562.3	10 510.7	10 920.7	4 271.7	5 200.4	909.8	128.9	1 276.9	774.7	
2015	3 893.3	1 109.5	2 783.9	12 679.6	10 591.7	10 989.3	4 273.4	5 307.5	887.3	123.6	1 301.1	786.8	
2015 I	3 671.7	1 148.5	2 523.2	12 674.1	10 611.8	11 008.5	4 301.5	5 234.0	941.6	134.7	1 274.1	788.2	
II	3 680.4	1 137.4	2 543.0	12 636.4	10 592.2	10 986.5	4 291.3	5 258.5	906.8	135.5	1 254.8	789.4	
III	3 815.9	1 127.1	2 688.8	12 652.5	10 564.8	10 963.1	4 274.9	5 277.6	891.1	121.2	1 310.4	777.3	
IV	3 893.3	1 109.5	2 783.9	12 679.6	10 591.7	10 989.3	4 273.4	5 307.5	887.3	123.6	1 301.1	786.8	
2015 aug.	3 766.9	1 132.3	2 634.6	12 697.1	10 599.3	11 000.9	4 291.1	5 268.8	910.8	128.6	1 306.1	791.7	
sept.	3 815.9	1 127.1	2 688.8	12 652.5	10 564.8	10 963.1	4 274.9	5 277.6	891.1	121.2	1 310.4	777.3	
okt.	3 835.6	1 119.8	2 715.8	12 695.5	10 607.1	11 003.3	4 290.2	5 301.9	890.6	124.3	1 296.6	791.8	
nov.	3 877.8	1 118.4	2 759.4	12 736.0	10 650.2	11 046.6	4 307.5	5 310.0	908.3	124.4	1 287.6	798.2	
dec.	3 893.3	1 109.5	2 783.9	12 679.6	10 591.7	10 989.3	4 273.4	5 307.5	887.3	123.6	1 301.1	786.8	
2016 janv. ^(p)	3 963.7	1 117.3	2 846.4	12 687.9	10 617.1	11 013.2	4 289.1	5 311.7	890.6	125.6	1 306.0	764.9	
Darījumi													
2013	-25.0	-73.5	48.5	-305.7	-248.1	-268.7	-132.9	-4.0	-120.9	9.7	-72.7	15.1	
2014	72.0	16.0	56.1	-104.0	-50.3	-32.1	-60.9	-15.4	14.3	11.7	-90.0	36.2	
2015	283.8	-20.7	304.6	97.6	68.8	49.0	0.6	98.0	-24.3	-5.5	24.2	4.5	
2015 I	40.3	16.5	23.8	34.1	45.2	31.7	8.3	19.2	12.4	5.3	-3.5	-7.5	
II	58.0	-10.7	68.6	0.2	7.6	1.6	-0.3	30.7	-23.8	1.0	-14.1	6.7	
III	112.2	-10.2	122.3	54.8	-7.9	-2.8	-6.0	24.7	-12.3	-14.4	64.3	-1.6	
IV	73.4	-16.4	89.8	8.4	23.9	18.5	-1.4	23.4	-0.7	2.6	-22.4	7.0	
2015 aug.	47.1	-0.1	47.1	15.2	3.8	4.5	-0.8	9.1	-1.5	-3.0	12.1	-0.7	
sept.	35.0	-6.1	41.1	-29.7	-26.0	-27.4	-10.4	11.4	-19.6	-7.4	5.6	-9.3	
okt.	10.1	-7.7	17.8	16.6	27.7	25.7	7.0	15.0	2.6	3.1	-19.1	8.0	
nov.	36.6	-1.5	38.1	18.7	35.4	31.3	12.4	8.3	14.6	0.0	-20.4	3.7	
dec.	26.7	-7.1	33.9	-26.8	-39.1	-38.5	-20.9	0.1	-17.9	-0.5	17.1	-4.7	
2016 janv. ^(p)	60.3	5.2	55.0	24.0	34.1	31.4	21.0	6.4	4.6	2.1	6.9	-17.0	
Pieauguma temps													
2013	-0.7	-6.3	2.2	-2.3	-2.3	-2.4	-2.9	-0.1	-12.3	10.9	-5.1	1.9	
2014	2.1	1.5	2.4	-0.8	-0.5	-0.3	-1.4	-0.3	1.5	11.9	-6.6	4.5	
2015	7.9	-1.8	12.3	0.8	0.7	0.4	0.0	1.9	-2.6	-4.2	1.9	0.6	
2015 I	2.8	1.9	3.1	-0.2	0.1	0.2	-0.6	0.0	2.4	14.1	-4.9	3.2	
II	5.1	1.6	6.7	0.2	0.6	0.3	-0.2	1.2	-1.0	17.8	-5.2	3.0	
III	7.2	0.5	10.2	0.7	0.6	0.4	0.1	1.6	-2.0	-1.4	1.0	1.9	
IV	7.9	-1.8	12.3	0.8	0.7	0.4	0.0	1.9	-2.6	-4.2	1.9	0.6	
2015 aug.	6.3	1.0	8.8	1.0	1.0	0.7	0.2	1.4	0.5	12.4	-0.3	3.2	
sept.	7.2	0.5	10.2	0.7	0.6	0.4	0.1	1.6	-2.0	-1.4	1.0	1.9	
okt.	6.9	0.2	9.9	0.9	0.9	0.7	0.3	1.8	-1.5	2.0	0.0	2.5	
nov.	7.8	-0.7	11.7	1.1	1.2	0.9	0.7	1.9	-0.1	-1.4	-0.7	3.4	
dec.	7.9	-1.8	12.3	0.8	0.7	0.4	0.0	1.9	-2.6	-4.2	1.9	0.6	
2016 janv. ^(p)	8.6	-2.4	13.7	0.9	0.8	0.6	0.4	1.9	-2.5	-9.5	2.3	-0.4	

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Korekcija, ņemot vērā no MFI bilancēm sakarā ar pārdošanu vai vērtspāpīrošanu izslēgtos aizdevumus.

3) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklasificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru. Šīs institūcijas iekļautas MFI bilances statistikā kopā ar finanšu sabiedrībām (izņemot MFI un apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus (ASPF)).

4) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.4. MFI aizdevumi euro zonas nefinanšu sabiedrībām un māsaimniecībām¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	Nefinanšu sabiedrības ²⁾					Māsaimniecības ³⁾				
	Kopā		Līdz 1 gadam	1–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Kopā		Patēriņa kredīts	Kredīti mājokļa iegādei	Citi aizdevumi
	Koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanai un vērtspapīrošanai ⁴⁾	1				2	Koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanai un vērtspapīrošanai ⁴⁾			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Atlikumi										
2013	4 353.6	4 407.7	1 065.7	740.9	2 547.0	5 222.8	5 546.6	573.6	3 853.7	795.5
2014	4 271.7	4 329.7	1 080.7	720.5	2 470.4	5 200.4	5 545.3	563.4	3 861.0	776.0
2015	4 273.4	4 333.7	1 038.2	758.5	2 476.7	5 307.5	5 638.7	595.6	3 948.3	763.6
2015 I	4 301.5	4 357.4	1 089.2	734.6	2 477.8	5 234.0	5 570.3	567.8	3 890.9	775.3
II	4 291.3	4 347.6	1 080.8	743.1	2 467.3	5 258.5	5 589.2	578.7	3 908.9	771.0
III	4 274.9	4 333.8	1 058.3	745.9	2 470.6	5 277.6	5 611.4	582.4	3 926.5	768.7
IV	4 273.4	4 333.7	1 038.2	758.5	2 476.7	5 307.5	5 638.7	595.6	3 948.3	763.6
2015 aug.	4 291.1	4 350.1	1 083.9	743.0	2 464.2	5 268.8	5 605.3	581.6	3 917.2	770.0
sept.	4 274.9	4 333.8	1 058.3	745.9	2 470.6	5 277.6	5 611.4	582.4	3 926.5	768.7
okt.	4 290.2	4 350.6	1 062.6	755.6	2 472.1	5 301.9	5 630.1	594.9	3 940.6	766.5
nov.	4 307.5	4 365.8	1 076.6	755.5	2 475.3	5 310.0	5 638.7	596.8	3 944.8	768.3
dec.	4 273.4	4 333.7	1 038.2	758.5	2 476.7	5 307.5	5 638.7	595.6	3 948.3	763.6
2016 janv. ^(p)	4 289.1	4 352.3	1 048.5	765.3	2 475.2	5 311.7	5 642.9	596.3	3 952.0	763.4
Darījumi										
2013	-132.9	-145.1	-44.3	-44.6	-44.0	-4.0	-15.0	-18.2	27.4	-13.2
2014	-60.9	-64.0	-14.2	2.3	-48.9	-15.4	5.9	-2.9	-3.4	-9.1
2015	0.6	6.3	-45.8	32.3	14.1	98.0	77.1	21.6	80.1	-3.6
2015 I	8.3	5.7	-1.0	7.5	1.8	19.2	11.1	2.0	17.4	-0.2
II	-0.3	0.9	-3.0	7.3	-4.5	30.7	20.8	9.4	22.5	-1.2
III	-6.0	-0.7	-19.1	4.0	9.2	24.7	26.5	5.2	19.8	-0.3
IV	-1.4	0.4	-22.6	13.5	7.6	23.4	18.6	5.0	20.3	-1.9
2015 aug.	-0.8	0.3	4.1	-0.1	-4.9	9.1	8.0	2.4	6.4	0.3
sept.	-10.4	-9.8	-24.0	3.6	10.0	11.4	9.7	1.3	10.2	-0.1
okt.	7.0	10.2	-5.6	10.1	2.5	15.0	7.5	3.0	12.5	-0.6
nov.	12.4	9.4	15.5	-2.4	-0.7	8.3	8.7	2.6	3.6	2.1
dec.	-20.9	-19.1	-32.5	5.9	5.7	0.1	2.4	-0.6	4.2	-3.4
2016 janv. ^(p)	21.0	22.9	13.2	5.4	2.4	6.4	6.0	1.1	4.8	0.4
Pieauguma temps										
2013	-2.9	-3.2	-4.0	-5.6	-1.7	-0.1	-0.3	-3.0	0.7	-1.6
2014	-1.4	-1.4	-1.3	0.3	-1.9	-0.3	0.1	-0.5	-0.1	-1.1
2015	0.0	0.1	-4.2	4.4	0.6	1.9	1.4	3.8	2.1	-0.5
2015 I	-0.6	-0.7	-0.8	2.0	-1.3	0.0	0.3	-0.1	0.1	-0.8
II	-0.2	-0.4	-1.1	2.2	-0.5	1.2	0.6	1.8	1.6	-0.9
III	0.1	0.1	-2.7	3.6	0.2	1.6	1.1	2.6	1.8	-0.5
IV	0.0	0.1	-4.2	4.4	0.6	1.9	1.4	3.8	2.1	-0.5
2015 aug.	0.2	0.2	0.1	2.6	-0.4	1.4	1.0	2.7	1.6	-0.5
sept.	0.1	0.1	-2.7	3.6	0.2	1.6	1.1	2.6	1.8	-0.5
okt.	0.3	0.4	-3.1	5.0	0.4	1.8	1.2	2.9	2.0	-0.4
nov.	0.7	0.7	-0.9	3.5	0.5	1.9	1.4	3.6	2.1	-0.2
dec.	0.0	0.1	-4.2	4.4	0.6	1.9	1.4	3.8	2.1	-0.5
2016 janv. ^(p)	0.4	0.6	-3.1	4.6	0.7	1.9	1.4	4.0	2.0	-0.3

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklasificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru. Šīs institūcijas iekļautas MFI bilances statistikā kopā ar finanšu sabiedrībām (izņemot MFI un apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus (ASPF)).

3) T.sk. māsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

4) Korekcija, ņemot vērā no MFI bilancēm sakarā ar pārdošanu vai vērtspapīrošanu izslēgtos aizdevumus.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.5. M3 neietilpstošie bilances posteņi (izņemot euro zonas rezidentiem izsniegtos kredītus)¹⁾ (mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	MFI saistības						MFI aktīvi			
	Centrālās valdības turējumi ²⁾	Ilgāka termiņa finanšu saistības pret pārējiem euro zonas rezidentiem				Tīrie ārējie aktīvi	Citi			
		Kopā	Noguldījumi ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem	Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ilgāku par 3 mēnešiem	Parāda vērtspapīri ar termiņu ilgāku par 2 gadiem		Kapitāls un rezerves	Kopā		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	Atlikumi									
2013	261.7	7 311.0	2 371.2	91.5	2 507.2	2 341.1	1 146.5	150.2	183.8	121.9
2014	264.6	7 188.6	2 248.9	92.2	2 381.7	2 465.8	1 383.3	226.5	184.5	139.7
2015	278.3	7 069.6	2 184.2	79.8	2 254.1	2 551.5	1 331.3	283.4	205.9	135.6
2015 I	283.2	7 320.9	2 258.5	90.6	2 395.7	2 576.1	1 505.6	240.1	236.3	160.6
II	265.2	7 169.4	2 223.1	86.7	2 330.6	2 529.0	1 459.0	242.1	224.6	147.1
III	287.6	7 101.6	2 223.8	83.7	2 264.4	2 529.7	1 361.8	255.2	213.6	140.0
IV	278.3	7 069.6	2 184.2	79.8	2 254.1	2 551.5	1 331.3	283.4	205.9	135.6
2015 aug.	274.5	7 127.1	2 225.0	84.3	2 289.8	2 528.0	1 355.3	244.1	207.0	128.4
sept.	287.6	7 101.6	2 223.8	83.7	2 264.4	2 529.7	1 361.8	255.2	213.6	140.0
okt.	347.8	7 107.3	2 207.4	82.2	2 257.1	2 560.5	1 396.2	305.3	196.4	144.9
nov.	296.0	7 123.8	2 189.4	80.3	2 284.3	2 569.9	1 385.8	271.5	217.7	146.0
dec.	278.3	7 069.6	2 184.2	79.8	2 254.1	2 551.5	1 331.3	283.4	205.9	135.6
2016 janv. ^(p)	306.0	7 054.7	2 174.5	78.6	2 224.5	2 577.1	1 309.8	308.8	213.8	141.7
	Darījumi									
2013	-44.9	-89.7	-19.0	-14.3	-137.3	80.9	362.0	-62.5	32.2	43.7
2014	-5.7	-162.5	-122.3	2.0	-151.4	109.1	238.4	-0.2	0.7	17.8
2015	7.5	-219.2	-104.0	-13.5	-203.8	102.0	-97.4	-10.2	21.4	-4.0
2015 I	15.5	-36.8	-27.8	-2.6	-52.3	45.9	3.4	33.3	51.7	21.0
II	-18.0	-87.4	-34.7	-3.9	-50.5	1.8	-0.3	-55.3	-11.8	-13.6
III	22.0	-37.6	6.1	-3.1	-58.5	17.9	-64.1	0.9	-11.0	-7.1
IV	-11.9	-57.4	-47.5	-3.9	-42.4	36.4	-36.5	10.8	-7.7	-4.3
2015 aug.	20.8	-14.4	-2.7	-1.4	-13.3	3.0	-19.5	-17.0	-0.3	-13.9
sept.	12.8	-19.9	-1.1	-0.6	-25.1	6.9	7.4	6.9	6.6	11.6
okt.	58.0	-33.9	-23.4	-1.5	-17.5	8.6	10.5	54.3	-17.2	5.0
nov.	-51.8	-11.2	-21.1	-1.9	-6.2	18.0	-15.3	-40.3	21.3	1.1
dec.	-18.1	-12.3	-3.0	-0.5	-18.6	9.8	-31.7	-3.2	-11.7	-10.4
2016 janv. ^(p)	27.7	-31.3	-9.1	-1.2	-24.6	3.5	-28.2	15.4	7.9	6.9
	Pieauguma temps									
2013	-14.7	-1.2	-0.8	-13.5	-5.1	3.4	-	-	10.3	23.3
2014	-2.2	-2.2	-5.2	2.2	-6.0	4.6	-	-	0.4	14.6
2015	3.1	-3.0	-4.6	-14.4	-8.4	4.1	-	-	11.6	-2.9
2015 I	5.5	-2.7	-5.9	-0.1	-6.8	4.6	-	-	33.4	37.6
II	-6.0	-3.0	-5.3	-3.4	-8.1	4.3	-	-	31.0	23.5
III	11.8	-3.4	-3.7	-9.1	-9.3	3.0	-	-	30.5	15.0
IV	3.1	-3.0	-4.6	-14.4	-8.4	4.1	-	-	11.6	-2.9
2015 aug.	-1.4	-3.2	-4.3	-7.9	-8.7	3.6	-	-	20.3	9.8
sept.	11.8	-3.4	-3.7	-9.1	-9.3	3.0	-	-	30.5	15.0
okt.	29.6	-3.5	-4.2	-10.1	-9.0	3.0	-	-	7.2	19.6
nov.	10.3	-3.4	-4.9	-11.4	-8.8	3.6	-	-	18.0	11.7
dec.	3.1	-3.0	-4.6	-14.4	-8.4	4.1	-	-	11.6	-2.9
2016 janv. ^(p)	3.4	-3.3	-4.4	-15.4	-8.9	3.5	-	-	5.1	7.0

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Ietver centrālās valdības MFI sektorā veikto noguldījumu un MFI sektora emitēto vērtspapīru turējumus.

3) Nav veikta datu korekcija, ņemot vērā sezonālo ietekmi.

6. Fiskālās norises

6.1. Deficīts/pārpalikums

(% no IKP; gada plūsmas)

	Deficīts (-)/pārpalikums(+)					Papildpostenis: sākotnējais deficīts (-)/ pārpalikums(+)
	Kopā	Centrālā valdība	Pavalsts valdība	Vietējā valdība	Sociālā nodrošinājuma fondi	
	1	2	3	4	5	6
2011	-4.2	-3.3	-0.7	-0.2	0.0	-1.2
2012	-3.7	-3.4	-0.3	0.0	0.0	-0.6
2013	-3.0	-2.6	-0.2	0.0	-0.1	-0.2
2014	-2.6	-2.2	-0.2	0.0	-0.1	0.1
2014 IV	-2.6	0.1
2015 I	-2.5	0.1
II	-2.4	0.1
III	-2.1	0.3

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

6.2. Ieņēmumi un izdevumi

(% no IKP; gada plūsmas)

	Ieņēmumi						Izdevumi						
	Kopā	Kārtējie ieņēmumi			Kapitāla ieņēmumi	Kopā	Kārtējie izdevumi				Kapitāla izdevumi		
		Tiešie nodokļi	Netiešie nodokļi	Neto sociālās iemaksas			Atfirdzība nodarbinā- tajiem	Starppatēriņš	Procentu maksājumi	Sociālie maksājumi			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2011	44.9	44.5	11.6	12.6	15.1	0.4	49.1	44.8	10.4	5.3	3.0	22.2	4.3
2012	46.1	45.6	12.2	12.9	15.3	0.4	49.7	45.2	10.4	5.4	3.0	22.6	4.5
2013	46.6	46.1	12.5	12.9	15.5	0.5	49.6	45.5	10.4	5.4	2.8	23.0	4.1
2014	46.8	46.3	12.5	13.1	15.5	0.5	49.4	45.4	10.3	5.3	2.7	23.1	3.9
2014 IV	46.8	46.3	12.5	13.1	15.5	0.5	49.4	45.4	10.3	5.3	2.7	23.1	3.9
2015 I	46.7	46.2	12.5	13.1	15.5	0.5	49.2	45.3	10.3	5.3	2.6	23.1	3.9
II	46.6	46.2	12.6	13.1	15.5	0.5	49.0	45.2	10.3	5.3	2.5	23.1	3.8
III	46.6	46.1	12.6	13.1	15.4	0.5	48.7	45.0	10.2	5.3	2.5	23.1	3.7

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

6.3. Valdības parāda attiecība pret IKP

(% no IKP; atlikumi perioda beigās)

	Kopā	Finanšu instruments			Turētājs		Sākotnējais termiņš		Atlikušais termiņš			Valūta		
		Nauda un noguldī- jumi	Aizde- vumi	Parāda vērts- papīri	Kreditori (rezidenti)	Kreditori (nerezidi- denti)	Līdz 1 gadam	Ilgāk par 1 gadu	Līdz 1 gadam	1–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Euro vai dalībvalsts valūta	Citas valūtas	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2011	86.0	2.9	15.5	67.5	42.9	24.4	43.1	12.2	73.8	20.4	30.0	35.6	84.2	1.8
2012	89.3	3.0	17.4	68.9	45.5	26.2	43.8	11.4	78.0	19.7	31.7	37.9	87.2	2.2
2013	91.1	2.7	17.2	71.2	46.0	26.2	45.1	10.4	80.7	19.4	32.2	39.4	89.1	2.0
2014	92.1	2.7	17.0	72.4	45.3	26.0	46.8	10.1	82.0	19.0	32.1	41.0	90.1	2.0
2014 IV	92.1	2.7	17.0	72.4
2015 I	92.9	2.7	16.8	73.4
II	92.3	2.8	16.2	73.3
III	91.6	2.7	16.1	72.8

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

6. Fiskālās norises

6.4. Valdības parāda attiecības pret IKP un pamatfaktoru gada pārmaiņas¹⁾

(% no IKP; gada plūsmas)

	Parāda attiecības pret IKP pārmaiņas ²⁾	Sākotnējais deficīts(+)/pārpalikums(-)	Deficīta-parāda korekcija								Cita	Procentu likmes un izaugsmes tempa starpība	Papildpostenis: aizņemšanās nepieciešamība
			Kopā	Darījumi ar galvenajiem finanšu aktīviem					Pārvērtēšanas ietekme un citas apjoma pārmaiņas				
				Kopā	Nauda un noguldījumi	Aizdevumi	Parāda vērtspapīri	Kapitāla vērtspapīri un ieguldījumu fondu akcijas					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
2011	2.1	1.2	0.2	-0.4	0.2	-0.2	-0.2	-0.1	0.4	0.2	0.8	3.9	
2012	3.4	0.6	0.0	1.0	0.3	0.3	-0.1	0.5	-1.3	0.3	2.7	5.0	
2013	1.7	0.2	-0.3	-0.6	-0.5	-0.4	-0.1	0.3	-0.1	0.4	1.9	2.7	
2014	1.0	-0.1	0.0	-0.1	0.3	-0.2	-0.3	0.0	0.0	0.1	1.1	2.6	
2014 IV	1.0	-0.1	0.0	-0.1	0.3	-0.1	-0.3	0.1	-0.1	0.2	1.1	2.7	
2015 I	0.8	-0.1	0.0	0.0	0.3	-0.1	-0.2	0.0	-0.1	0.1	0.9	2.6	
II	-0.6	-0.1	-0.9	-0.9	-0.3	-0.3	-0.2	-0.2	0.0	0.0	0.5	1.5	
III	-0.6	-0.3	-0.5	-0.3	0.2	-0.3	-0.2	-0.1	0.0	-0.1	0.1	1.7	

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

1) Finanšu krīzes kontekstā veikto starpvaldību aizdevumu dati, izņemot deficīta-parāda korekcijas ceturkšņa datus, ir konsolidēti.

2) Aprēķināts kā starpība starp valdības parāda attiecību pret IKP atsaucē perioda beigās un iepriekšējā gada atbilstošā perioda beigās.

6.5. Valdības parāda vērtspapīri¹⁾

(parāda apkalpošana; % no IKP; plūsmas parāda apkalpošanas periodā; vidējās nominālās peļņas likmes; % gadā)

	Parāda apkalpošana 1 gada ietvaros ²⁾					Vidējais atlikušais termiņš gados ³⁾	Vidējās nominālās peļņas likmes ⁴⁾						
	Kopā	Pamatsumma		Procenti			Aproģzībā esošais apjoms					Transakcijas	
		Termiņš līdz 3 mēnešiem	Termiņš līdz 3 mēnešiem	Termiņš līdz 3 mēnešiem	Termiņš līdz 3 mēnešiem		Kopā	Mainīgā procentu likme	Nulles procentu likmes kupons	Fiksētā procentu likme	Termiņš līdz 1 gadam	Emisija	Dzēšana
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2013	16.5	14.4	5.0	2.1	0.5	6.3	3.5	1.7	1.3	3.7	2.8	1.2	1.8
2014	15.9	13.9	5.1	2.0	0.5	6.4	3.1	1.5	0.5	3.5	2.7	0.8	1.6
2015	15.3	13.3	4.4	2.0	0.5	6.6	2.9	1.2	0.1	3.3	3.0	0.4	1.2
2014 IV	15.9	13.9	5.1	2.0	0.5	6.4	3.1	1.5	0.5	3.5	2.7	0.8	1.6
2015 I	15.5	13.4	4.6	2.0	0.5	6.5	3.1	1.3	0.3	3.5	2.9	0.6	1.7
II	15.4	13.4	4.9	2.0	0.5	6.6	3.0	1.3	0.2	3.4	2.9	0.5	1.5
III	15.5	13.5	4.4	2.0	0.5	6.6	2.9	1.2	0.1	3.3	3.0	0.4	1.4
2015 aug.	15.3	13.4	4.4	2.0	0.5	6.6	2.9	1.2	0.1	3.4	2.9	0.4	1.5
sept.	15.5	13.5	4.4	2.0	0.5	6.6	2.9	1.2	0.1	3.3	3.0	0.4	1.4
okt.	15.9	13.9	4.3	2.0	0.5	6.6	2.9	1.2	0.1	3.3	3.0	0.4	1.4
nov.	16.0	14.0	4.7	2.0	0.5	6.5	2.9	1.2	0.1	3.3	3.0	0.4	1.4
dec.	15.3	13.3	4.4	2.0	0.5	6.6	2.9	1.2	0.1	3.3	3.0	0.4	1.2
2016 janv.	15.4	13.4	5.4	2.0	0.5	6.6	2.8	1.2	0.1	3.3	3.0	0.4	1.2

Avots: ECB.

1) Dati uzrādīti nominālvērtībā un nav konsolidēti valdības sektora datos.

2) Nav ietverti nākotnes maksājumi par parāda vērtspapīriem, kuriem vēl nav pienācis termiņš, un pirmstermiņa dzēšana.

3) Atlikušais termiņš perioda beigās.

4) Atlikumi perioda beigās; darījumiem – 12 mēnešu vidējie rādītāji.

6. Fiskālās norises

6.6. Fiskālās norises euro zonas valstīs

(% no IKP; gada plūsmas un atlikumi perioda beigās)

	Beļģija 1	Vācija 2	Igaunija 3	Īrija 4	Grieķija 5	Spānija 6	Francija 7	Itālija 8	Kipra 9	
Valdības budžeta deficīts (-)/pārpalikums (+)										
2011	-4.1	-1.0	1.2	-12.5	-10.2	-9.5	-5.1	-3.5	-5.7	
2012	-4.1	-0.1	-0.3	-8.0	-8.8	-10.4	-4.8	-3.0	-5.8	
2013	-2.9	-0.1	-0.1	-5.7	-12.4	-6.9	-4.1	-2.9	-4.9	
2014	-3.1	0.3	0.7	-3.9	-3.6	-5.9	-3.9	-3.0	-8.9	
2014 IV	-3.1	0.3	0.7	-3.9	-3.6	-5.9	-3.9	-3.0	-8.9	
2015 I	-3.3	0.4	0.5	-3.6	-4.7	-5.9	-3.9	-3.0	-0.2	
II	-3.1	0.4	0.6	-3.0	-5.3	-5.5	-3.9	-2.9	-0.4	
III	-3.0	0.8	0.7	-2.5	-5.4	-5.3	-3.7	-2.8	-0.9	
Valdības pārāds										
2011	102.2	78.4	5.9	109.3	172.0	69.5	85.2	116.4	65.8	
2012	104.1	79.7	9.5	120.2	159.4	85.4	89.6	123.2	79.3	
2013	105.1	77.4	9.9	120.0	177.0	93.7	92.3	128.8	102.5	
2014	106.7	74.9	10.4	107.5	178.6	99.3	95.6	132.3	108.2	
2014 IV	106.7	74.9	10.4	107.5	178.6	99.3	95.6	132.3	108.2	
2015 I	110.9	74.3	10.0	104.7	169.9	99.7	97.5	135.3	107.5	
II	109.3	72.5	9.9	102.1	168.9	99.3	97.7	136.0	110.4	
III	108.7	71.9	9.8	99.4	171.0	99.3	97.0	134.6	109.6	
	Latvija 10	Lietuva 11	Luksemburga 12	Malta 13	Nīderlande 14	Austrija 15	Portugāle 16	Slovēnija 17	Slovākija 18	Somija 19
Valdības budžeta deficīts (-)/pārpalikums (+)										
2011	-3.4	-8.9	0.5	-2.6	-4.3	-2.6	-7.4	-6.6	-4.1	-1.0
2012	-0.8	-3.1	0.2	-3.6	-3.9	-2.2	-5.7	-4.1	-4.2	-2.1
2013	-0.9	-2.6	0.7	-2.6	-2.4	-1.3	-4.8	-15.0	-2.6	-2.5
2014	-1.5	-0.7	1.4	-2.1	-2.4	-2.7	-7.2	-5.0	-2.8	-3.3
2014 IV	-1.6	-0.7	1.4	-2.1	-2.4	-2.7	-7.2	-5.0	-2.8	-3.3
2015 I	-1.9	-0.8	0.7	-2.5	-2.0	-2.2	-7.2	-4.7	-2.8	-3.3
II	-2.0	0.3	0.5	-2.2	-1.9	-2.2	-6.4	-4.6	-2.8	-2.8
III	-2.0	0.0	0.2	-1.7	-1.7	-2.4	-3.2	-4.1	-2.6	-2.9
Valdības pārāds										
2011	42.8	37.2	19.2	69.8	61.7	82.2	111.4	46.4	43.3	48.5
2012	41.4	39.8	22.1	67.6	66.4	81.6	126.2	53.7	51.9	52.9
2013	39.1	38.8	23.4	69.6	67.9	80.8	129.0	70.8	54.6	55.6
2014	40.6	40.7	23.0	68.3	68.2	84.2	130.2	80.8	53.5	59.3
2014 IV	40.8	40.7	22.9	66.9	68.2	84.2	130.2	80.8	53.5	59.3
2015 I	35.6	38.0	22.2	68.5	69.2	84.9	130.3	81.8	53.9	60.6
II	35.3	37.6	21.6	67.4	67.1	86.3	128.6	80.8	54.3	62.4
III	36.4	38.1	21.3	66.3	66.3	85.3	130.5	84.1	53.5	61.2

Avots: Eurostat.

© Eiropas Centrālā banka, 2016

Pasta adrese 60640 Frankfurt am Main, Germany
Tālrunis +49 69 1344 0
Interneta vietne www.ecb.europa.eu

ECB Valde ir atbildīga par šā bijetena sagatavošanu. Tulkojumus sagatavo un publicē nacionālās centrālās bankas.

Visas tiesības rezervētas. Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.

Šajā numurā iekļautie statistiskie dati atbilst stāvoklim 2016. gada 9. martā.

ISSN 2363-3506 (interneta versija)
ES kataloga numurs QB-BP-15-002-LV-N (interneta versija)